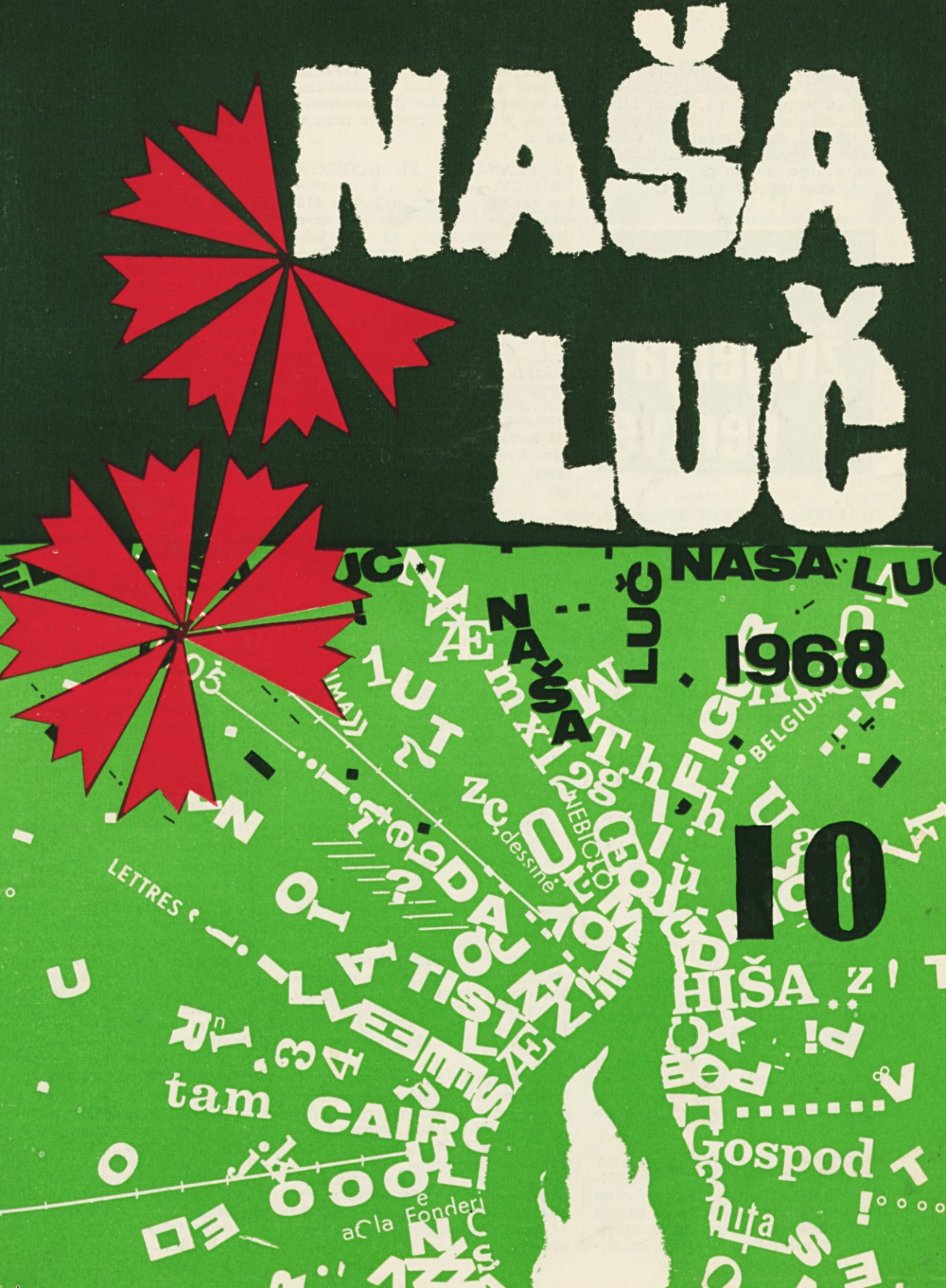

NASA LUČ

1968

10

LJUDSKO GLASOVANJE NAJ ODLOČI — Italijanska Katoliška akcija je proti temu, da bi bil v parlamentu izglasovan zakon o razporoki, in zahteva, naj o tem težkem vprašanju odloči ljudsko glasovanje, kot to predvideva za vse težke odločitve ustava.

iz življenja cerkve

KARDINAL CUSHING ODSTOPA — Kardinal Cushing, nadškof v Bostonu (USA), ki ni nastopil proti poroki vdove Jacqueline Kennedy z Aristotelom Onassisom, kot bi bilo pričakovati, je ponovno izjavil, da bo odstopil od škofovske službe, ker je zdaj njegovo pastirsko delovanje oteženo. Rekel je, da namerava vstopiti v Družbo apostola Jakoba, ki jo je on sam leta 1959 ustanovil, in delovati med ubogimi in gobavci v Latinski Ameriki.

NADŠKOF CAMARA DRUGIČ NAPADEN — Odkar je brazilski nadškof iz Arecifes Msgr. Camara začel gibanje z geslom „Delo, mir, pravica“, kateremu so se pridružili tudi drugi škofje v Latinski Ameriki, so pripadniki skrajne desnice že drugič streljali v njegovo stanovanje. K sreči nadškofa tedaj ni bilo doma.

LAIKI — KATEHETI — Na Češkoslovaškem je dala vladna pisarna za bogočastje dovoljenje, da morejo otroke učiti katekizem laiki. Le-ti hodijo prej na tečaje, ki jih organizirajo teološke fakultete, in potem naredijo izpite. Pouk se vrši v župnijskih prostorih pred šolskim poukom ali po njem. Če pa župnijskih prostorov ni ali so premajhni, se vrši pouk v šoli.

SV. SEDEŽ IN BAVARSKA STA PODPISALA SPORAZUM GLEDÉ ŠOL — Od zdaj naprej bo na Bavarskem lahko država odprla krščanske šole, kjer bodo razen pri verouku skupaj otroci katoli-

ške in protestantske vere. Do zdaj so bile osnovne šole le katoliške ali le protestantske. Za spremeni- tev se je izjavilo ljudstvo letos v juliju.

ZASEDANJE FRANCOSKIH ŠKOFOV — Od 2. do 9. novembra je bilo zbranih v Lurdu 116 francoskih škofov. Govorili so o perečih vprašanjih, ki obstajajo ali se javljajo v francoski Cerki. Bili so navzoči tudi predstojniki redov in laiki.

ŠTEVILNI DUHOVNIŠKI POKLICI NA HRVAŠKEM — V Zagrebu gradijo nova poslopja za teološko fakulteto, ker so sedanja premajhna za vedno večje število duhovniških kandidatov. V Zagrebu je bilo letos posvečenih 139 novomašnikov več kot lansko leto. V Splitu je sedaj s frančiškani vred več kot 200 bogoslovcev. V Zadru jih je 75.

DUHOVNIŠKI IN REDOVNIŠKI POKLICI MED INDIJANCI — V Venezueli živi indijanski rod Pemón, ki šteje okrog 5000 duš. Katoliški misijonarji so ga začeli pokristjanjevati pred 38 leti. Iz tega rodu je do sedaj izšel 1 duhovnik in 8 redovnic, v semenišču pa so 4 bogoslovci.

UNIVERZA V LUBLINU OBHAJA 50-LETNICO — Katoliška univerza v Lublinu na Poljskem je 19. in 20. oktobra letos obhajala 50-letnico obstoja. V teh 50 letih je študiralo na njej 21.000 študentov in študentk. Od teh jih je 435 doktoriralo, 7553 pa naredilo licenciat. Od bivših študentov je 33 škofov, med njimi tudi oba sedanja kardinala, Wysziński in Wojtila.

100-LETNICA REDA BELIH OČETOV — Praznovanje je bilo v Rimu, združeno s sv. mašo, ki jo je daroval kardinal Agagianian, prefekt Kongregacije za evangelizacijo ljudstev. Bele očete je ustanovil kardinal Lavigerie leta 1868. Danes jih je 3500 in delujejo v 60 afriških škofijah.

NOV POGREBNI OBRED — Liturgična komisija bo na prihodnjem sestanku, ki bo aprila v Vatikanu, potrdila nov pogrebni obred, ki ga sedaj preizkušajo po nekaterih škofijah. Tudi za pogreb, združen s sežiganjem mrliča nameravajo dati primerna navodila. V novem pogrebem obredu je močno poudarjeno krščansko upanje.

PASTIRSKO PISMO SLOVAŠKIH ŠKOFOV — Slovaški škofje se v skupnem pastirskem pismu zahvaljujejo slovaškemu ljudstvu za duha enotnosti in poguma, resnice in preudarnosti, ki ga je pokazalo v teh težkih dneh. V pismu poudarjajo voljo kristjanov, da služijo narodu z ljubeznijo in bratstvom, ne da bi hoteli komu kaj diktirati ali nad kom vladati. Vernike prosijo, naj prenašajo sedanje težave v duhu pokore, ki naj jih vodi k duhovni obnovi.

PAVEL VI. PRISPEVAL 10.000 DOLARJEV — Papež je za obnove starodavnega samostana sv. Marije v Zadru prispeval 10.000 dolarjev. Samostan je bil razrušen med vojno.

OSTAVKE TUDI V GRŠKI PRAVOSLAVNI CERKVI — Duhovniki grške pravoslavne Cerkve morejo podati ostavko, ko so izpolnili 40 let duhovniškega dela, škofje pa, ko so izpolnili 30 let škofovske službe.

POROČENI MOŠKI — DUHOVNIKI? Na Holandskem je skupina 130 duhovnikov izrazila željo, da bi študirala vprašanje, ali naj bi bili k duhovništvu pripuščeni tudi poročeni moški.

ŠKOFJE V ITALIJI — Brez hrupa so v zadnjih letih zmanjšali število škofij v Italiji od 324 na 265. Ob smrti ali odstopu škofa majhne škofije so imenovali sosedenjega škofa za upravitelja in obe škofiji tako združili v eno. To združevanje se bo nadaljevalo. Menijo, da bo končno ostalo v Italiji le 150 primerno velikih škofij.

REVIZIJA KONKORDATA MED ITALIJO IN VATIKANOM — Italijansko sodno ministrstvo je ustanovilo posebno komisijo, ki bo študirala revizijo konkordata. Ta je bil sklenjen med Italijo in Vatikanom februarja 1929. V komisiji je šest profesorjev prava, načeluje pa ji sodni minister. Komisija bo čez šest mesecev predložila zaključke vladi.

NOVI KRSTNI OBRED — V Rimu je svet, ki ima na skrbi, da izvede liturgično reformo, odobril nov krstni obred. Ta je kratek in preprost. Vloga staršev pri krstu bo večja kot je bila doslej, saj so oni v prvi vrsti odgovorni, da otrok tako živi, kot so botri zanj obljubili.

LETO 17

ŠTEVILKA 10

DECEMBER 1968 MESEČNIK ZA SLOVENCE NA TUJEM

NAŠA
LUČ

Zedinjena Slovenija je bila od politične pomladi narodov, leta 1848, program in cilj slovenskih naporov. Slovenci so tedaj dobili za nekaj časa politično in kulturno svobodo: slovenščina je dobila mesto v uradih in šolah, zlasti ljudskih, in močno je zaživelo društveno udejstvovanje. A Slovenci so ostali še vedno razkosani po petih avstrijskih kronavinah in v Ogrski.

Tudi kulturna in politična svoboda je trajala le malo časa. Sledilo je deset let zatiranja, poniževanja in krivic. Ko je potem nastopila ustavna doba, so Slovenci ustanavljali čitalnice, kjer so brali slovenske knjige in časopise, prirejali igre in predavanja, deklamirali in peli. Narodni voditelji so razgibali ljudstvo s tabori, mogočnimi zborovanji pod milim nebom, kjer so razlagali politične, gospodarske in kulturne zahteve slovenskega naroda.

Boj za slovensko svobodo ni ponehal: čakal je le primerne trenutke. Ta je prišel med prvo svetovno vojno, ko je gorje slovenskega naroda doseglo višek. Voditelja tega boja sta bila duhovnika dr. Janez Evangelist Krek in dr. Anton Korošec, odločno pa ju je podprl ljubljanski nadškof dr. Anton Jeglič. Za njimi se je združil ves slovenski narod v zahtevi po svobodi.

V dunajski poslanski zbornici je 30. maja 1917 prebral dr. Korošec tako imenovano Majniško deklaracijo, kjer je zahteval, naj se vsa ozemlja monarhije, na katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega narodnega gospostva tujcev in osnovano na demokratični podlagi. Deklaracija je sprožila veliko gibanje, ki je zajelo vse ljudstvo in razširilo med njim misel o novi državi. Slovenske žene in dekleta so v kratkih tednih nabrale 200.000 podpisov za deklaracijo in se pri tem niso dale ustrahovati nobeni sili.

29. oktober 1918 je bil dan razpada avstro-ogrske monarhije in osvoboditve zatiranih slovanskih narodov. Za Slovence pomeni 29. oktober 1918 uresničenje stoletnih sanj o avtonomni Sloveniji z narodno vlado na čelu: ustanovljena je bila Narodna država Slovencev, Hrvatov in Srbov. V nekaj dneh je bil slovenski jezik določen za uradni jezik v vseh uradih in javnih šolah, narodne straže so prevzele varnostno službo.

Zavladalo je srečno občutje, da je minila smrtna nevarnost, s katero so Slovence grozili med vojno Nemci. Ti so hoteli brezpogojno izrabiti vojno za popolno utrditev svojega gospostva v donavskem bazenu. Narodnostna gibanja avstrijskih Slovanov so hoteli enkrat za vselej onemogočiti. Grožnje, ki jih je objavljalo z vsenemškim duhom prepojeno časopisje, niso bile nič drugačne, kot jih je kasneje ponavljal Hitler. Oznanjale so smrt narodnim kulturam vseh slovanskih narodov, ki jih bo kakorkoli dosegla roka nemškega vpliva.

pred petdesetimi leti

Osvobodilna gibanja Slovanov so po porazu nemške in avstrijske vojske na bojiščih razbila avstro-ogrsko cesarstvo. A vsak meter slovenske meje je bilo treba priboriti s trdom. Velike in dragocene kose narodne zemlje smo izgubili, vendar je tedaj, prvič v zgodovini, nastala Slovenija, ki je obsegala vsaj dve tretjini narodnega ozemlja. To je bil velik korak v svobodo. Ta nam je odprl možnosti, da smo v novi državi dobili najvišja svetišča slovenske kulture in vlogo državnega naroda.

Prva slovenska vlada in njena oblast nista trajali dolgo. Po združitvi s kraljevino Srbijo 1. decembra 1918 ni Slovenija dobila narodnostno-samoupravne strukture. Osnovno vprašanje večnarodnega političnega sožitja pa je ostalo nerešeno.

Kljub temu neuspehu so si Slovenci utrdili demokratično organizacijo družbenega življenja. Razvile so se in okrepile kulturne, gospodarske in politične organizacije.

29. oktober 1918 pomeni v slovenski zgodovini mejnik, ki ga ne gre pozabiti. Poln zavzetosti celega naroda za ideale, ki so bili tedaj vsaj za kratko dobo in vsaj delno doseženi, sveti še naprej na našo skupno pot.

v pričakovanju

Advent je čas pričakovanja. Vsi dnevi nekako težijo v božič, ko bo to pričakovanje izpolnjeno.

Kakšen pomen ima to pričakovanje? In kakšno nalogo?

S krive poti . . .

Janez Krstnik je odšel v puščavo, da se pripravi na svojo nalogo. Ta puščava, v katero je odšel, ko je nekoliko odrasel, je verjetno pokrajina jugovzhodno od Jeruzalema, ki so ji rekli Judejska puščava. Med dolgim bivanjem tam je živel samotno in strogo življenje. Če je imel namreč ob nastopu obleko iz velblodje dlake ter usnjen pas okoli ledij, kakor poroča evangelist Marko, je prav gotovo enako živel dolga leta, ko je bival v samoti. Palestinski beduini še dandanes tkejo plašče iz kamelje dlake

in v sili jedo tudi kobilice, ki jih včasih že prej posušijo in shranijo.

V petnajstem letu Tiberijevega vladanja, to je leta 28 po Kristusu, je Bog govoril Janezu, Zaharijevemu sinu v puščavi. Začenja se njegova naloga, da pripravi pot prihajajočemu Odrešeniku, in on takoj v začetku oznani: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo.“

Mesijanskih pridigarjev je bilo pred Janezom in za njim veliko, a so bili docela drugačni. Vsi brez izjeme so trdili, da so Abrahamovi sinovi prvi narod na zemlji, ter so zgrabili za orožje, da bi mu pridobili dejansko politično nadoblast. Mnogi so se proglašali za prave kralje. Drugi so trdili, da delajo čudeže, ali pa so jih vsaj obljubljali. Nekateri so si prilastili tuje blago in izpostavljali življenje drugih, le redko svoje lastno. Prav nihče pa ni stremel za tem, da bi poboljšal svoje pristaše.

Janez je ubral prav nasprotno pot. Trdil je, da morejo celo skale roditi Abrahamove sinove. Ni obljubljal gospostva in nadoblasti. Ni prijel za orožje ali ga prosil v pomoč. Ni se ukvarjal s politiko. Ni delal čudežev. Bil je ubog in gol. Zato pa se je vse njegovo pridiganje strnilo v duhovni opomin: Spremenite svojo miselnost, kajti blizu je božje kraljestvo! Prva beseda njegovega oznanila: Delajte pokoro! namreč pomeni spremenite svojo miselnost, vrnite se s krive poti na pravo, do dna predruagate svoje notranjost!

. . . na pot duha

Ker se globoko notranje čustvo samo od sebe odraža tudi na zunaj in more biti neko zunanje dejanje, je Janez zahteval od tistih, ki „so predruگاهی svojo miselnost“, da so v znak notranje spremembe javno izpovedali svoje grehe in so bili deležni kopeli, ki je bila tvarna podoba notranjega očiščenja.

Javno spoved in telesno kopel so uporabljala pri posebnih obredih že druga stara verstva, kajti spoved odgovarja naravni težnji človekove notranjosti, ko spozna svojo krivdo, kopel pa je najbolj naravna in najlažja podoba duhovne čistosti. Tudi Judje so ob posebnih priložnostih opravljali ta dva obreda. Janez je zahteval ta dva obreda kot pripravo na božje kraljestvo, ki je bilo po njegovem pričevanju že zelo blizu.

Slo je torej za kraljestvo, ki je imelo pred očmi predvsem duhovne vrednote, kot sta pričala oba obreda in za kraljestvo, ki je bilo popolnoma drugačno kot kraljestvo drugih mesijanskih glasnikov. Ti so mislili le na denar, orožje, na angele, ki naj bi se spustili z neba z orožjem v roki proti Rimljanom, na politično nadoblast Izraelcev nad pogani ter na podobne zelo lahke in prastare stvari. Kraljestvo, ki ga je oznanjal Janez, pa je nasprotno bilo zelo težko in zelo novo. Janez je nadaljeval nekdanji nauk pristnih izraelskih prerokov. Na pot duha, ki jo je takratno judovstvo preveč zapustilo, se je znova vračal Janez. Bil je poslednji prerok.

Zrnje in plevel

Janeza je prihitelo poslušat veliko ljudi iz Judeje in Jeruzalema. Njegovi neposredni in stalni učenci so živeli strogo, do drugih ljudi, ki so prihajali, pa je bil zelo popustljiv in blag. Mitničarjem in vojakom ni ukazal, da naj zapustijo poklic, ampak je prvim samo prepovedal izsiljevanje, vojakom pa nasilstva.

Tako milo ravnanje tega strogega moža pa ni ugajalo farizejem in saducejem, pripadnikom lice-mernega milimetrstva oziroma ohlapne popustljivosti, ki so prišli z množico. Zato so si nakopali nemilo Janezovo obsodbo: „Gadja zalega, kdo vas je zagotovil, da ubežite prihodnji jezi? Obrodite vreden sad pokore... Že je sekira nastavljena drevesom na korenino. Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in vrženo v ogenj.“

Gibanje, ki ga je sprožil Janez, je bilo kljub tem oviram silno. Okrog njega so se zgrinjale vedno večje množice in ljudje so se začeli vpraševati, če ni morda prav on tako pričakovani Odrašenik. Velika duhovna razlika med njim in drugimi glasniki božjega kraljestva je naredila na vse močan vtis.

Toda Janez je z jasno in odločno izjavo zavrnil tisto rahlo upanje. Ne, on ni Veliki, ki prihaja. On opravlja le kopel z vodo, a za njim bo prišel veliko močnejši od njega, ki bo krščeval v Svetem Duhu in ognju. Prihajajoči bo tudi vejavac: z vevnico v roki bo očistil svoj pod ter bo zrnje spravil v žitnico, pleve pa bo vrgel na ogenj.

Za pismouke in farizeje so te besede dišale po prevratu. Pod je bil očitno izvoljeno izraelsko ljudstvo. A kdo je bil zrnje in kdo pleve? Če so bili zrnje oni, pleve pa vsi drugi, so se strinjali z Janezom. A bilo je le malo verjetno, da bi bil čudni pridigar takih misli, ko je vendar — poleg drugega — tako milo ravnal z mitničarji in vojaki, ki bi jih bil moral zavračati, ker so pripadali umazan in nečistim „zemljanom“.

Preostalo jim je le eno: počakati, da bo prišel Veliki, ki ga Janez oznanja, medtem pa paziti na glasnika.

Tak je bil prvi advent.

In današnji? Naš advent? Moj advent?

Vsekakor so besede o sekiri in drevesu brez sadu in o plevah ter dvakrat o ognju precej resne.

J. B.

Srce ne pozna paragrafov . . .

Velikokrat v svojem življenju sem storil krivico človeku, ki sem ga ljubil. Taka krivica je kakor greh zoper Svetega Duha: ne na tem ne na onem svetu ni odpuščena. Neizbrisljiva je, nepozabljiva. Včasih počiva dolga leta, kakor da je bila ugasnila v srcu, izgubila se, utopila v nemirnem življenju. Nenadoma, sredi vesele ure ali ponoči, ko se prestrašen vzdramiš iz hudih sanj, pade v dušo težak spomin, zaboli in zapeče s toliko silo, kakor da je bil greh šele v tistem trenutku storjen. Vsak drug spomin je lahko zabrisati s kesanjem in z blago mislijo — tega ni mogoče zabrisati.

Črn madež je na srcu in ostane na vekomaj.

Rad bi človek lagal sam sebi v dušo: „Saj ni bilo tako! Le tvoja nemirna misel je iz prosojne sence napravila noč! Malenkost je bila, vsakdanjost, kakor se jih sto in tisoč vrši od jutra do večera!“

Tolažba je zlagana; in človek občuti sam in z grenkobo, da je zlagana. Greh je greh, če je storjen enkrat ali tisočkrat, če je vsakdanji ali nepoznan. Srce ni kazenski zakonik, da bi razločevalo med pregreškom in hudodelstvom, med ubojem in umorom. Srce ve, da „zavratnež ubija s pogledom, z mečem junak“; in rajši bi dalo odvezo meču nego pogledu. Tudi ni srce katekizem, da bi razločevalo med malimi in naglavnimi grehi, da bi razločevalo med njimi po besedi in zunanjih znamenjih. Srce je pravičen in nezmotljiv sodnik. Sodi in obsodi grešnika po skriti, komaj zavedni kretnji, po hipnem pogledu, ki ga nihče ni opazil, po neizgovorjeni, komaj na čelu zapisani misli; celo po

koraku, po trkanju na duri, po srebanju čaja. Le malo grehov je napisanih v katekizmu in še tisti niso poglavitni. Če bi bilo srce spovednik — dolga in strašna bi bila izpoved!

Odpustljiv je greh, ki ga je mogoče povedati z besedo, izbrisati ga s pokoro. Težak in pretežak, do zadnje ure krvaveč je greh, ki je ostal samo v srcu kakor spomin brez besede in brez oblike. Le sam sebi ga človek izpoveduje, kadar strmi v noč in mu je odedja na prsih težja od kamna.

„Ne kradel nisem, ne ubijal, ne prešuštoval; čista je moja duša!“

Lažnivec! Ali nisi lupil jabolka, ko si šel mimo lačnega ter si ga pogledal brez sramu? Hujše je bilo, nego da si kradel, ubijal in prešuštoval! Pravični sodnik, srce, bo rajši odpustilo ubijavcu, ki je gredoč pod vislice pobožal jokačega otroka, nego tebi čiste-mu! Zakaj srce ne pozna malenkosti in tudi ne paragrafov . . .

Ivan Cankar

Prišel je čas okrog božiča

ADVENT

Novo cerkveno leto se začne z adventom, to je časom priprave na božič. V tem času nas Cerkev kliče k pokori. V hramu božjem izražajo pokoro spokorna vijolična barva, opuščanje slave pri maši in molčanje orgel. Često se srečujemo v mašnih berilih z Janezom Krstnikom, mašni spevi nas pa kličejo k pokori.

Na drugi strani pa je ta čas poln veselja ob pričakovanju prihajajočega Odrašenika. Pogosto omenjajo mašna besedila veseli dogodek, ko je Gospodov angel Mariji oznanil čudovito skrivnost učlovečenja božjega Sina.

ZORNICE

Verni Slovenci prežive advent z nekim svetim spoštovanjem. Vse, karkoli bi motilo adventnega duha, mora izostati. Tako mora utihniti vsako vasovanje, fantovsko petje in vriskanje na vasi. Še veliko bolj pa morajo docela prenehati veselice, godba in

ples ne samo doma, marveč tudi po gostilnah.

Advent je vernim Slovincem svet čas. Ponekod si nad mizo izpod stropa obesijo iz smrečja ali tisja spleten in z modrimi trakovi okrašen adventni venec, da jih spominja svetosti tega časa. Nanj pritrdijo štiri sveče, ki jih na adventne nedelje prižigajo: na prvo nedeljo eno, vsako drugo po eno več.

Sicer pa advent povsod posvečujejo s pogostejšo molitvijo in z udeležbo pri zornicah. Zgodaj zjutraj, še v trdi temi, zapuste ljudje domove ter pohite s svetilko ali baklo v rokah po zasneženih poteh v cerkev k „zornim“ ali „svitnim“ mašam.

Stara navada je, da je treba iti za advent k spovedi. To dolžnost radi opravijo še tako trdi očanci. Ob misli na očiščenje duše je pot k zornicam lepa in osrečujoča.

Ko se oglasi v cerkvi adventna pesem „Vi, oblaki, ga rosite!“, je srce zajeto v skrivnostni božji svet tako zelo, da ga napolni čista sreča do dna.

ADVENTNI VEČERI

Tudi adventni večeri potekajo v zbranosti in lepi družinski pobožnosti. Ob teh večerih moli družina skupaj rožni venec. Oče ali mati ali tudi kdo drug sname molek s stene in vsa družina kleče zmoli vsaj venca del rožnega venca.

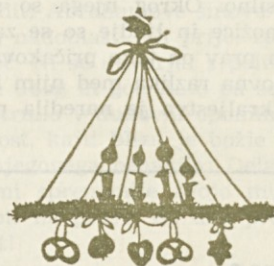
Na Štajerskem in v Prekmurju se ljudje kaj radi zbirajo po hišah, vsak večer v drugi, in si pomagajo luščiti bučno seme, koruzo in fižol ali tolči orehe. Pri delu si pripovedujejo razne zgodbe in pojo pesmi. Po delu prinese gospodar na mizo kruha in vrč vina. Vsakdo si lahko po mili volji postreže.

Adventne večere navdaja z veseljem priprava na božič. V tem času spletajo vence za božični okras.

MIKLAVŽEV VEČER

Sveti Miklavž je znan kot svetnik, ki obdaruje otroke. Ponekod je navada, da Miklavž že nekaj večerov pred svojim godom otrokom meče orehe, lešnike in fige ob večerih skozi na hitro odprta vrata. Na večer pred svojim godom pa pride Miklavž sam in prinese darove. Pride v spremstvu angelov in parkljev. Pridni dobe darove, predni pa repo in korenje.

Ponekod že ves teden pred njegovim godom parklji strašijo otroke, drugod Miklavž na

večer pred svojim godom nasuje v nastavljene peharje darov.

Ponekod Miklavž kliče otroke predse in jih izprašuje molitve ali celo kake uganke. Če znajo molitve in krščanski nauk, je dobro; če pa ne, jih izroči parklju.

DELANJE „BETLEHEMA“

Že v adventu si dekleta nakupijo več vrst barvnega papirja in začno čimprej rezljati in zvijati cvetke. Spletajo jih v venec, brez katerega ponekod sploh ni božiča. Prav tako pridno vezejo prtice za božični okras za pod jaslice. Med tem delom pojejo adventne pesmi. Večinoma ga opravljajo ob večerih doma, še rajši pa se jih po več zbere kod drugod, kjer so dekleta posebno izurjena in obenem dobre pevke. Tam je potem zvrhana mera veselja in židane volje.

V veseli družbi pripravlja vsako dekle zase, za svoj dom

po več vencev. Enega za „bogca“, to je za okoli križa v kotu nad mizo, nekaj za okoli svetih podob po stenah. Najbolj skrbno pripravijo tako imenovanega „duha“. Ta mora viseti nad mizo za božične praznike.

Poleg „roč“ pripravljajo dekleta za božič tudi posebne prtiče za na mizo in za pod jaslice.

PRIPRAVLJANJE JASLIC

Oče, stric ali starejši brat dela jaslice. Brez njih si slovenskega božiča skorajda misliti ne moremo. Prevladujejo predvsem kotne jaslice s slo-

venskim pokrajinskim značajem. So pa tudi namizne jaslice: na mizi ali na predalniku.

Pri jaslicah je glavna skrb vedno hlevček. V planinskih krajih je često podoben planinskim stajam, tudi ograja je planinska, narejena iz cepljenega lesa s pošev nabitimi oblikovci. V ravninskih krajih pa je pogosto podoben zidanemu hlevu z dvema oknomaspredaj in z enim zadaj.

Sveta Družina, angel z gorijo, pastirji in živina so izrezani iz lesa ali iz papirja. Pastirji imajo pogosto domačo planinsko nošo in so tudi lepo pisano pobarvani.

Izpod hriba radi napeljejo strugo z mlinom, stopami ali pa narede virček, vodnjak. Ozadje je modro, z zvezdami posuto nebo ali tudi obrisi mesta Betlehema.

Tisti, ki dela jaslice, mora otrokom vedno sproti razlagati svete zgodbe, skrivnosti Gospodovega učlovečenja.

MARIJINO POPOTOVANJE

Do pred nedavnim so v Sloveniji devet dni pred božičem „nosili Marijo“, v spomin, kako sta šla Marija in Jožef v Betlehem in tam iskala prenočišča. Popotovanje so navadno vodila vaška dekleta in žene. Ponekod je ta navada še danes.

Že v začetku adventa dekleta po žrebu določijo devet hiš v vasi, kjer naj bi to leto Marija devet dni pred božičem prenočevala. V vasi si izberejo najlepši Marijin kip in določijo dekleta ali več deklet, ki bodo Marijo nosile. Po tem dogovoru začno dekleta odbраниh hiš delati „rože“, papirnato in povoščeno cvetje za pletenje vencev.

Ko se deveti dan pred svetim večerom zmračí, se vsa soseska, staro in mlado, žene in dekleta, pa tudi možje in fantje, zbere v hiši, kjer bodo Marijo „posodili“. Tam že čaka njen kip, ves v cvetju in lučkah.

Ko zazvoni „večno luč“, zmoli kak očanec angelsko češčenje, vsi poljubijo Marijin kip, zapojejo in s prižganimi svečami v rokah se uvrste v procesijo. Sprejemi v hišah, kjer bo Marija prenočevala, in slovesa so naravnost obredna: z določenim besedilom in določenimi pesmimi.

SVETI VEČER

Bolj kot kdajkoli v letu nam je na ta večer domača streha, pa naj je še tako preprosta in uboga, nadvse ljuba in draga. Ta večer se spet vse zbere doma, da v miru in ob domačih običajih doživi svetost božičnih skrivnosti.

Brž ko pade prvi mrak, mati slovesno pripravi družinsko mizo. Pregrne jo z belim prtom in položi nanj božični kruh. Potem zbere oče okrog sebe vso družino. Eden izmed otrok vzame posodico z blagoslovljeno vodo, oče pa ponovico z žerjavico, na katero po-

laga kadilo. Obhodijo vse hlevske, kletne in hišne prostore, jih pokrope in pokade. Med obhodom molijo rožni venec. Slednjič pridejo v hišo, kjer jih čaka gospodinja. Oče vošči vsem blagoslovljene praznike in odmoli rožni venec.

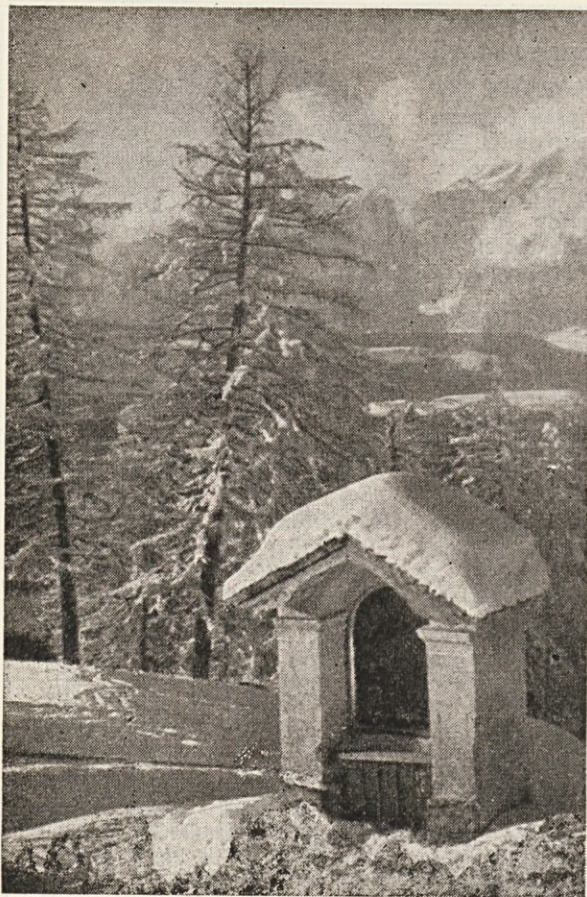
V zvezi z večernim družinskim bogoslužjem je tudi posebna večerja. Ta je navadno po kajenju in kropljenju in po mnogih krajih docela določena, zares obredna. Navadno je prav preprosta. Potem se družina zbere okrog jaslic in tam poje božične pesmi in moli.

Največje veselje svete noči je polnočnica. Vse, staro in mlado, hoče k njej. Za polnočnico si že davno prej pripravijo bakle. Kako dobro uro pred polnočjo se oglasi pri fari veliki zvon. Tedaj po domovih in selih vse oživi. Z vseh strani se prično zgrinjati skupine s plamenicami v rokah.

Ko v zvniku slovesno pritrkava pred polnočno mašo, je oltar ves v lučih, pripravljen za službo božjo. Opolnoči pristopi duhovnik v najlepšem oblačilu. Orgle zadone, ljudje pa zapojejo skrivnostno lepo „Sveto noč“. Ko mašnik prebere evangelij o Kristusovem rojstvu, je božična skrivnost dosegla svoj vrh. Verniki v duhu spremljajo Marijo in Jožefa na poti v Betlehem. Potem sledijo druge božične pesmi, tako mehke in čustvene.

Tudi od polnočnice grede si ljudje prižgo bakle. Pri žup-

svetonočna vizija

Kakor popotnik ob studencu, tako so se ustavile njegove misli na sveti večer. Ko se je razgrnil vonj kadila po hiši, ko je odzvonilo sveti noči, se je zaklenil v sobo, prižgal luč in sedel v naslanjač. Krog njega na mizi knjige, listi in listine.

niji in pri vseh podružnicah pritrkava, kar še bolj dviga prazničnost. Ko hite polnočničarji domov, je Betlehem po hišah razsvetljen in tudi vse lučke pri jasicah in na smrekah gore. Radostnih obrazov in razigranih src se vračajo v tople in razsvetljene domove. Gospodinja jim navadno pripravi kaj za pod zob, ponekod potico, drugod celo kolino.

SVETI DAN

Dan Kristusovega rojstva je našemu ljudstvu nad vse svet. To pove že samo ime: sveti dan. Doma je vse izredno praznično. Pri živini opravljajo na deželi le najnujnejše. Še za kuho si večidel pripravijo že prejšnji dan, da je na sveti dan čim manj opravka.

Včasih so na ta dan peli samo svete pesmi. Na to so zla-

sti strogo pazili stari ljudje. In na sveti dan ni smel nihče nikamor. Edina izjema so bili koledniki. Hodili so na sveti večer, na sveti dan in po božiču do sv. Treh kraljev od hiše do hiše, prepevali predvsem svete pesmi, voščili k praznikom ali k novemu letu in prosili darov.

Prيرهeno po dr. M. Turnšku

Sezi, beri, študiraj!

Župnikova roka se ni ganila.

Nocoj? Ne! Sveta noč. Tako skrivnostna je, tako tihega pričakovanja polna, da bi jo delo oskrunilo. S svečano grozo je razlito koprnenje po vsej zemlji. Ožarjena okna po dobri, po hribih zro pričakovaje v zasneženo pokrajino. Vse te stotere nočne oči čakajo velikega trenutka. Tudi on ga čaka. Tok vsakdanjih skrbi je obstal in onemel.

Župnik je zaprl oči in sklonil glavo. Njegova duša je zletela nazaj v preteklo življenje truda in dela. Videl je izhojeno pot, koder je hodil. Stopinje njegovega truda so bile globoko vgažene v rodno grudo. Stotine brazd je sprejemalo seme njegovega napora. Srce ni nič občutilo trnov. Ranjeno je bilo — ne enkrat, obrunek ob obrunku. Življenje ga je skovalo v moža. Prepričan je bil, da ga ne poniža ne zloba ne krivica, da mu ne omahne roka ob delu, čeprav je žel uspehov malo, posmehov mnogo.

In vendar se je zgodilo. S širokim zasmehom se je zarežal vanj dvom. Strašen dvom nad vsem, ki se je prelival v obup.

„Čemu tvoje delo, čemu vsi napori? Ali še nisi spoznal, da tvoj rod leži na tleh, da ga pogazi vsak, ki gre prek polja? Ti ga kličeš, on je gluhi, ti mu lahko ponujaš bisere, on jih meče v blato — to igračo za bogastvo, sužnjo napotje. Če ga božaš, ga razjeziš, ker ljubi bič. Če mu potisneš voz, te pogleda grdo, ker ljubi coklo in zavoro. Če mu ponudiš na dlani srce, vzame ga kakor lisjak kos jedi, pa jo odnese v gozd, se nasiti in se ne vrne, da bi rekel: Zahvaljen za dar! Ne dvigaj, kar je na dnu! Ne bo plaval grmoz po vrhu reke.“

In mož, strt od trpkega dvoma, je zaklical z izpodkopano vero v svoj revni rod: „Proč od tebe! Proč, kamor koli!“

Njegov obupni klic se je razlegel po ravnini, ravan in gora je zajejala. Zganilo se je tam, kjer je sodil, da je smrt, vzbrstelo je, koder je mislil, da je neplodna skala, zagorelo je, kjer ni slutil ognja.

Mož je vztrepetal in se zgrozil ob dvomu in sklepu. Njegova duša je nenadoma občutila, kakšna bolečina je, ko se trgajo vezi, s katerimi si se priklenil na svoj rod, kako teče kri iz srca na grudo, ki jo zapuščaja, kako nenadoma vstajajo, ki si jih

izredil in vzgojil, kako se dvigajo od tal, z dna in kipe kvišku, kamor si jim pokazal.

„Ne proči! Nazaj!“ krikne srce v obraz režečemu se dvomu. „Mož mora naprej, samo naprej. Izpij do dna, naj je čaša življenja še tako gorjupa!“

Župniku je zažarelo obličje. Dvignil je glavo in vzkliknil: „Da, naprej, samo naprej! Moja vera je velika, moje srce sluti veliki dan...“ Zasvetile so se mu oči kakor vidcu.

Ha, giblje se na dnu! Tlačeni bo planil kvišku. Že rožljajo verige — napenjajo se in pokajo. Ljudstvo vstaja. To je tisto ljudstvo, ki se ne oblači v mehko, ki ne biva v palačah. Oj vi, ki ste mehko oblečeni, vi v zlatih palačah, vi praznujete sveti večer in govorite o Betlehemu kakor o veseli bajki. Pa vi ne poznate hlevca, ker ne poznate koč in ne brlogov in ne trpljenja in pomanjkanja v njih in ne poznate in se ne zavedate moči, ki se dviga s krepkih ramen in vstaja. Vstajajo, ki so bili gaženi. Že

vre na dnu. Vi oholi, vi pene na vrtu kipenja, pomnite, da je v svetu pisal zgodbe trpin, pisal jih, ko se je prebudil osušan in zbičan. Vse veliko se poraja z dna. Betlehem, razkošnega bogastva poln, je vrgel seme iz sebe na temno ravan, na dno zapuščene votline. Pa je vzkliklo tam iz nizkosti in rastlo in razprostrlo veje drevesa čez zemeljsko oblo. Tako tedaj, tako sedaj. Pene bodo splahnele, gramoz od tal pa bo zidal novo stavbo. Ljudstvo dela in trpljenja, kovano kakor jeklo, bo zadonelo kakor bron in zapelo novo pesem o rojstvu, ki se je spodeloval v trpljenju, ki je bilo nošeno v odpovedi in rojeno v goresti. In tedaj porečem: Bratje, napočil je sveti dan, rodil se kakor sveti Božič na trdnem ležišču, pahnjen od bogastva proč — v hlev. Veseli se, moje ljudstvo, treso naj se zlati stoli in svilene halje naj oblečejo raševnik, kakaj poraja se veliki dan — od dna — od ljudstva...

Franc S. Finžgar

čevelj brez para

Gospod Martin je bil eden tistih božjih služabnikov, ki ni imel drugega kot talar, brevir in besedo „da“. Po postavi suh je kazal obraz otroka, ki se je pravkar rodil, in glava je bila bolj gola kot peta na nogi, tako da so ga ljudje večkrat poredno spralevali, kazaje na njegovo plešo: „Gospod Martin, ali ste tudi lase razdelili med reveže?“

Začel je pri kelihu: prodal je iz zlata vlitiga in se zadovoljil z drugim, ki bi ga še za starino težko oddal; nato je prišla borba z Marjeto, njegovo sestro in gosposinjjo v župnišču, ki si je svojo posteljo postavila vežnim vratom nasproti, da je ohranila vsaj nekaj piskrov, žimnic in oblek zase in za brata.

Pa ni obupala nad njim samo sestra Marjeta; tudi njegovi prijatelji, ki so ga hoteli s čim obdariti, so občutili isto. Kar so mu dali, je pomenilo, da so dali drugemu, ki je včasih dar zaslužil, še večkrat pa ne.

Ob nekem krstu je dobil v dar živega prašička. Čez eno uro ga je že nosil v naročju slepi berač in se čudil kruljenju, ki je prihajalo izmed njegovih rok.

Sestra Raja je vso svojo žalost izlila župnikovi sestri z besedami: „Danes nas je spovedal, pa smo mu hotele napraviti veliko veselje. Pripravile smo čudovito lepo torto, ki nam je dala dela dva dni. Komaj smo mu jo dale,

jo je poklonil bebastemu Jerušu, ki jo je pogoltnil skoro vso naenkrat.“

Kuharica Marjeta je v tolažbo povedala svoje: „Ah, če bi videli, kako zapacan talar ima! Če je povabljen h grofu na obed, kar vpričo povabljenih gostov napolni žepe talarja s kurjimi bedrci. „Oh, človek bi se obesil, ko bi kaj pomagalo!“

o

Tisto jutro je bilo božično in gospod Martin je pravkar dokončeval jaslice, ko se je pokazal na vratih človek z eno samo nogo. Zunaj je snežilo in iz dimnikov se je kadilo. Pečeni purani so širili zapeljiv vonj preko oken in podbojev vrat. Ob pogledu na nesrečnega invalida je župnik globoko začutil vse neskladje med velikim dnevom in med revežem z žalostnimi očmi.

Seveda gospod Martin te misli ni razodel. Mesto nje je dejal: „Vesel božič, sin moj. S čim te morem razveseliti?“

Berač je usmeril svoj pogled najprej na svojo obleko, ki je bila kup oguljenih cunj, nato pa ga je spustil po nogi navzdol do čevlja edine noge, kjer je vseh pet prstov gledalo v svet in prezebalo od mraza.

„Da, razumem!“ je pokimal gospod župnik. „Le škoda, da sem danes povabljen na kosilo h gospodu škofu.“

Položil si je prst na čelo, kot da bi moral rešiti težko računsko nalogo, in nato zadovoljno priklimal samemu sebi.

„Bo šlo!“ je veselo vzkliknil in si odpel levi čevelj. Tedaj je gost s presenečenjem odkril, da župnik tudi v največji zimi ne nosi nogavic.

Nato je župnik svojeručno obul reveža z novim čevljem, se vzravnaval in zagrozil s kazavcem: „To ti povem, če boš o tem kje blebetal, te bom dal preganjati po sedmih hudičih, spremenjenih v lajajoče pse!“

Ko je bil gospod župnik zopet sam, je odprl okno in zaklical: „Gospod Rihard!“

(Nadaljevanje na str. 12)

božji mir
za božič
in vso srečo
v novem letu
vam želim
vaši
dušni pastirji

Za dom in družino

BOŽIČNE IN NOVOLETNE ČESTITKE

Čestitke za praznike so lepa navada, ki pospešuje prijazne, če ne prijateljske odnose z drugimi ljudmi. Komu čestitamo za božič in novo leto? Vsem sorodnikom, prijateljem ter poslovnim in neposlovnim dobrim znancem, katerim ne bomo mogli osebno ustno voščiti.

Napravimo seznam, komu bomo pisali — če se le da, že prve dni decembra. Pri manj znanih znancih pomislimo, ali je njihov naslov še pravi.

Ni lepo, če čestitko napišemo s pisalnim strojem. Tudi ni lepo, če jo napišemo suhoparno, mrzlo. Pač pa lahko poslovnim prijateljem čestitamo kar na vizitki.

Sicer pa naj bo čestitka likovno kar najbolj na višini, s čimer seveda ni rečeno, da mora biti draga. Vsekakor naj bo okusna, brez kiča (dimnikarjev s pujski ipd.).

Če smo pa komu vendarle pozabili čestitati, imamo po božiču priložnost, odgovoriti na znančev čestitko in mu voščiti vse lepo in dobro za novo leto.

DRUŽINA ZA PRAZNIKE SKUPAJ

V današnji družini, kjer sta pogosto zaposlena oče in mati, so razen od nedeljah in praznikov le redko kdaj vsi skupaj pri mizi. In šola v dveh izmenah je omajala že marsikatero družinsko vez. Oče in mati v službi dopoldan, otroci pa popoldan v šoli. Vidi se samo pri večerji, tedaj pa so tako utrujeni, da komaj sregovore nekaj besed. Po večerji pred televizor, kjer spet ni priložnosti za družinske pomenke in igre, potlej pa spat.

Zdravilo zoper takšno stanje v družini je v nedeljah in praznikih in družinskih slavnostih.

Pri tem ne gre za zehajoče družinske izlete z avtom, ki se končajo v podeželski gostilni ob klo-basi in litru vina in vsakdanjih,

RAZDRETI LJUBEZEN DVEH ZAROČENCEV?

Gdč. E. G. iz R. piše: „V težkem položaju sem. Stara sem 24 let, z lastnim poklicem. Do sedaj sem bila popolnoma zadovoljna s svojo usodo. Živela sem umaknjeno, le redko sem šla v družbo (verjetno zato, ker nisem imela nobenega prijatelja razen kratkega poznanstva s plesa). Sedaj se je položaj v trenutku spremenil. Prišel mi je naproti mož mojega življenja — ljubezen na prvi pogled pri obeh. Sedaj se pogosto sestajava, a on je zaročen s hčerko nekega trgovskega prijatelja njegovega očeta. Njegova zaročenka čuti do njega, kot pravi on, več prijateljstva kot ljubezni. K tej zvezi se naklanja bolj iz trgovskih interesov. Ali mislite, da je zame poroka s tem človekom možna? Ali naj ga prosim, naj ljubezen z zaročenko razdreti?“

Dobro premislite, kaj boste storili! Res je, zaroka še ni zakon in zaročenca se ne smeta bati ljubezni razdreti, če spoznata, da nista drug za drugega. Vendar, ali hoče Vaš prijatelj zaroko res razdreti? Če je on mnenja, da ni njegova zaročenka, ampak da ste Vi zanj prava ženska, bo to sam od sebe storil in ne bo pustil, da bi ga šele Vi tega prosili. Če pa on z odločitvijo odlaša in Vas tolaži, da bo to kasneje storil, je bolje, zvezo z njim pretrgati, pa čeprav bo to skraja za Vas težko.

ON SE UMIKA

Gospa G. M. iz U. piše: „Dve leti sva poročena in rada se imava kot prvi dan. To lahko mirne vesti zatrdim tudi o svojem možu. Prav zato je zame toliko bolj boleče, da se sedaj on marsikakšno uro umakne zato, da bi bil sam. Tedaj bere ali pa kaj brklja. Na moja vprašanja mi zagotavlja, da je vse v redu. A jaz si delam skrbi, ker mislim, da bi le moral iskati mojo družbo.“

Zelo naravno je, da moški od časa do časa išče miru in tihote, da uredi svoje misli in najde spet samega sebe. V duhovno delo usmerjen zakonski partner čuti to potrebo še veliko bolj. V tej samoti dobi nove moči in kratka oddaljenost le še utrdi skupno življenje. Saj vendar ne gresta narazen za cele dneve ali tedne. Mislim, da morate pustiti svojemu možu to samoto. Ta nima nič skupnega s pojenjajočo ljubeznijo, to sami dobro čutite.

ŽENA SAMA ZA VSE

Gospa H. B. iz T. piše: „Imam zelo skrbnega moža, ki nas ima vse, mene in tri otroke — 2, 5 in 7 let — zares rad. A glede gospodinjstva in dela doma ima čisto zastarelo mnenje. Misli namreč, da je to delo izključno stvar žene. Moral bi videti, kako se ženem od jutra do večera, da je hiša v redu in da niso otroci zanemarjeni. Nimam nobene pomočnice in s tremi otroki je že nekaj dela. Mislim, da bi ne bilo preveč zahtevati, da bi mi mož kdaj pa kdaj malo pomagal.“

Niste edini s svojimi pritožbami. Mnogo mož nima nobenega pojma o tem, koliko dela je z družino in domom in obenem še z več majhnimi otroki. Oni imajo svoj poklic, največkrat so malo doma in pričakujejo pri prihodu domov mir in udobje. Vse delo mora biti tedaj

izvršeno, in čisto razumljivo se jim zdi, da sedejo in si pustijo streči. Pogosto so to možje, ki so od doma tako navajeni, ker so bili morda edinci. Treba je velike pametnosti za „prevzgojo“ takega moža: treba ga je prepričati, da ne bo nič zgubil, če bo preobremenjeni ženi pri njenem delu malo pomagal. S tožbami in očitanjem nič ne storimo. Poskusite enkrat s prijateljsko prošnjo!

NIMA POJMA O GOSPODINJSTVU

Gospod C. A. iz W. piše: „Že skoraj eno leto sem zaročen z dvajsetletnim dekletom. Najkasneje za Veliko noč prihodnjega leta se misliva poročiti. Dekle je prijetna, a za gospodinjstvo ne posebno pripravna. To se je zadnje mesece pokazalo. Ko ji je moja mati, ki se sicer z njo odlično razume, predlagala, naj bi naredila vsaj kakšen kuharski ali kratak gospodinjski tečaj, je bila ona mnenja, da to ni potrebno: kot gospodinja se bo že kako znašla. Moja mati ni hotela več vanjo siliti, je pa mnenja, da nama utegne tako pojmovanje kasneje povzročiti težave, ki bi jih bilo treba vnaprej preprečiti. Ali naj ji mati ponovno predlaga tečaj ali pa bi jo to moglo raniti?“

Res je, da se je mogoče vsega naučiti, a sama dobra volja ni zadosti. Nekega osnovnega znanja ali vsaj neke nadarjenosti bi si človek želel, preden bosta začela skupno življenje. Verjetno bo Vaša zaročenka še po poroki nekaj časa naprej opravljala svoj poklic, tako da ne bo ostalo dosti časa za to, da bi se počasi privajala gospodinjskim dolžnostim. Ljubezen mnogo premosti, a tudi vsakdanje življenje ima svoje zahteve. Slabo pripravljena jed, nespretno gospodinjstvo in živčna žena niso ravno stvari, ki bi povzročale veselje. Ta razočaranja si lahko prihranite, če si Vaša zaročenka prisvoji vsaj nekaj osnovnega gospodinjskega znanja. Ali bo to na posebnem tečaju ali pri Vas doma, to ni važno. Kako bi bilo, ko bi enkrat Vaša mati prosila Vašo zaročenko, naj bi skupaj pripravili dobro nedeljsko kosilo? Če jo Vi tedaj pohvalite ali si morda od nje želite Vašo najljubšo jed, bo morda v njej zrasla ljubezen do gospodinjstva in do priprave nanj. Vaša mati sme mirno še enkrat vprašanje načeti. Seveda je treba pri tem zelo paziti na način, kako ga načne.

MED POKLICEM IN LJUBEZNIJO

Gospa K. I. iz N. piše: „Ko sva se pred dvema letoma poročila, je moj mož vedel, da moj poklic šefove tajnice od mene zahteva, da sem in tja ostanem na delu tudi zunaj uradnih ur. Skoraj vedno gre za to, da spremljam trgovske partnerje podjetja k večerji. Včasih pridem šele ob enajstih ponoči domov. Vendar ni to večkrat kot trikrat na mesec. Doslej ni imel moj mož nič proti temu, vedel je, da se lahko v vseh zadevah name zanesem. Poleg tega sva navezana na moj dobri zaslužek, saj on doslej zaradi svojega dragega specialnega izobraževanja ni mogel vzdrževati najino gospodinjstvo. Kaj je sprožilo njegovo ljubosumnost, ne vem. Morda šopek rož, ki sta mi ga dva gospoda nekega prijateljskega podjetja skupaj z nekaj vrsticami zahvale za mojo ljubeznivost ob njunem obisku poslala. Na vsak način kaže najin zakonski barometer nevihto. Moj mož zahteva od mene, da delo takoj zamenjam. Ali ni to kratkovidno? Nikjer ne morem toliko zaslužiti kot tukaj. Poleg tega imava dve hranilni pogodbi s precej visokimi vsotami, ki ju lahko do konca izpeleja, če bi imela še naprej to plačo. Kaj naj storim?“

Človeški odnosi, predvsem zakonska zveza, morajo biti normalno pred zaslužkom. So pa posebni primeri in med te je treba šteti Vaš položaj. Vsako spreminjanje službe bi pomenilo za Vas tako velike finančne motnje, da bi bilo zaradi tega v nevarnosti izobraževanje Vašega moža, hranilni pogodbi in gospodinjstvo. Sami pravite, da se more Vaš mož na Vas zanesti. Torej mora tudi to uvideti, da je njegova ljubosumnost brez osnove. Potolazite ga s tem, da je ta položaj le začasna rešitev in da bo prišel dan, ko boste Vi le še zanj.

dolgočasnih pomenkih ob zakrknjenemu molku odraslih otrok, ki so v mislih pri prijateljih.

Družinske slovesnosti lahko prav tako razvedrijo enolično vzdusje marsikatero sodobne družine. Gre za družinska slavlja, ki sploh niso predstava za bolj ali manj radovedne znance, sorodnike in prijatelje, temveč res čisto družinska zadeva: materin in očetov god, godovi otrok.

Med ta domača slavlja sodi vsakakor sveti večer. Družina naj se zbere okrog jaslic, oče naj prebere iz družinskega svetega pisma opis prve božične noči, skupaj naj družina zmoli vsaj nekaj rožnega venca, poje naj božične pesmi, oče naj s sodelovanjem ostalih blagoslovi in pokadi hišo, potem pa naj skupaj v razgovoru in pri igrah ter ob pogrneni mizi čakajo polnočnice. Tak večer bo ostal v dušah vseh članov kot eden najlepših spominov na življenje v družini.

Tudi pričakovanje novega leta naj bo družinski praznik. Ne gre za hrupno in zalkoholizirano silvestrovanje, marveč za prijeten večer v družinskem krogu.

Še en nasvet: če pride družina le redkokdaj skupaj, naj si izbere dan v tednu, ko se bodo zbrali vsi njeni člani.

KUHA OB PRAZNIKIH

Nekatere gospodinjice so še vedno prepričane, da ni praznika, če ves dan ne stojijo pri štedilniku in za svoje ne pripravljajo najrazličnejših jedi. Tako so od praznikov bolj utrujene kot od delavnikov. Poskusimo se nekoliko prevzgojiti. Jedilniki ob praznikih naj bodo enostavni, dopolnjeni s priboljški, ki smo si jih pripravili ali nakupili že pred prazniki. Za praznike se ne pozabimo založiti z nekoliko sira in mesnih delikatesnih jedi. V shrambi naj ne primanjkuje kave in čaja, sadja, jajc in nekaj konzerv.

PRIPRAVLJANJE JAJČNIH JEDI

V kuhinji so jajca nepogrešljiva. Hitro jih pripravimo, so izredno hranljiva, vsebujejo dragocene vitamine in rudninske snovi, lahko jih pripravljamo na „tisoč“ načinov. Pri pripravljanju jajčnih jedi upoštevajte še naslednje nasvete: če niste prepričani, da so jajca sveža, ubijte vsakega posebej v skodelico in ga šele nato primešajte jedi, ki jo pripravljate. Če zdrkne malo rumenjaka v ločeni beljak, ga najlaže odstranite z jajčno lupinico. Iz beljaka, v katerem je le sled rumenjaka, je težko narediti sneg. Če jajca predolgo kuhamo, rumenjaka površina potemni in je potem teže prebavljivo, pa tudi manj okusno.

O PRIPRAVLJANJU SOLATE

Peremo vedno cele solatne liste in jih šele nato poljubno zrežemo ali natrgamo. Iz solatnih listov bi se pri pranju izlužile rudninske snovi in v vodi topni vitamini, listi bi se pa nasrkali umazanine. Zato tudi solatnih listov ne namakamo, ampak jih na hitro operemo v veliki količini vode in odcedimo na cedilu.

V toplih dneh lahko oprano in odceno solato postavimo za nekaj časa v hladilnik in šele ohlajeno zabelimo s solatno omako. Tako pripravljena solata je zelo osvežujoča.

ZA KUCHARICE

PONEDELJEK

Kosilo: leča ali fižol z mesom, dušeno kisllo zelje, surova jabolčna kaša.
Večerja: francoski krompir, solata, čaj z limono.

TOREK

Kosilo: vampova juha z zelenjavo, sirovi štruklji, jabolčna čežana.
Večerja: opečena slanina s čebulo, solata s fižolom, kruh, čaj z limono.

SREDA

Kosilo: ohrovt z mesom, pire krompir, kompot ali sadna solata.
Večerja: vampi na tržaški način, pražena polenta, solata.

ČETRTEK

Kosilo: golaževa juha, ocvrt por, krompir v kosi, solata.
Večerja: testenine s sirom, rdeča pesa s hrenom.

PETEK

Kosilo: juha iz ovsenih kosmičev, riba po italijansko, krompir v kosi s peteršiljem, solata iz rdeče pese.
Večerja: s kruhom pražena jajca, solata, mleko ali kava.

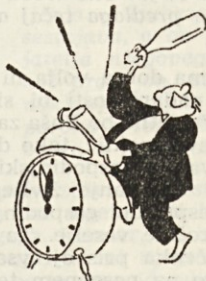
SOBOTA

Kosilo: korenjeva juha na hitro, testenine s telečjo sekanico, mešana solata.

SILVESTROVO

Večer pred Novim letom je spet „sveti večer“. Tudi ta večer pokropijo in pokadijo hišo, hlev in vsa gospodarska poslopja. Ponekod gredo kropiti tudi njive, vinograd, travnik in gozd.

Tu in tam imajo na večer pred Novim letom svojevrstno staro narodno navado. Na mizo postavijo deset predmetov: brinovo ali smrekovo vejico (sreča), culo (se-litev), prstan (poroka), ključ (gospodarstvo), punčko (rojstvo), og-lje (smrt), glavnik (vdovstvo), denarnico (bogastvo), kredo (bolezn-i, dolgovi), rožni venec (pobož-nost, duhovniški ali redovniški poklic). Vse to skrijejo pod klo-

buke ali kučme. Vsakdo sme trikrat dvigati. Ko predmete mešajo, mora stati pred vrati. Če kdo trikrat odkrije isto, je znamenje, da se bo prerokovanje izpolnilo. Vendar nihče tega ne vzame zares. Nekdanje prerokovanje je samo še zabaven običaj, mična družinska igra, čeprav ponekod dvigajo tudi v imenu oddaljenih sorodnikov, da bi zvedeli za njihovo „usodo“.

Ponekod vlivajo na ta večer v mrzlo vodo raztopljeni svinec ter iz nastalih podob prerokujejo, kaj se bo v novem letu zgodilo. Namesto svinca vlivajo ponekod jajce v vodo. Oblika venca, prstana ali harmonike pomeni poroko, sveča krst, križec smrt... Iz nekdanjih vraž je nastala svojevrstna zabava.

Spet druge je znana navada, da mladina na starega leta zvečer meče čevlje, po čemer naj bi se spoznalo, kdo pojde od hiše, kdo se bo poročil, umrl ali kakoli že. Sedejo na tla s hrbtom proti vratom. Na desno nogo si na pol nataknejo čevljev in ga vržejo čez glavo. Ako čevljev kaže s prednjim koncem proti vratom, boš moral od doma; če proti tebi, ostaneš doma.

Sicer pa je Silvestrovo lep družinski večer. Igre, petje, pogovori, na tudi pogrnjena miza — vse to utrjuje družino. Nekateri mislijo,

da se morajo tedaj opiti in nuplesati zunaj doma. Škoda za lepo priložnost, ki jo s tem zapravijo!

ZANIMIVA IGRAČA

Na lesen okvir, zbit iz štirih letev — les naj bo v primerni velikosti — napnite kos flanele. Mehka, pokosmatena stran blaga naj bo na zunanji strani. Najboljša bo svetlomodra ali peščenorjava barva flanele, kajti na teh dveh barvah se dobro odražajo vse barve blaga in papirja.

Potem obesite tako pripravljeno „tablo“ na stenol

Že otrokove prve čačke in risbe lahko pritrdite na flanelo z bučikami. Pri hiši je prav gotovo vedno kdo, ki zna narisati muco, punčko, drevo itd. Narišite, pobarvajte in izrežite. Na zadnjo, nepobarvano stran nalepite košček vate, ki se bo tako sprijela s flanelo, da bo figurica sama stala na blagu. Premikali jo boste lahko po mili volji po blagu. Lahko nalepite tudi smirkov papir, ki se

Detektivska uganka

Detektiv Dekleva je opazoval mlado vdovo na divanu lepega salona, ko je pripovedovala o moževi smrti:

„Moj mož je bil, kot veste, pisatelj. Danes zvečer se je zaprl v svojo delovno sobo, da bi posnel nekaj odstavkov svojega novega romana. Jaz sem ostala tu v salonu in sem brala.“

„Ali sta bila sama v hiši?“ jo je prekinil detektiv.

„Sama. Natančno sem slišala, kako je počasi govoril v mikrofona, ko sem v hipu začula strel, ki mu je sledila grozna tišina. Stekla sem proti delovni sobi, odprla vrata in obstala na pragu: Blaž je bil...“

Gospa se je spustila v jok in ni mogla naprej. Detektiv je odšel v možovo delovno sobo. Pogledal je truplo, omahnjeno na pisalno mizo. Dolga krvava črta je tekla od senc navzdol. Mikrofona je visel na držaju stola in na tleh je bilo razmetanih polno s svinčnikom popisanih listov. Detektiv se je približal magnetofonu, ga vključil in poslušal kos posnetega: res, bil je del romana. Vrnil se je v sprejemnico.

„Ali ste poskusili za svojega moža kaj storiti?“ jo je vprašal.

„Oh, ne... Razumela sem, da ne morem zanj nič več narediti. Komaj sem se mogla premakniti, sem vam telefonirala od vrat pri

prav tako dobro oprime flanele.

Figurice lahko izrežete tudi iz raznobarnega blaga ali iz filca, ki se prav tako dobro oprime flanele. Razne figure lahko naredite tudi z nitko volne, ki jo napnete po flaneli, ali pa iz koščkov raznobarnih ali enobarvnih vate. Tudi lahko izrežete figure iz starih strganih slikanic. S sprehoda boste morda prinesli živobarven jessenski list, ki ga otrok ni izpustil iz rok. Pripnite ga na flanelo in dodajte še malo vejico. Tudi slike z voščenko ali čopičem bo otrok risal ure in ure, če bodo razstavljene na takem mestu, da jih bodo lahko vsi videli.

Ta stalno se menjajoča „slika“ bo v prijeten okras sobi.

SUM V DRUŽINI

So družine, kjer vedno nekaj tiči v zraku. Sum, neiskrenost, nezaupanje. Morda je ona lepa in živahna, on se boji zanj, sledi ji na vsak korak in jo sumniči. Morda gre ona večkrat v družbo

vhodu. Nisem imela poguma, da bi stopila v njegovo delovno sobo. Gotovo je, da je strel prišel od okna. A kdo je mogel biti? Blaž ni imel sovražnikov, kljub svojemu težkemu značaju...

„Nekdo je moral biti,“ je odgovoril detektiv Dekleva. „Vas, gospa, obtožujem, da ste ga ustrelili.“

Na osnovi česa je mogel detektiv gospo obdolžiti umora?

(Rešitev prihodnjič)

REŠITVE IZ PREJŠNJE STEVILKE:

TETE — Karlinima hčerkama je ime Ida in Sonja. Zaznamujmo imena z začetnicami. Po prvem podatku je jasno, da se nobena hči I ne imenuje J, zaradi česar moreta biti hčeri I: MS, MK ali KS. Po drugem podatku se nobena hči S ne imenuje M, zaradi česar moreta biti hčeri S: JI, KJ, KI. Če upoštevamo te podatke, so možne tri kombinacije:

Ime matere:	J	I	M	S	K
1. MK	MS	KJ	JI	IS	
2. IS	MK	JS	KI	JM	
3. MI	KS	IS	KJ	JM	

Ker se nobena hči J ne imenuje I, sta druga in tretja možnost izključeni in le prva možnost prihaja v poštev. Zato se imenujeta hčeri K: I in S.

KAKO SI JE POMAGAL? — Počasi je nadaljeval pot, dokler ni opazil ob cesti stare cementne zgradbe. Tovernjak je zapeljal ritensko proti zgradbi; tako da so bile deske blizu nje. Odpel je verige, ki so oklepale deske. Potem je tovernjak zapeljal nazaj, da so se deske zadele ob zid. To je petkrat, šestkrat ponovil in tovor je bil spet na svojem mestu. Zapel je verige in nadaljeval pot, ne da bi zgubil več kot nekaj minut.

brez moža, on pa se sklanja nad nočnim delom, jo čaka in dočaka, ali obratno. Prične se mučno besedovanje, ki zbudi otroke. Preplašeni jokajo, so mrtvi in brez pravega veselja. Vedno jih je strah. V otroški družbi stojijo ob strani, ne znajo se „postaviti“.

Ljudje se čudijo, da ima tako lepa, vesela in občudovana žena take otroke. Kaj bo z njimi, ko bodo odrasli? Ali bodo imeli dovolj samozvesti ki je potrebna za življenje? Ali ne bodo oklevali in pobegnili, kadar se bo treba odločiti za kako dejanje, in se umaknili, ko bo treba izreči naložno besedo? Ali bodo znali pritegniti človeka in zaživeti z njim v naravnem sožitju? Morda bodo tudi oni dvomili, sumničili in si s tem razbijali lastno srečo.

ŠPORTNE IGRE

Vse bolj uvidevamo, da športne igre niso samo za mladino, da so potrebne tudi odraslim. „Človek potrebuje kruh in igro; kruh, da lahko raste in obstaja, igro, da svoj obstoj poživi“, učijo pedagogi. Čim več znanja imamo v vlogi igre za bogato in zdravo življenje, tem bolj smo prepričani,

da ni neprimerno, če se tudi odrasli igrajo. Tako ohranjajo svojo čilost. Tudi to ni brez pomena, da je lahko človek vse do visoke starosti okreten, če mu ni žal časa za igre.

Strokovnjaki svetujejo odraslim badminton, tenis, odbojko, pa tudi smučki tek, plavanje in kolesarjenje. Lahko bi dodali še balinanje, saj so znani vzpodbudni primeri ko vidite med igravci tudi 70-letne moške in starejše.

Nedvomno je tudi za ustvarjalnost v letih staranja pomembno, da posveti človek del prostega časa razvedrilu, zlasti razvedrilu v obliki takega športa, ki vsebuje elemente igrivosti.

Večerja: črn kruh z jajčnim nama-zom, vložena paprika, bela kava.

NEDELJA

Kosilo: ragu iz perutninske drobovine, pečen piščanec, špinačni grahek, mešana solata, indijanski.

Večerja: ostanki od kosila, kruh z jetrno pašteto, endivija v solati, kakao.

(Količine v naslednjih receptih so za 4 do 5 oseb.)

Vampova juha z zelenjavo: Pol kg vampov, 3 dkg prekajene slanine, žlica masti, čebula, česen, por, drobna zelena, koren, malo ohrovtja, kostna juha ali voda, malo kuhane ga fižola, sol, paprika, žlička paradižnikove meze, 10 dkg testenega riža, 5 dkg nastrganega sira.

Na slanini in masti prepražimo čebulo, česen in očiščeno drobno zrezano zelenjavo, nato prilijemo kostno juho ali vodo in dušimo. Dobro očiščene vampe skuhamo z jušno zelenjavo, jih zrežemo na rezance in s kuhanim fižolom dodamo dušeni zelenjavi, začnimo in kuhamo še nekaj časa. Pred serviranjem primešamo posebej kuhane testenine, paradižnikovo mezo in nastrgan sir.

Opečena slanina s čebulo: 2 čebuli, 2 žlici olja, 25 dkg kuhane slanine, nekaj kapljic kisa. Čebulo narežemo na tanke rezine, jo v olju zlato rumeno prepražimo, pridamo na rezine narezano slanino, jo malo opečemo in pokapamo s kisom. Tako pripravljeno slanino serviramo takoj. Mora biti vroča in hrustava.

Testenine s telečjo sekanico: 5 dkg prekajene slanine, čebula, 30 dkg telečjega mesa, sladka paprika, kislja kumarica, žlica paradižnikove meze, 2 žlici smetane, žlička drobtin, voda, slan krop, 35 dkg testenine.

Na kocke zrezano slanino in sesekljano čebulo prepražimo, dodamo na kocke zrezano telečje meso, papriko, drobno sesekljano kisljo kumarico in paradižnikovo mezo. To dušimo približno 20 minut. Nato primešamo smetano, zmešamo z drobtinami, malo razredčimo z vodo, da je primerno gosta. Medtem skuhamo v vreli vodi testenine, jih prelijemo s toplo vodo in zmešamo s pripravljeno mesno omako.

Špinačni grahek: 5 dkg masti, 2 jajci, 35 dkg moke, 10 dkg špinače, sol, mleka ali vode po potrebi, 2 dkg surovega masla, 4 dkg sira.

Mast zmešamo z jajci, dodamo moko, sesekljamo špinačo, sol in toliko mleka ali vode, da nastane gostejše testo, ki ga dobro stepemo. Čez pol ure ga stresemo skozi cedilo z večjimi luknjicami v vrelo slano vodo ali pa ga položimo na mokro desko in ga z mokrim nožem zrežemo naravnost v vodo. Grahek kuhamo 3 do 5 minut, nato ga odcedimo, oblijemo z vročo vodo, zabelimo z maslom in posujemo z nastrganim sirom.

Ribe po italijansko: 2 žlici olja, čebula, strok česna, žlička sesekljane peteršilja, por, koren, paradižnikova meza, 70 dkg morskih rib, sol, malo popra, malo juhe, limonin sok, žlička sesekljane zelene peteršilja.

Na olju prepražimo sesekljan čebulo, strt česen, sesekljan zelen peteršilj, očiščene, na liste zrezane por in korenček, malo pozneje še paradižnikovo mezo. Nato vložimo na kose zrezane, očiščene ribe, jih malo osolimo, popopravimo, zalijemo in pokrite dušimo. Nazadnje dodamo limonin sok ali četrt kozarca belega vina. Jed potresemo s sesekljanim zelenim peteršiljem.

čevelj brez para (Nadaljevanje s str. 7)

Bil je gospod Rihard, njegov kaplan, postavne zunanosti in zelo podjeten v svojih načrtih.

V tistem trenutku je pravkar slonel nad rokopisom, ki je nosil naslov „Kakor lilije“ in ki naj bi bil nova drama na farnem odru.

„Gospod Rihard, stopite k meni!“ mu je zavpil župnik, „in nadenite si vijolično stolo.“

„Hvaljen bodi Jezus Kristus,“ je zaklical mladi kaplan, komaj je ves zaripel hušknil v župnikovo sobo.

„Dragi gospod sobrat,“ je hitel razlagati župnik, ko je že klečal ob edinem stolu, ki je še bil v sobi, „moram se spovedati!“

„In ko je kaplan hotel začeti z opravljanjem svoje službe, mu je župnik pokazal levo nogo, vso rdečo od mraza in premrlo od ledenega zraka.“

„Kaj hočete reči s tem?“ je zaprepaščeno vpraševal gospod kaplan.

„Kaj hočem reči? Nič več in nič manj kot to, da sta v tej župniji dva duhovnika s štirimi nogami, ki pa imata le tri čevlje!“

Gospodu Rihardu se je posvetilo v glavi.

„Kajne, tisti kruljavec, ki je pravkar odšel!“

„Bog bodi zahvaljen za vašo bistrroumnost!“ je olajšano odgovoril župnik. „Toda meni s tem še ni dosti pomagano. Na svojo veliko nesrečo imam še vedno dve nogi in z obema moram iti na kosilo h gospodu škofu.“

Gospod Martin se je zadovoljno smehljal sam vase in poredno gledal svojega duhovnega pomočnika, ki mu pa v tistem trenutku ni vedel kako pomagati.

„Toda zakaj ste mi vse to hoteli povedati v spovedi?“

„Ah, kako ste še naivni! Ali ne razumete, da boste sedaj morali molčati, da ste mi posodili levi čevelj?“

Kaplan Rihard je nobledel in jecljaje ugovarjal: „Ne morem, kajti drugi par čevljev imam štiri kilometre od tod doma, pri starših.“

„Ste še vedno bolj bogat kot jaz, ki jih nimam niti v lastni hiši,“ je pripominjal župnik.

„Hočete s tem reči, da bom moral ostati doma, dokler se vi ne vrnete.“

„Prav ste uganili. Sicer pa, vsak dober duhovnik ljubi premišljevanje, kadar nima kam iti. Ali vas o tem v semenišču niso

poučili? Zato pa, dragi sobrat, prosim lepo za levi čevelj in za sveto odvezo, kajti prevzvišeni gotovo že čakajo name.“

Medtem ko je spovednik izgovarjal besede odveze, si je gospod Martin, klečeč ob njegovih nogah, veselo natikal levi čevelj in nato pustil gospoda kaplana samega.

o

Naslonjen na okno je nato gospod Rihard sledil svojemu župniku, ki je v dveh neenakih čevljih hitel proti postaji; potem pa je zaprl vrata župnišča s ključem in si s skakanjem skušal ogreti sezuto nogo, da mu ne bi primrznila na ledeni tlak, ki je zaman čakal, da ga segreje ugasnjena peč.

Le kaj naj počne? Brevir je že zmolil in obiskati tudi ni mogel nikogar, saj mu je manjkal en čevelj. Na vsakih sto korakov je potegnil uro iz žepa in ker ni bil samo duhovnik, temveč tudi človek z dobrim okusom, je večkrat tiho zavzdihnil ob misli na pečeno puro, ki ga je čakala na materalini mizi.

Tedaj je zazvonilo v cerkvenem stolpu angelsko češčenje. Kaplan Rihard se je spomnil, da ne sme na dan Gospodovega rojstva misliti tako posvetno. Zato si je snel bired z glave, se prekrizal in pomolil k Jezusu v jasliah bolj v mislih kot z besedami: „Dete Jezus, preskrbi mi drugi čevlj!“

Ni še dobro izmisлил svoje želje, ko je v sobi zaropotalo. Skozi ugasli kamin je suho padel predenj čevelj, merjen na levo nogo, pravi čevelj z močnim podplatom, zlato zaponko in vitko peto, in to iz najboljšega kravjega usnja.

Gospod Rihard je čutil, da ga bo presenečenje spravilo ob zavest in da se bo zdaj zdaj zrušil na tla, toda ni bilo več časa za to, kajti prvemu čevlju je po isti poti sledil drugi in drugemu tretji in vsi so bili za levo nogo. Čevlji so deževali v sobo, kot da bi bili kostanj, ki ga zrelega v jesenskih dnevih stresa veter na tla.

Kaplan že ni vedel več, ali je vse to, kar doživlja, od Boga ali njegovega nasprotnika. Prevzela ga je strašna groza in najbolj pametno se mu je še zdelo, da odpre okno in zakliče na pomoč.

Kar je videl, ga je še bolj pre-

treslo. Župnijsko dvorišče je bilo polno ljudi, ki so se drug za drugim vzpenjali na streho kot nekdanji angeli po stopnicah v prikazni, ki jo je imel očak Jakob, vsi toplo oblečeni in zaviti gori do zardelih lic, toda na eno nogo bosi in z levim čevljem v roki. Kmetje z dolgimi brki, ki so se zdeli kot ptički pod nosom, trebušasti trgovci v svečani obleki, da, celo sam župan v uradni uniformi s klobukom in golenicami je čutil za svojo dolžnost, da odda svoj božični dar.

Kajti novica, da ima župnik en sam čevelj, se je bliskovito razširila po kraju in zašla v vse sobe, kjer so ljudje praznovali sveti božični dan.

„...in kaj je storil z drugim čevljem?“

„...poklonil ga je nekemu revežu, ki ima samo eno nogo.“

„...in kdo je to povedal?“

„...jaz sem vse to videla, kajti srečala sem kuharico Marjeto, ki je jokala ob novici, da je brat dal levi čevelj kruljavcu, ko je imel samo en par čevljev in šel nato na pol bos na kosilo k škofu.“

„...nato je šla Marjeta za berčem in hitro je odkrila v stopinjah, da so nosile odtis bratovega čevlja.“

„...Siromak je hotel spočetka vse utajiti...“

„...kajti zdi se, da mu je gospod Martin zagrozil s peklen-skim zlodjem, če ne bo drža skrivnosti.“

„...s hudiči v pasji podobi...“

„...oh, kako svet človek!“

„...zares pravi svetnik.“

o

Kaplan Rihard se je tiho umaknil z okna. Ni hotel motiti dobrih ljudi v plemenitih name-nih.

Zazrl se je v kup čevljev, ki je v sobi vedno bolj naraščal. In bolj ko ga je gledal, bolj mu je bilo težko izbrati si pravega. Čežnja se je prišel do modrega zaključka: če se bodo vsi ti ljudje med njimi celo sam župan, ki so se odnovedali levemu čevlju, napol bosi vrnili domov, ne da bori tem kaj trnelo njih dostojanstvo, sme tudi on, njih kaplan isto storiti.

In ne da bi kaj več razmišljal, je obut v en sam čevelj stekel nazdol in izainil skozi zadnja vrata. Kajti pečen puran na materalini mizi je razširjal čudovito vonj, ki je prihajal vse do njega...

Luigi Santucci

Pred 50 leti je umrl Ivan Cankar.
Odlomki iz njegovih spisov so prave

slovenske razglednice

Želja

Obšla me je želja, silnejša od gladu in žeje. Udarilo mi je v dušo nenadoma in me je vsega prevzelo. „Le enkrat še da bi videl njen obraz, obraz materin!“ Saj ne zahtevam veliko. Ne, da bi sedela poleg mene, da bi me držala za roko in me tolažila v tej samoti. Samo njen obraz da bi videl, samo za minuto. Da bi ga videl, kakor je bil tih in blag in usmiljen. Milost božja, prosim, to mi daj: le eno minuto! In če je to preveč, trenutek vsaj, pol trenutka! Ne kruha ne maram ne vode — le tega pol trenutka! Še manj. Le tisti hip, ki se meriti ne da. Kakor da šine lepa misel skozi dušo in ugasne še komaj da je zasvetila. Ali kakor tisti najkrajši hip, ko človek občuti smrt!

Milo in ljubo se je dotaknilo moje rame. Ozrl sem se in sem videl njen obraz. Čisto jasno, tako blizu, da sem občutil dih njenih belih lic. Dobrotno so pogledale oči, v smehlaju so se zganile ustnice. In vse je vzkipelo, vzplamenelo v meni k nebesom in k življenju.

Večerna molitev

Moja mati je obolela. Takrat sem bil tako dozorel, poln spoznanja in učenosti, kakor so vsi dvajsetletni fantje. Vse je bilo v meni dovršeno, do kraja dognano, za zmerom utrjeno. Da me je kdo vprašal, če zahajam k maši in k spovedi, če molim zvečer in zjutraj, bi se mu bil smejal. Moj ponos je bil, da sem šolsko mašo zamujal in da na cesti nisem pozdravljaj kateheta. Moje srce je bilo težko, moja glava polna skrbi, moja suknja prosojna, ali rekel sem: „Kaj mi vsakdanjost, dosegel sem spoznanje!“

Tako je bilo ob tistem času, ko je moja mati obolela. Ko je minil tretji teden, v soboto zvečer je bilo, je mati počasi okrenila glavo in mi je pogledala v obraz z veselimi očmi.

„Ali si molil nocoj?“

Tudi jaz sem jo pogledal tako veselo, kakor pogleda dorasel človek neizkušnega, ljubeznivega otroka, ter sem jo pobožal po licih, ki so bila vroča in potna.

„Molil sem, mati!“

Tako laže dorasel človek neizkušnemu otroku. Nasmehnila se je.

„Ali veš, kam gre moja pot? ... Občutim, da je končana ta težka pot, hvala Usmiljenemu!“

Pokleknil sem pred njeno posteljo, njene roke sem držal v svojih. Spala je; zdaj pa se mi zdi, da je slišala vse moje besede in misli, mojo zadnjo večerno molitev.

Deset let je bilo, da nisem molil. Tisto noč sem klečal in sem sklenil roke in sem klical Boga. Trepetaje sem ga klical, vsemogočnega, klical sem ga do jutra. Ob belem jutru sem naslonil glavo na blazino in sem zaspal ves utolažen in veren.

Tri tedne po tistem večeru je mati umrla. Ko sem jo poljubil na mrtve ustnice, ki so bile še mehke in gorke, ni bilo nič žalosti v mojem srcu. Bila je strašna misel, ki mi je ležala v prsih trdo in težko kakor črni kamen: Bog me je ogoljufal za molitev in vero, Bog je prelomil besedo! —

Ponoči sem bedel sam ob njeni postelji. Roke je imela sklenjene na prsih, tik ob njenem zglavju je gorela sveča. Vzel sem papir, da bi jo risal, kakor se mi je roka tresla. Ko sem gledal dolgo in mirno na njene ustnice, so se odpirala vrata moje duše in izlila se je nanjo svetloba iz nebes. Materine ustnice so se smehljale; v tistem smehlaju je bila moja večerna molitev in plačilo zanj; Bog jo je slišal ter jo je uslišal po svoji modrosti.

Vest

Časih leže človeku mrko in težko na dušo, tiha, nerazločna groza, ki mu vzame vso moč, vso radost, vse zaupanje. Grenkobe vsakdanjega življenja so nenadoma silne, neznosne: oglasi se vest, udari na srce kakor kladivo in vsi grehi do najmanjšega, že pozabljeni, planejo črni pred oči. Čemu še živeti? Saj je vse, vse, vse izgubljeno ... In plaha roka se izteza trepetajoč po roki posestrimi, plaho oko se ozira in išče prijaznega odzdrava.

Ta ura ni sojena samo človeku, ki je bil prehodil dolgo pot in zasluti smrt in grob. Ob najlepšem jutru dihanje mrzlo na dušo, da telebnejo vse misli na tla kakor od kamna. Potrka z železnim prstom ob veselem večeru, v glasni družbi; roka, ki je držala kozarec, omahne, oči se razširijo, smeh oledeni na ustnicah ... Tudi otrok časih nenadoma sredi tihega igranja zakriči, vztrepeče in se v neznanem strahu oklene matere.

Ustavno sodišče Slovenije je mnenja, da bi se položaj popravil, če bi v vseh jugoslovanskih veleposlaništvih in drugih diplomatsko-konzularnih zastopstvih poslovali v vseh jezikih jugoslovanskih narodov. Predvsem bi bilo nujno treba zagotoviti takšno poslovanje v tistih predstavništvih, pa tudi v vseh drugih zveznih institucijah, ki imajo ali bi utegnile imeti pogostnejše stike s Slovenci. Slovenskega jezika še vedno ne upoštevajo dosledno pri sklepanju in ratificiranju mednarodnih pogodb. Na to opozarja med drugim tudi elaborat profesorja dr. Maksa Snuderla „O enakopravnosti jezikov jugoslovanskih narodov v delu najvišjih organov“, ki ga je pripravil za zbor narodov zvezne skupščine. Prav tako tudi priloga Uradnega lista SFRJ, „Mednarodni ugovori i drugi sporazumi“, izhaja samo v srbohrvaščini. Ustavno sodišče je sklenilo o tem problemu obvestiti republiško skupščino in ji predlagati, da stori potrebne korake. — Delo, Ljubljana, 5. okt. 1968, str. 2.

(NE)SPORAZUMEVANJE V KONZULATIH IN ŠE KJE

Lani je poslanec zvezne skupščine Franc Šetinc na eni izmed sej zbora vprašal, kaj misli storiti državni sekretariat za zunanje zadeve, da bi naša diplomatsko-konzularna predstavništva poslovala v jezikih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve Iso Njegovan je na vprašanje odgovoril:

„DSZZ s svoje strani skrbi, da bi imeli v naših diplomatsko-konzularnih predstavništvih tudi ustrezno nacionalno oziroma republiško strukturo kadrov.“ Od sprejetja nove zvezne ustave je preteklo že pet let, toda državni sekretariat za zunanje zadeve v tem času ni ustrezno ukrepal v duhu zvezne ustave, ki obvezuje organe federacije, da pri uradnem občevarju spoštujejo načelo enakopravnosti narodov Jugoslavije. Na jugoslovanskih predstavništvih v tujini se je le malokje mogoče sporazumevati v slovenščini. Celo tam, kjer so na primer Slovenci v večini, le-ti ne morejo rabiti svojega jezika v občevarju s tamkajšnjimi diplomatsko-konzularnimi predstavništvii, ker je v njih zelo malo ljudi, ki obvladajo slovenščino.

To se pravi, da „skrb“ DSZZ ni dala ustreznih sadov. Tudi v drugih zveznih institucijah — razen v zvezni skupščini — ni dosti bolje. Carinska uprava SFRJ posluje samo v srbohrvaščini, tudi upravni postopek na drugi stopnji se vodi samo v tem jeziku. Nekatere samoupravne organizacije, ki imajo javna pooblastila iz pristojnosti federacije, svojih splošnih aktov niso prilagodile določbam zvezne ustave glede enakopravnosti rabe jezikov jugoslovanskih narodov. Tudi zakon o zveznih organih uprave je samo prevzel ustavno določbo, ni pa je konkretiziral in dosledno speljal v praksi.

Izvajati duha določbe zvezne ustave glede enakopravnosti jezikov jugoslovanskih narodov pomeni tole: v odnosih z republičkimi organi in organizacijami ter občani — zlasti v pismenih stikih — dosledno uveljavljati poslovanje v jeziku, ki je uradni jezik republike. V tem jeziku morajo biti napisane tudi okrožnice, navodila, odgovori na vprašanja, opisi, osnutki zakonov, odločbe v postopkih itd. V jezikih narodov morajo biti tudi razni obrazci napisani v uradnih prostorih, štampiljke, priročniki, komentarji, zbirke zakonov itd.

Pri nas sploh ne bi smeli dovoljevati razprave o tem, ali bomo ali ne bomo dosledno speljali ustavne določbe glede rabe jezikov. Zdi se, da zdaj preveč go-

vorimo. To, da moramo (ali bolje: bi že morali) zagotoviti enakopravnost jezikov, sploh ni vprašljivo. To ne izvira samo iz ustave, temveč tudi iz zgodovinskega dejstva, da so se jugoslovanski narodi prostovoljno združili v federacijo zato, da bi bili še bolj svobodni. Odločili so se za skupnost kot vir skupne blaginje in moči, kot oporo varnosti svoje suverenosti in državnosti. Narodi so se združili v federativno skupnost zato, da bi bili drug drugemu potrebni, da bi si med seboj zaupali in da bi drug drugega spoštovali.

Pravna praksa ni dovolj sledila tej nujnosti. Političnim deklaracijam je le počasi sledilo prizadevanje, da bi uresničili ustavo tudi na območju jezikovne prakse. Krivde ni treba iskati samo v zveznih organih, temveč tudi v premajhni vztrajnosti reprezentantov republik. Le-ti bi morali biti odločnejši v zahtevi po doslednem izvajanju ustavnih določb. Ako bi vprašanje rabe jezikov jugoslovanskih narodov kot organizacijsko-tehnično vprašanje urejali sproti, bi bilo manj nevarnosti, da bi postal objekt demonstracije, dramatizacije, vznemirjenosti, nezaujanja in podobnega. Primer zvezne skupščine dokazuje, da je vprašanje enakopravne rabe jezikov hitro rešljivo, če je le dovolj dobre volje za to. Tudi vrhovno sodišče SFRJ dosledno izdaja sodbe v jeziku, v katerem je tekel postopek na prvi stopnji.

Tu pa tam je še zmeraj slišati pomisleke, češ ali je to potrebno, saj večina tako in tako obvlada najbolj komunikativen (srbsko-hrvatski) jezik. Nekateri napihujejo vprašanje stroškov, češ ali smo res že tako bogati. Takšne pripombe ne morejo biti koristne in — žal — slišimo jih tudi na Slovenskem. V bistvu so to tehnokratski pogledi — brez političnega posluha. Pozabljajo, da narod ni nekaj, kar bi se bilo že „izživelo“. Narobe: nacionalna čustva, ljubezen do naroda, kot kažejo sodobna dogajanja, sproščajo napredne družbene energije. Narod je še zmeraj tudi objektivno dejstvo: tisto, kar ga konstituira, se še ni „izživelo“. In tudi federacija ni okvir, v katerem bi se posamezni narodi spreminjali v en sam — jugoslovanski narod. Kdor si natika na prsi nekatere nadslovenske svetinje, bi si moral najprej izprašati vest, ali res želi uspešen materialni in kulturni razvoj vsem. Če je tako, potem jugoslovanstvo ne more in ne sme biti ovira za to, da bi nacionalne posebnosti bogatile skupno jugoslovansko zakladnico. Lenin je nekoč dejal, da se bodo narodi, ko jim bodo prenehali vsiljevati samo en jezik, lahko hitro naučili razumevati drug drugega. Tudi pri nas ni potrebna enakopravnost jezikov samo zaradi pravice vsakega naroda posebej, temveč tudi zaradi vseh skupaj — zato da bi drug drugega bolje razumeli. Kdor torej postavlja vprašanje jezikovne enakopravnosti, ne počenja tega zato, da bi stvari po nepotrebnem dramatiziral, tudi ne zgolj iz nekakšnih zgodovinsko pogojenih obrambniških razlogov, temveč predvsem zavoljo skupne odgovornosti za uspešen razvoj federacije. — Delo, Ljubljana, 10. okt. 1968, str. 3.

PISMO MOJEMU POSLANCU

Kolikokrat smo se v teh dneh vprašali, kaj je z idejo velikega oktobra? Po znoju zaudarjajoči komisi škornji še ne morejo biti ves socializem. Generale, tanke in prepotene vojake imajo naposled povsod po svetu. Tudi podržavljena težka industrija še ne more biti socializem, o katerem smo sanjali in trpeli zanj, kajti tudi na tak ali drugačen način podržavljeno težko industrijo imajo že marsikje na svetu. Tako kot imajo marsikje celo vzornejše otro-

ške vrtce, svetlejšje domove za stare in onemogle, lepše bolnišnice, stadione, telovadnice, parke in kar je še podobnih pridobitev splošnega standarda — čeprav nimajo socializma. Če bi bil socializem samo boj, nizka produktivnost, žrtvovanje, odrekanje in verovanje, potem sta ves črni in rumeni kontinent naše uboge zemeljske krogle že vseskozi v njem.

Petdeset let smo prepričano ponavljali izrečeno misel, da je vera opij za preprosto ljudstvo — sami pa smo ves čas nepoboljšljivo verovali, verovali, in če je bilo treba, tudi izpreminjali zgodovinsko resnico, da bi lažje verovali. Tisočkrat premleti kratki kurz VKP (b) je zamenjal sveto pismo, veliki oče vseh narodov je postal bolj nezmotljiv kot prejšnji sveti oče, čudeži katoliške cerkve pa so bili pravo amatersko šušmarstvo v primerjavi s čudeži, ki smo jih obetali že od same uporabe znanstvenih metod spoznavanja resnice, da bo jutrišnji dan lepši, ne zato, ker bomo sami postali boljši, bolj pošteti in bolj človeški, ampak že zato, ker je zgodovinska nujnost na naši strani. — Delo, Ljubljana, 31. avg. 1968, str. 14.

Mladika

STOLETNICA SLOVENSКИH NARODNIH TABOROV

V pomladi odjuga leta 1848 so si Slovenci postavili svoj cilj, Združeno Slovenijo: vse ozemlje, kjer bivajo Slovenci, naj bo združeno v eno upravno telo, slovenščina pa naj bo enakopravni jezik v uradih in v šolah. Te zahteve, ki so bile postavljene v pomladnih mesecih leta 1848, so podprla številna nastajajoča slovenska politična in prosvetna društva, ki so po češkem vzgledu postala tudi pri nas znanivci nove dobe. Bachov absolutizem je oviral rast in lepo obe-tajoče zametke. Morale so priti še vojne in v Avstriji notranji pretresi, da je slovenska misel zažive-la in se utrdila. Če so Madžari dobili politično samo-stojnost, da o kulturni sploh ni treba govoriti, zakaj bi je odrekali Slovencem? Pa je hudič posejal zel in dušil zdrave sile. Madžari so si leta 1867 priborili politično svobodo kot „kazen“, ker so se leta 1848 uprli Dunaju in proglasili svojo republiko. Hrvate pa so, ker so istega leta prišli na pomoč Dunaju zo-per Madžare, sedaj za „plačilo“ podredili prav Madžarom. Po takem nagrajevanju se je Dunaj samo osovražil.

Slovenska narodna stranka je leta 1867 zmagala v večini volilnih okrajev na Slovenskem. Slovenci so dozoreli v narod z lastno politiko in so nehali biti le etnografski pojem. Zaradi neprožnosti konser-vativnih slovenskih poslancev, ki so na Dunaju disci-plinirano sklanjali glave pred raznimi „gnadami“ in „presvitlimi“, je tako zadržanje nujno zbudilo kritiko med mladimi, kar je rodilo spor med mladimi in starimi. Samo doba taborov (1868 do 1871) je še ohranila politično strpnost in odločni nastop v bor-bi za narodno enakopravnost. To misel so zanesli med ljudstvo prav tabori. Društvena in zborovalna svoboda, ki ju je jamčila decembrska ustava, je omogočila široko politično razmazanost med Slo-venci. Tabori so bili masovne manifestacije, ki so se ponavljale po Slovenskem. Prvi ljudski tabor je bil v Ljutomeru 9. avgusta 1868, mesec nato je sledil tabor v Žalcu v Savinjski dolini in 18. oktobra v

Šempasu pri Gorici. Na taborih so Slovenci masovno terjali svoje pravice. Naslednjo pomlad 19. maja 1869 je bil tabor v Vižmarjih pri Ljubljani in še v Sevnici, Ormožu, v Biljani, v Sežani, v Tolminu, Cerknici, Vipavi, na Kapeli nad Radenci, v istrskem Kubedu, Bistrici pri Pliberku ter Žopračah in Buh-ljah na Koroškem. Na Tržaškem pa je bil najpo-membnejši tabor v Dolini dne 27. oktobra 1878. Ta-bori so prenesli čitalniško delo iz skromnih prostoro-v na prosto, pritajena slovenska beseda pa je po-stala javna zahteva.

Tabori so bili vedno praznični dnevi za kraj pri-re-ditev in vso bližnjo okolico. Na predvečer so zago-reli kresovi, godba in pevski zbori so peli na trgih podoknice. Zjutraj so bile budnice, jutranja zboro-vanja so bila združena s službo božjo na prostem, prihajali so prvi gosti na okrašenih vozovih, na ko-njih in v narodnih nošah. Višek je bil popoldanski shod, na katerem so nastopale godbe, tamburaši, deklamatorji in pevski zbori. Glavni govor je imel vedno kak državni poslanec ali viden in neustrašen narodni delavec. Najbolj znani govorniki so bili Božidar Raič, Zarnik, Lavrič, Razlag, Vošnjak, To-man, Tonkli in drugi iz duhovnega in svetnih po-klincev.

S taborov so poslali na oblast resolucije, v katerih so zahtevali zedinjenje slovenskih pokrajin v eno upravno in politično enoto, zahtevali narodne šole, pravico slovenščine v šolah, uradih in cerkvi ter dvig kmeta in narodnega gospodarstva.

Ko ob stoletnici taborov gledamo v pretekla stoletja, se nam vsiljuje vprašanje: so zahteve, postavljene na teh masovnih zborovanjih v celoti že dosežene? Da in ne. V osrčju Slovenije veliko razpravljajo o političnem, kulturnem in gospodarskem narodnem vprašanju. V obrobju pa v okviru držav, v katerih nam je živeti, postavljamo narodne zahteve.

V nastopajoči jeseni, ko se pričinja čas živega pro-svetnega življenja, bomo naslonili svoje delo na temelje stoletnic in iz teh virov razširili rast v so-dobnost. — Mladika, Trst, oktober 1968, str. 125.

OD OSEBNOSTI JE ODVISNO...

V preteklih septembrskih dneh, ko so se vrata naših šol začela ponovno plaho odpirati in smo tisti, ki nam je slovenska šola pri srcu, spet trepetali, tre-petali za vsakega edinka, ali ga bodo starši vpisali v slovensko šolo ali ne; v tistih septembrskih dneh, ko si slišal celo o tem učitelju in o onem sosedu, da ga ni bilo mogoče pregovoriti, da bi izpolnil svojo dolžnost do lastnega otroka, do svojega naroda in do samega sebe, mi je prišla v roke enajsta številka revije Kaplje z Razmišljanjem Ivana Mraka, ki me je po teh grenkih septembrskih izkušnjah nekoliko pomirilo in me potrdilo v tem, da imam prav, da imamo prav mi vsi, ki „smo“ in „vztrajamo“. Od-prlo pa mi je to razmišljanje tudi drugače oči v slo-vensko poniglavo, ki pa verjetno ni samo naša, ampak vseh majhnih ljudi nasploh.

Piše Ivan Mrak: „Slednja višja ideja in možnost je množici težko ali pa sploh nedostopna. Zgolj daljna možnost, da se jim je izpostaviti za narod (v obram-bo jezika!), jih peha v najbolj poniglava izgovar-janja. Višje razvita plast jih mora (če je treba) s silo obvarovati pred raznaroditvijo!“

V naslednjem odstavku pa berem: „Potemtakem ima človeštvo in narod vselej in vsakokrat pričako-vati velik duhovni vzpon zgolj od mentalno visoko stoječega posameznika. Od osebnosti je odvisen dvig, je odvisna človekova možnost. Če narod ni več spo-

soben rojevati izjemnih osebnosti, je nujno obsojen na propad...“

O osebnosti torej piše Ivan Mrak. Včasih smo se učili, da morajo biti predvsem vzgojitelji — osebnosti. Toda od stotih slovenskih učiteljev, ki so bili lani stalno nastavljeni na Tržaškem, jih baje dvaindvajset pošilja svoje otroke v tujo šolo: skoraj četrtina. Četrtna vzgojiteljev, ki nima toliko ponaša in ni toliko dosledna, da bi odšla za svojimi otroki na neslovensko šolo; ljudje brez hrbtenice, ki ne morejo biti dobri vzgojitelji. Zakaj ne razumem, kako more vzgajati otroka v zvestobi do nekih načel, do samega sebe in svojega prepričanja človek, ki sam tako ne dela. Saj učitelj ne uči samo branja in pisanja, ampak je otrokom tudi vzor, ki ga je treba posnemati. Kaj občuti otrok, ko doraste toliko, da lahko spozna, kakšen je bil pravzaprav njegov vzornik, to si lahko samo predstavljamo.

In slovenstvo? Ali je slovenstvo samo črka ali je kaj več? Ali je dovolj, da učitelj nauči otroka slovenske abecede, ali mu mora tudi vlti v dušo nekaj slovenskega duha? Toda kako naj nekaj takega slovenstva vlije v učenčevo dušo vzgojitelj, ki mu že sama slovenska šola ni pri srcu? Jasno je, da z našo šolo nekaj ni v redu. Toda nam, staršem in vsem, ki nam je slovenska šola več kot črka, ne more biti vseeno, kdo in kako vzgaja naše otroke — če so res otroci bodočnost naroda. Zato se čudimo in ne moremo razumeti tistih, ki so za tako stanje odgovorni, pa molčijo in ne store ničesar, da bi se kaj spremenilo. — Mladika, Trst, oktober 1968, str. 126—127.

NAŠI RAZGLEDI

IZIRANCIJENNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

JE TO ŠE RESNO?

Vseljudska obramba temelji na moči naše revolucije, našega družbenega sistema in naše mednarodne politike, predvsem pa na visoki družbeni in socialistični zavesti, pripravljenosti in odločnosti naših ljudi, da varujejo, branijo in nenehno izboljšujejo tako ureditev. LJA je spričo takega koncepta vseljudske obrambe osnovno strokovno, materialno in operativno jedro.

Nadvse pomembna je vloga enotne organizacije vseljudske obrambe v Sloveniji, ne le od republike do občine, temveč do vsake delovne organizacije in krajevne skupnosti, do vsakega človeka, poudarjajoč pri tem nacionalni moment vseljudske obrambe ob tesnem povezovanju z drugimi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi in vsemi svobodoljubnimi silami v svetu, ki jim je neodvisnost, svoboda in mir osnova vsakega napredka. Skrbeti moramo za tako zavest, organiziranost in pripravljenost naših ljudi, da bi agresorja napadali iz vsake hiše, tovarne, gozda, od vsepovsod, in da bo vsak posameznik vedel, kaj mora opraviti, ter da se bo pri tem zavedal, da so za izpolnitev njegove naloge dane neomejene možnosti za pobude in iznajdljivosti. Pri tem pa je potrebno, upoštevajoč sodobno vojaško tehniko in taktiko, neprenehno dopolnjevati, modernizirati in kombinirati v teoretičnem in praktičnem pogledu manevrsko vojskovanje in naše bogate izkušnje partizanskega in vseljudskega odpora in v tem duhu usposabljanje naše ljudi. Samo po sebi je umevno, da je v prid največje učinkovitosti potrebno, da bodo

delovni ljudje imeli vse potrebne rekvizite in orožje pri rokah, mobilizacijske centre in strokovna žarišča pa tam, kjer živijo in delajo.

V našem samoupravnem sistemu je obramba svobode in neodvisnosti postala integralni del ne le nacionalnega, temveč tudi neposrednega družbenega procesa, saj se le tako lahko uveljavljajo interesi občanov. Razumljivo je torej, da so obrambne priprave močno odvisne od dejavnosti in razumevanja samoupravnega organizma.

Pri našem vseljudskem odporu se bomo seveda povezovali in naslanjali na vse tiste ljudi in sile v svetu, ki se bore za mir, za spoštovanje državne suverenosti in nacionalne neodvisnosti, proti vmešavanju v notranje zadeve drugih držav, proti vsakršni agresiji in dominaciji. — Naši razgledi, Ljubljana, 5. okt. 1968, str. 574.

Katoliški GLAS

JUGOSLAVIJA NE PODPIRA SLOVENSKE MANJŠINE V ITALIJI

Janez Vipotnik je ljubljanskemu Delu z dne 15. septembra napisal, da „v naporih, da bi dosegla resnično enakopravno in ustvarjalno življenje, uživa slovenska manjšina v Italiji odločno podporo matičnega naroda in države.“

Vipotnikova trditev je predrzna, ker ne odgovarja niti najmanj resnici.

Vsi vemo, da se Avstrija odločno zavzema za nemško manjšino na Južnem Tirolskem in da se temu nasprotno beograjska vlada za Slovence v Italiji, v našem prizadevanju, da bi se ohranili pri življenju in dosegli zaščitni zakon in dejansko uživali vse pravice, niti najmanj ne zmeni, kot da bi nas sploh ne bilo na svetu.

Morebitne gmotne ustreznosti določenim levičarskim krogom še ne pomenijo, da se matični narod in država potegujeta za to, kar naša manjšina potrebuje, in sicer splošno zaščito od strani države, v kateri živimo, in dejansko spoštovanje naših pravic.

Za vse to pa se slovenska in beograjska vlada niti ne zmenita in izjava, kot jo je dal Janez Vipotnik, nas le bolj greni.

Naš obstoj in naš napredek sta odvisna od nas samih, od naše dobre volje in vztrajnosti na zahtevi, da nas rimska vlada zaščiti. Nasprotno pa je Jugoslavija dobro zaščitila italijansko manjšino v Istri; pri tem pa merodajnim činiteljem ni padlo najmanj v glavo, da bi istočasno zahtevali od Italije, naj tudi ona prizna naši manjšini vse, kar ji pritiče. Če smo kaj dosegli, je to samo naša zasluga in ne matičnega naroda in države. Naši bratje v videmski pokrajini pa nimajo niti slovenskega otroškega vrtca!

Ta odgovor Janezu Vipotniku velja tudi članu slovenskega izvršnega sveta Bojanu Lubeju, ki je na seminarju Zveze mladine Slovenije v Bohinju ravno tako smelo zatrdil, „da so vprašanja slovenske manjšine stalno prisotna pri vseh državnih in dvostranskih pogovorih med predstavniki SFRJ in predstavniki Italije“. Besede, ki jih vsakdanja dejstva postavljajo na laž! — Katoliški glas, Gorica 3. okt. 1968, str. 2.

BENEČIJA — KANALSKA DOLINA

Po zaslugi slovenskega rojaka upokojenega rudarja Tomaža Cudra je v Rablju zopet začel izhajati župnijski in rudarski list „La Lampada del minatore — Rudarjeva svetilka“. List, ki ga ureja župnik, beneški Slovenec Peter Tomasini, objavlja tudi članke v slovenščini. Bog daj, da bi postal tudi prva slovenska svetilka za ta delček obmejne Slovenije, na katerega vsi zares le malokdaj mislimo.

vem župnijskem domu. Tako se bo moglo kulturno življenje v Števerjanu res razživeti.

Slovenska soseska s Plešivega bi rada imela nedeljsko slovensko mašo pri Subidi. Pred časom jim je bila že obljubljena, a zdaj ni nič več slišati o tej maši pri starodavni cerkvi. To je nekaka zaobljubljena božja pot iz časov, ko je tod razsajala huda kuga.

Goriški nadškof je ustanovil za svoje cerkveno okrožje posebno pastoralno komisijo. Njen namen je dajati pobude in študirati kul-

Podjune je z živim zanimanjem razpravljalo o zadevah slovenske manjšine na Koroškem. Po soglasni razrešnici odboru in predsedstvu dr. Valentina Inzka so sledile volitve novega odbora. Izvoljena je bila lista 2, katere nosivec je bil dr. Reginald Vospernik. Novi predsednik je poudaril, da se pri osnovah Narodnega sveta ne bo nič spremenilo, treba bo pa storiti vse, da bo pritegnjena k sodelovanju mladina in podeželje. Novi predsednik je imel v dneh po izvolitvi daljši razgovor z deželnim glavarjem Hansom Sima. Razgovorjaka sta se predvsem o odloku glede uradnega jezika pri deželnih oblasteh, o šolskem vprašanju ter o delovanju Slovincem sovražnih organizacij.

Dijaki 8.a razreda slovenske gimnazije so povabili ljubitelje mladine na prireditev s pestrim sporedom, ki je obsegal petje, recitacije in poskočne „vize“ kvinteta Veselih študentov. 13. oktobra so nastopili v Globasnici, naslednjo nedeljo v farni dvorani v Selah in v Št. Janžu pri Tišlarju.

Celovski pevski zbor „Gallus“ je v kulturni izmenjavi pripravil gostovanje pevskega zbora Slavček iz Trbovelj. V soboto, 19. oktobra, je pel zbor iz domovine v Ločah pri Baškem jezeru, v nedeljo nato pa v Pliberku.

TRŽAŠKO

V spomin na stoletnico openske „Čitalnice“ — tako se je namreč imenovalo prvo opensko prosvetno društvo — so priredili v „Finžgarjevem domu“ na Opčinah literarni večer, na katerem so nastopili samo pisatelji in pesniki, ki bivajo v tem lepem kraju na tržaškem Krasu. Iz svojih del so brali: Vinko Beličič, Alojz Rebula, Franc Jeza, Josip Tavčar, Marij Maver, Jelka Daneu, Milojka Sosič, Živa Gruden in Zora Rebula. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano, je bilo nastopajočim in prirediteljem iskreno hvaležno.

Slovensko gledališče v Trstu je začelo novo sezono z dramo „Tri sestre“ Antona Čehova.

V slovenske šole na Tržaškem se je letos vpisalo okoli 2.500 učencev in dijakov. Po neuradnih podatkih skupno 46 več kot lani.

Državno učiteljske Anton Martin Slomšek v Trstu je izdalo „Izredno izvestje“, posvečeno dr. Antonu Kacinu, ki je 20 let kot ravnatelj vodil ta slovenski vzgojni zavod in je sedaj upokojen.

GORIŠKA

Slovenska svetovavca v goriškem občinskem svetu dr. Sfiligoj in dr. Bratuž sta predložila svetu dve važni vlogi. V prvi predlagata, naj bi bil grob dr. Karla Lavriča na goriškem pokopališču ohranjen kot spomenik. Dr. Karel Lavrič je bil pomembna kulturna in politična osebnost v zgodovini slovenskega preporoda po letu 1848. Prirejal in vodil je prve slovenske tabore, med temi tudi tabor v Šempasu 18. oktobra 1868. Zato naj njegov grob ostane kot trajen slovenski spomenik. V drugi vlogi pa slovenska svetovavca prosita občinski svet pojasnila v zvezi z nezasišanim nasiljem nad slovenskimi otroki v poletni počitniški koloniji v Rimini, kjer je bilo nekaterim iz goriške občine prepovedano pisati domov v slovenskem jeziku.

Na Goriškem letos obiskuje 457 otrok slovenske osnovne šole: 266 v goriškem in 191 v doberdobskem okrožju. Šole obveznih otrok slovenskega porekla je veliko več. Letos se jih je vpisalo 5 manj kot lani. Baje je med narodno nezavednimi starši celo osem slovenskih šolnikov, ki pošiljajo svoje otroke v italijanske šole.

Odbor prosvetnega društva SF Sedej v Števerjanu je imel sejo, na kateri je predlagal delo in postavil smernice za program nove sezone. Odbornike je posebno razveselila zagotovitev g. župnika, da bo društvo za božič že lahko začelo z delovanjem in vajami v no-

turna vprašanja v zvezi z dušnim pastirstvom. Od Slovencev sta v komisiji odvetnik dr. Brajša in stolni vikar dr. Humar.

Klub Simon Gregorčič v Gorici je začel z novo jesensko in zimsko dobo kulturnih in predavateljskih večerov. Prvi večer je bil posvečen šempaskemu taboru.

Italijanski železničarji so se odločili za tečaj slovenščine v večernih urah. Razveseljivo je, da so se zavedali, da je znanje slovenščine v teh krajih nujno potrebno za vse javne uslužbence. Tečaja se udeležujejo tudi nekateri trgovci in gospe. Neki Italijan, ki obiskuje tečaj, je dejal, da delajo tisti Slovenci, ki zatajujejo kot strahopetci ali nekakšni zviteži svoje slovensko poreklo, slab vtis na poštene Italijane.

Prosvetno ministrstvo v Rimu je odobrilo delovanje slovenske trgovske strokovne šole v Gorici. Tako je ustrezno upravičenim željam in potrebam po slovenski trgovski šoli, kamor se bodo mogli vpisati dijaki po končanem tretjem razredu nižje srednje šole in se pripraviti za praktične poklice. Važno je tudi, da bo to res samostojna slovenska šola, kot je bilo obljubljeno, in ne le oddelek italijanske trgovske šole.

KOROŠKA

Narodni svet koroških Slovencev je imel redni občni zbor v Celovcu. Nad 150 delegatov in gostov z Zilje in Gur, iz Roža in

ARGENTINA

V proslavo 50-letnice slovenske osvoboditve so Slovenci v Argentini priredili več slavnostnih prireditev v dneh od 21. do 27. oktobra.

Vabilu se je odzval tudi bivši minister dr. Miha Krek iz Združenih držav. Položil je venec pred spomenik žrtvam komunistične revolucije v Slovenski hiši. 24. oktobra je imel tiskovno konferenco s časnikarji buenosaireskih listov, revij in radijskih postaj. Likovna in tiskovna razstava sta pokazali ustvarjalno moč slovenskih kulturnih delavcev. Na razstavo so poslali svoja dela slikarji Bara Remec, Metka Žirovnik, Ivan Bukovec, Andrej Makel, France Papež in kipar France Ahčin. Tiskovna razstava je pokazala slovenske knjige, revije in časopise izdane v Argentini od leta 1948. Dr. V. Brumen je predstavil svoje najnovejše delo o Janezu Evangelistu Kreku.

Slavnostna večerja je 26. oktobra v Slovenski hiši združila zastopnike vseh Slovencev v Argentini. Audiovizualni prikaz, katerega besedilo je sestavil dr. Tine Debeljak, je v besedi, sliki in glasbeni spremljavi osvetlil zgodovinski razvoj slovenske politične in državne misli od Karantanije, preko Napoleona, leta 1848 pa do narodnega osvobođenja l. 1918. Na to temo je tudi dr. Miha Krek navezal svoj govor. Nad 30 deklet in fantov je postreglo čez 300 gostom, ki so v prijetnem prijateljskem razpoloženju preživeli lep večer.

27. oktobra popoldne je dr. Miha Krek položil venec pred spomenik argentinskega narodnega osvoboditelja generala San Martina. Navzočih je bilo lepo število rojakov. Skupina narodnih noš in skavti s praporom so dajali slovesnosti lep okvir.

Popoldanska koncelebrirana maša v Slovenski hiši je počastila spomin vseh, ki so delali in padli za narodno svobodo.

Spored slavnostne akademije je poleg glavnega govornika dr. Miha Kreka dopolnil pevski zbor Gallus s pevske točkami. Otroci slovenskega šolskega tečaja dr. Fr. Prešerna so odigrali prizor, ki ga je za to slovesnost napisal Mirko Kunčič.

Za 20-letni jubilej je pevski zbor Gallus pripravil v dvorani Slovenske hiše koncert slovenskih pesmi. Izvajal je tudi zboru posvečeno jubilejno Tomčevo skladbo „Slovenija v svetu“ na

Župančičevo besedilo. Zasedena dvorana je dala priznanje dirigentu dr. Savelliju in požrtvovalnim pevcem.

AVSTRALIJA

Slovenci v Sydneyu so že pred štirimi leti začeli akcijo za dom. Prva naloga tega odbora je bila, da spozna položaj in potrebe slovenske skupnosti v tem delu Avstralije. Zdaj pa so se odločili še za drug važen korak — za nakup zemljišča, kjer bo stalo slovensko središče. Kupljena zemlja leži nekako v sredini slovenskih naselbin.

Na povabilo slovenskih dušnih pastirjev v Avstraliji je bil meseca oktobra na obisku pri Slovencih v tej deželi dr. Janez Jenko, škof Slovenskega Primorja. Škofa je misijonska pot vodila v Canberro, Brisban, New Castl, Hamilton, Sydney (tu je imel tudi birmo slovenskih otrok). Slovenci so po birmi pripravili akademijo, Wollongong, Melbourne (tu je blagoslovil cerkvico sv. bratov Cirila in Metoda), Adelaide in Perth. Slovensko društvo v Melbourneu je darovalo novi cerkvi krstni kamen. Iz Birigthona je pripeljal p. Bazilij v Melbourne tudi slovenskega umetnika sliko sv. Cirila in Metoda v mozaiku. Za novo cerkev je p. Bazilij naročil orgle, iz Slovenije pa tri manjše zvonove.

KANADA

V slovenskem Torontu so proslavili 29. oktobra slovenski narodni praznik na dveh prireditvah: Slovenska krščanska demokracija je priredila slavnostni banket v Slovenskem domu, Slovenska narodna zveza pa je pripravila akademijo v cerkveni dvorani na Manning Ave.

Na Slovenskem letovišču v Beltonu so zaključili letno sezono z uspešno vinsko trgatvijo. Letovišče je lepo napredovalo in blagajna ima prvič prebitek.

ZDA

V Milwaukee živi precej Slovencev. Organizirani so v raznih društvih, ki so po večini vključena v Ameriško-slovensko katoliško zvezo ali pa v Slovensko narodno podporno jednoto. Poleg teh dveh organizacij deluje v Milwaukee še precej številno društvo Sloga, ki je letos praznovalo 60-letnico obstoja.

Jesenska kulturna sezona v Clevelandu je bila kaj pestra. Koncerte so priredili pevski zbori Planina, Glasbena matica in Jadran ter moški zbor Slovan. Igralska družina Lilija je postavila na oder veseloigro Svoje glavček. Poleg tega so imeli več družabnih prireditev, kot n. pr. martinovanje Štajerskega in Belokranjskega kluba.

... in po svetu

Pri letošnji proslavi 29. oktobra v Buenos Airesu

za smeh

Vzorna žena je tista žena, ki vam bo stala ob strani v vseh težavah, ki vas ne bi doletele, če je ne bi bili vzeli za ženo.

„Včeraj mi je žena spet prebrskala vse žepe.“

„Pa je imela srečo?“

„Ja, našla je ravno toliko kot vsak drug raziskovavec. Namreč dovolj snovi, da mi je napravila predavanje.“

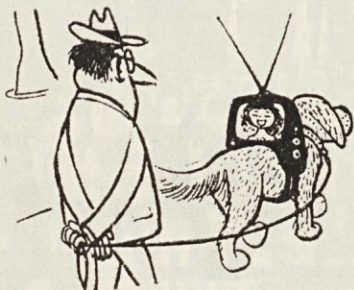
Pri petnajstih letih začnemo kaditi, da se izkažemo moške. Po tridesetih letih kajenja na lepem nemo kaditi iz istega razloga: da se izkažemo moške.

Tine je podedoval po stari mami veliko premoženje. Pa je pisal svoji zaročenki:

„Ljuba Tončka, globoko ganjen in užaloščen ti sporočam, da sva oba z babico zapustila tegobe tega sveta in odšla v boljše življenje.“

V življenju moškega sta dve obdobji, ko žensk ne razume: pred poroko in po njej.

Ko se je ženil Francelj, ki je zaposlen v tovarni bonbonov, so ženinovi sodelavci mladi par obsuli z bonboni. Priča Gregor, ki bi se moral poročiti naslednjo soboto, je v zadnjem trenutku svojo odločitev preklinal. V službi je namreč v opekarni!

Slon in mravlja sta bila dobra prijatelja. Vedno sta hodila skupaj. Ko sta šla nekega dne čez most, se je mravlja pohvalila svojim znancom in znankam:

„Ste opazili, kako se je pod nama zibal most?“

Znanec vodi znanca po mestu, pa mu pravi: „Kar brez skrbi za menoj! Pot dobro poznam, tukaj sem se že velikokrat izgubil.“

Šef mehanične delavnice zakliče vajencu: „Janez, prinesi račun za popravilo avtomobila g. Zajca in kozarec vode!“

Len človek ne dela nič, pa še tisto slabo.

Vinska bratca se pogovarjata. Prvi: „Zakaj pa piješ samo rdeče vino, kadar voziš?“

Drugi: „Zato, da bi se v krvi manj poznalo, če bi me preiskali.“

Neka dama kupuje posodo za vodo za svojega psa. Prodajavec jo vpraša:

„Želite morda posodo z napisom ‚Za psa‘?“

„Ne,“ odgovori gospa, „saj kužek ne zna brati, mož pa ne pije vode!“

„Gretec, vstani in povej eno znamenito osebnost iz zgodovine.“

„Martin Krpan.“

„Gretec, ti nimaš pojma o zgodovini. Krpan je vendar izmišljena oseba!“

„Gospod učitelj, kako pa je potem kobilico prestavljal, če je bil samo izmišljen?“

Skupina otrok nagovarja Blaža, naj bi igral zanje nogomet. Ta pravi: „Igral bom za klub v sosednji ulici, oni mi ponujajo uvoženi žvečilni gumi!“

Ljubimec kleči pred svojo izvoljenko, a ta noče o njem nič slišati.

Ljubimec: „Kaj mi res ne daste svoje roke? Potem mi jo podajte vsaj toliko, da bom lahko vstal!“

„Verjemi mi, Tone, da je imela Petra od vseh fantov, ki jih ni marala, mene najrajši.“

„Ali se vam je izpolnila kakšna želja iz otroštva?“

„Seveda! Kadar me je oče vlekel za lase, sem si želel, da jih ne bi imel!“

„Kdo ti je pa napisal tisti roman, ki si ga izdala?“

„Kdo ga je pa tebi prebral?“

„Prav nobene volje nimam razpravljati s svojim možem.“

„Zakaj pa ne?“

„Ali veste, da niti enkrat nima prav!“

Učiteljica: „Krt pojé vsak dan toliko, kolikor tehta.“

Otrok: „Prosim, gospodična, kako pa krt ve, koliko tehta?“

V službi razlaga uradnik uradniku: „Čudno, jaz se neprimerno bolj zabavam med šefovim dopustom kot pa med svojim!“

„Zapomnili si boste, kdaj ste sedli pijani za volan. Plačali boste tristo dinarjev ali pa šli za teden dni v zapor.“

„Rajši bi plačal, a sem prisiljen izbrati zapor, ker imam samo še dvestoosemdeset dinarjev.“

„Vidite, če se ne bi napili, bi imeli dovolj, da bi plačali kazen.“

Direktor nekega ameriškega podjetja razkazuje znancom pisalno mizo, na kateri je cela vrsta električnih gumbov. Ko razlaga funkcijo posameznih gumbov, pokaže tudi na neki gumb z besedami:

„Ta gumb imam pa zato, da nisem preveč ponosen. Če pritisnem nanj, se ne oglasi nihče.“

Deficit je, kadar ima človek manj, kot je imel takrat, ko ni ničesar imel.

K neki družini je prišel obisk. Sprejme ga otrok z besedami: „To bosta očka in mamica vesela, ker ste prišli na obisk ravno danes, ko ju ni doma!“

smeh od doma

Hej Slovani, naša slovenska reč po češkoslovaških dogodkih že nekam čudno klije!

Vedno so ga nameščali na visoke položaje. Bil je zvočnik.

V telefonski centrali: „Diplomiral sem, pa so mi rekli, da je treba imeti — če hočem dobiti službo — poleg diplome še zveze. Zato sem prišel k vam, da bi mi napeljali telefon.“ „Človek božji, tudi za napeljavo telefona ni dovolj samo diploma!“

Pri nas ne poznamo brezposelnosti, ampak le nekakšno pomanjkanje dela.

Če hoče reforma živeti, bo morala tudi koga požreti.

Med našimi sproščenimi ekonomskimi zakoni predvsem velja Greshamov, ki pravi, da slabša valuta vedno izpodriva boljšo.

„Čudim se ti, kaj ti je do tega, da bi postal ljudski poslanec?“

„Samo zato, da ne bi imel več opraviti z ljudmi!“

Delavec se pride ponuditi v tovarno.

„In kaj veste o samoupravljal-
skih pravicah delavca?“

„Nič.“

„V redu, sprejeti ste.“

„Sem slišal, da je pri nas okoli 20 zakonov, ki so v nasprotju z ustavo.“

„Joj, pa tega nihče ne izkorišča?“

„Tega pa nisem slišal.“

Naše samoupravljanje je največkrat na najvišji ravni. Posebno, kadar se deli osebni dohodek.

Kakršna setev, taka žetev! Če ne posežejo vmes objektivne težave.

Ljubo doma, kdor ga ima! Si-
cer pa čez mejo s trebuhom za
kruhom.

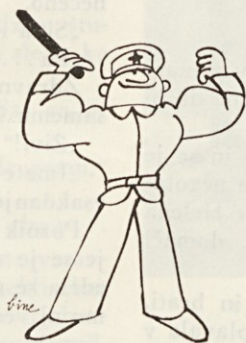
Osel gre le enkrat na led! Pa
naj še kdo reče, da vodijo naše
gospodarstvo „osli“!

„Kaj pravite, kaj bi dosegle
ženske, če bi javno demonstrirale
za svoje pravice, kot so študent-
je?“

„Mislim, da bi ženske ne do-
segle nič manj, kot so študentje:
zvrhan koš obljub!“

„Vidiš, po udeležbi na kmetij-
skih predavanjih so Semičani po-
tolkli nas Črnomaljce. V Črnomlju
sva prišla na štiri predavatelje
dva poslušalca, v Semiču pa en
sam!“

„Križ božji, že nova pokojnina!
Saj se še od prejšnje denar pov-
sod valja!“

Gospa beraču: „Spet ste tu! Kaj
pa ste naredili z dinarjem, ki sem
vam ga dala včeraj?“

„Kosit sem šel k ‚Levu‘. Tam
sem spoznal plesalko. Odpeljala
sva se s taksijem na Bled in ve-
čerjala v ‚Toplicah‘. Kar mi je
ostalo, sem vložil v ‚Crveno za-
stavo‘, da bom prišel prej do av-
tomobila.“

Kdor visoko leta, nizko pade!
Nekoristna tolažba za nas, ki smo
vedno pri tleh.

Tiha voda globoko dere! Pri nas
ta pregovor ni v rabi, namesto te-
ga velja: „Veliko grmenja — ma-
lo dežja!“

Kaj so volitve? Stvar, ki jo
imam najrajši, kadar volimo le-
potico. Takrat vsaj vidim, kaj

volim. — Najširša manifestacija
za interese najožjih krogov. —
Volitve so enačba, v kateri je
neznanka znana.

Kaj je demokracija? Ne vem,
sem se rodil po osvoboditvi. —
Tovariši, zdaj imate dve mož-
nosti: strinjajte se ali pa bodite
za. — Plodna diskusija med Rde-
čo kapico in volkom. — Plašč,
pod katerim se je skrila že mar-
sikakšna diktatura.

Od samih obljub živijo pri nas
le tisti, ki samo obljublajo.

Demokracija še ni to, da lahko
vse rečeš, posluša in upošteva pa
te nihče!

Tuja beseda „inflacija“ resda
grdo zveni, zato je prav, da jo
pred uporabo zamenjamo s pri-
jaznim domačim imenom „pove-
čanje denarne mase“.

„Gledam skozi ključavnico, če
se je komisija že sestala.“

„Zakaj pa naj bi se?“

„Da bi ugotovila, zakaj se še ni
sestala.“

Govornik: „Nenačrtnosti v kme-
tijski proizvodnji moramo napra-
viti konec! Izdelati moramo na-
črt, kako bomo prišli tudi v kme-
tijsstvu do načrtnega načrtova-
nja...“

Večkrat slišimo, da v napred-
nejših podjetjih testirajo delavce.
Nismo pa še slišali, da bi kdaj
testirali tudi kakšnega direktorja
ali poslanca.

Sindikatu se ni treba brigati za
brezposelne, saj ne plačujejo čla-
narine!

Po Pavlihi

Lahko je biti dirigent, če vsi
godbeniki trobijo v isti rog.

Njegovega veličanstva Zlatega
Teleta še nobena revolucija ni
vrgla s prestola.

Če v politiki zapiha nov veter,
se najprej upognejo prazne glave.

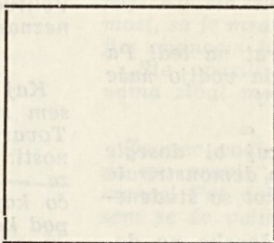
V političnih cirkusih z velikim
uspehom nastopajo požiravci ob-
ljub.

Laže je ustvariti družbo brez
reda kot brezrazredno družbo.

Žarko Petan

otroci sonca

Geometer Poznik se poroči s Heleno, a pet let nimata otrok. Učitelj Sivec je vzel Tonejčevo Veroniko in ima z njo štiri hčere, na poti je že peti otrok. Slavica se na Bledu na počitnicah spozna z Jurjem Rosandičem iz Like in doživi z njim nenavadno ljubezen, ima ga rada in se ga hkrati brani. Učitelju se rodi peta hčerka, Slavica se mučno razide z Rosandičem. Sivcu umrjeta žena in dve hčerki.

Poznik je že tri ure strmел v Dickensov roman, ki je ležal pred njim na mizi, in ga bral, ne da bi vedel kaj.

„Otročnica, ki umira,“ se mu je svitalo in se je spet predramil v svoje življenje, v strašno negotovost, ki je že tri dni ležala na njem, ko je Helena trpela in so se trudili okoli nje babica, domači zdravnik in specialist iz mesta.

Poznik se je krotil, hotel je še brati in brati, kako je otročnica Fanny umrla, zaspala, plavala v neskončno morje večnosti.

Truden, ubit je položil glavo na knjigo, dokler mu je ni ljubezniva roka dvignila in mu ni spregovorila ljubeznivo, naj se ojunači.

„Ne boj se,“ je rekla Slavica, „glej, prav nič me ne boli srce. To je znamenje, da bo šlo vse po sreči. Ti pa vzemi kaj vase. Lej, kozarček konjaka sem nalila. Daj, Francé, vzemi!“

Izpil je in mu je še nalila. Nekaj toplote mu je stopilo v trudno lice. Bridkost se mu je zbirala v grlu, a se je je kakor otresel in rekel odločno:

„Pa saj mora prenesti, saj mora.“

„In tudi bo,“ je dejala Slavica.

Te ure in dni, ko je Helenina slabost vznemirjevala hišo, je še davno pozneje Slavica blagrovla. Pomagali so ji bili preko spominov na lastno bridkost, ki se ji je bila za vedno vtisnila v lepo in zdravo dekliško lice, v svetlo in močno dušo, ki je hotela vse prenesti in je prenesla skoraj več, kakor bi bila mogla, če bi se utegnila zavedati, kaj je izgubila...

„Za mašo sem nesla gospodu kaplanu,“ je rekla svaku, ki je z glavo prikimal. Nato je vprašala:

„Kaj pravi zdravnik?“

Skomignil je z rameni.

„Veruj,“ je rekla deklica in vstala. Silile so jo solze. Stopila je k oknu in strmela na vrt.

Vzbudil se je bil. Gnalo je zelenje, čas ga je bilo prekopati. Pa so bili zaradi Helene pozabili nanj. Ves Koširjev svet je bil kakor nem, kakor da so ljudje izumrli v hiši. Slavica je videla očeta, ki je stopal s sklonjeno glavo v hlev. Zazdel se ji je silno star. Solze so ji vrele po licu...

*

Poznik ni slišal vrat, ki so se bila odprla. Šele ko mu je nekdo položil roko na rame, kakor nekaj ur prej Slavica, je pogledal kvišku in videl zdravnika, ki mu je z nekakim usmiljenim izrazom prikimal in si nalil konjaka iz steklenice, ki jo je bila Slavica prej postavila na mizo. Izpil je v dušku pet čašic, nato je sedel in rekel:

„Čestitam!“

Poznik je planil in strmел prepadlo in prese-nečeno.

„Sina imate,“ je rekel zdravnik mirno.

„Pa... žena?“ je zadrhtelo iz Poznika.

Zdravnik je stresel z glavo, kakor da mu je samemu šla operacija na živce, in je rekel kratko:

„Živi!“

„Imate smotko pri roki?“ je vprašal zdravnik vsakdanje. „Svoje sem nekje založil.“

Poznik mu je postregel. Nekaj trenutkov pozneje se je ves srečen sklonil nad oslabele ženo. Zazdela se mu je kot cvet, ki ga še ni videl dotlej in mu ni vedel imena.

*

Teden dni pozneje so Pozniku krstili. Šest tednov po krstu je povabil znanke in znanke na krstno slavlje. Dan prej se je Helena prvič dvignila močna in zdrava iz postelje. Sijala je v svoji sladki materinski lepoti.

*

Sončen jesenski popoldan je bil. Pred Koširjevim ulnjakom nad Miriščem so sedeli Slavica, Helena in Poznik. Heleni je počival dveletni sinček v naročju. Slavica je nekako trudno zamišljena stresala z otroško ropotuljico, po kateri je dete segalo. Čudno mirno je bilo v ozračju. Čudno mirna in lepa je bila tudi družinska slika pred ulnjakom. Davno je bilo zbrisalo zdravje bolesi in skrbi na licu. Samo v očeh je ostalo bridko. Daleč je ležalo težko, ki je bilo šlo kakor preskušnja mimo njih. In kakor človek, ki se je zamislil, je začela Slavica peti polglasno:

... ne prideš nikdar več iz tega gozda!“

Vzbujeno se je oglašil Poznik in vprašal kakor sam zase:

„Kod neki hodi tisti človek zdaj?“
„Kdo pa?“ je vprašala Helena.
Slavica se je sunkoma dvignila in rekla, kakor da se hoče osvoboditi nečesa morečega, neprijetnega:

„Po Nemčiji. Študira socializem.“

Nato je zopet sedla in so molčali nekaj časa.

„Treba bo iti domov. Bojim se za otroka,“ je spregovorila Helena.

„Saj je še visoko sonce, ne razvajaj ga tako!“ je menil soprog. Pa je videl človeka, ki je prihajal z dvema deklicama po stezi navzgor proti grobišču.

„Glejte, Sivec gre zopet na Veronikin grob,“ je dejal mehko.

Slavica se je ozrla in vstala:

„Ubogi človek! Smili se mi.“

Obrnila se je k Heleni in otroku:

„Zbogom, malček, grem tolažit učitelja. Če počakata,“ se je obrnila nato k Pozniku, „se vrnemo potem skupaj.“

„Pozno bo,“ je rekla Helena.

Slavica je stekla preko trate k Sivcu. Poznik je gledal za njo in rekel ženi:

„Ali si jo slišala? Da Rosandić socializem študira, je rekla. Torej še misli nanj, še mu sledi, ko bega po svetu.“

„Uboga Slavica,“ je menila Helena. „Saj ga ne bo dočakala.“

„Morda pa vendar dozorita kdaj drug drugemu,“ je menil Poznik.

„Nista jaz pa ti,“ je zmajala Helena z glavo...

Sivec je zagledal Slavico in se je nehote vzravnal. Hčerki sta se mu iztrgali iz rok in stekli „botri“ naproti. Slavica ju je vedla otroško ljubeznivo kramljaje z njima k očetu, ki jo je pozdravil. Pogledala ga je in videla, kako se je postaral. Veliko usmiljenje je začutila do njega. Spomnila se je mimogrede svojih krutih šal z njim, robate izmišljotine o prtu Veronikinem, pisma Veroniki, da ji je nezvest, šale z njegovim trebuhom, ki naj si ga da sherbarizirati. Zdaj je stal pred njo tako slab in žalosten, vdovec s tremi hčerkami, mož, ki nikoli nihče ne bi bil sodil, da more doživeti kaj tragičnega, in mu je vendar škrlatica v šestih tednih vzela dve mlajši in še ženo.

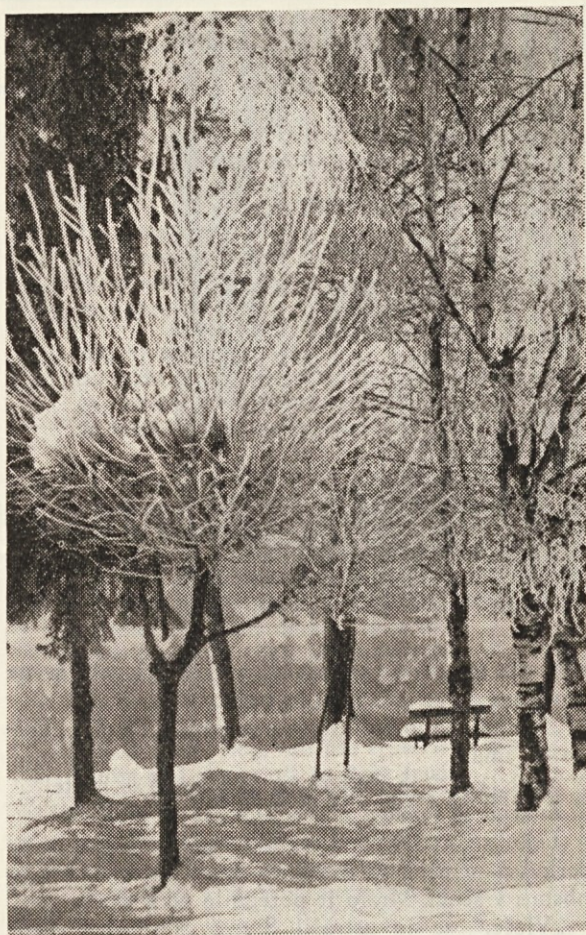
„Gospod Benjamin,“ je vprašala mehko, „greste k Veroniki?“

„Vedem ji hčerki, da ji bomo lahko noč voščili,“ je rekel lepo, a iz srca. Vzel je eno hčerko za roko, drugo je vzela Slavica. Šli so navzgor skozi pokosen laz, iz katerega je že tu in tam pogledal jesenski podselek.

„Jesen gre v deželo,“ je vzdihnil učitelj.

Slavica je prikimala. Nato je vprašala:

„Kako živite? Ali svakinja kaj zna gospodinjiti?“

„Hvala,“ je odvrnil, „že gre. Pomagamo si, kakor moremo.“

„Težko je z malimi, kajne?“ je vprašala.

„Ni težko,“ je vzkljnil. „Samo strah me je vedno zanje, odkar sem videl dvojce umirati.“

„Kaj bi se bali!“ je rekla. „Bogu je treba pustiti vse.“ Nato se je skušala šaliti.

„Le verujte mi. To bo v žlahti. Za Tonejčevimi tremi bodo tri Sivčeve gracije v kraju.“

Nasmehnil se je in bolno rekel:

„Kakor njihova mati brez matere. Zares, gracije.“

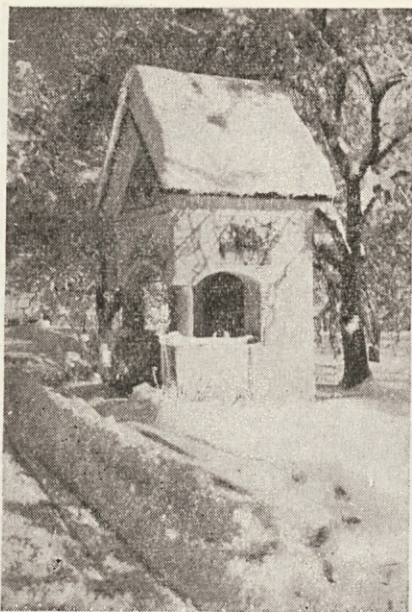
Slavica ni odgovorila. V trenutku so ji zablodile misli daleč. Iskale so v svet, izpraševale v dalje. In dalje so molčale in ji niso odgovorile. Obstala je, se stresla in rekla:

„Ne bojte se, gospod Benjamin. Svak mi je rekel, da jim bo pomagal v šole. In tudi jaz. Eno vam bom izšolala. Le pogumno v svet. Oslabeli ste. Treba je veselja. Ali še kaj pišete pravljice?“

Zmajal je z glavo.

„To ni prav,“ je rekla. „Poglejte mene. Ali mi-

*Poljsko
znamenje
v Mali vesi
pri Škocijanu
v Podjuni*

slite, da mi je vse prav? Mi ni, ne! Pa zato še ne povešam glave. Prenesti je treba.“

„Nisem več mlad,“ se je nasmehnil učitelj. „Težko kri imam.“

„Aah, kaj,“ je vzkliknila, „še ženili se boste!“

Zmajal je resno z glavo. Deklica je molčala.

Tako so prišli na Veronikin grob. Spala je za cerkvico in njej na desni sta spali hčerki. Tam so obstali v senci. Mrzlo je potegnilo od Peči.

„Vleče,“ se je ustrašil Sivec. „Pojdimo, otročička!“

Skrbno in naglo je vlekel hčerki iz sence. Slavica je šla za njim.

„Pošten človek,“ je mislila, „vsemu se privadi. Prav kakor Veronika se boji za male, celo z glasom jo skuša posnemati.“

Še bolj žal ji je bilo, da ga je kdaj zasmehovala.

„Gospod Benjamin,“ je zaklicala. „Nekaj vam moram povedati. Ali poslušate?“

„Prosim, gospodična,“ je rekel in obstal. Deklici sta bili zlezli nabirat ciklamnov — bogovih žličic.

„Včasih sem vas strašno vlekla. Ali mi morete odpustiti?“

Skoraj prepal je strmel vanjo. Ona pa je rekla:

„Verjemite mi, da nisem delala iz hudobnega namena. Otročja sem bila. Zdaj mi je žal. Ali mi odpustite?“

„Kaj naj vam odpustim?“ je vzkliknil. „Nimam vam kaj odpustiti. Hvaležen vam moram biti in bom hvaležen do smrti.“

„Strašen človek!“ je prekipela v deklici ginjenost do vrha. „Vedno je enak. Nima žolča, samo oboževati zna.“

„Po vrednosti,“ je odvrnil verno.

Slavica mu je položila roko na rame:

„Dvomim, da sem vredna. A hvaležna bom tudi jaz. In še to povem, gospod Benjamin. Če bi smela, lejte, če bi smela, ponudila bi se vam za mater vaših otrok.“

„Gospodična Gloriosa!“ je zastokal učitelj.

„Če bi smela!“ je zavpila deklica in si začela gristi ustnice, da ne bi zaplakala. Učitelj je umel njeno boleost, se ji sklonil nad roko in prosil:

„Upajte, gospodična, verujte. Morda bo še vse prav, še vse prav.“

Nato je prosil:

„A meni oprostite mojo enkratno surovost, ko sem vas žalil.“

„Kdaj?“ se je začudila.

„Takrat, ko sem ga hudobno omenil,“ je rekel skromno učitelj.

Deklica je rahlo zardela.

Nato je prosila:

„Pojdiva...“

Daleč pred seboj sta videla Poznika z ženo, kako stopata v zarjo, srečna, tiha, dozorela. Učitelj in Slavica pa sta šla nemirna in molče...

Jesen je šla v deželo, kdaj šele bo pomlad. Kdaj šele sonce, da zbudi tiho, lahkoverno cvetko primulo... Ko se je Sivec poslovil od Slavice, je ljubeče zamrmral za njo:

„Gloriosa!“

Potem se je popravil in rekel:

„Sestra!“

K o n e c

V januarju bo začela v Naši luči izhajati prelepa povest o dveh ljudeh, ki sta hrepenela skozi vse vojne težave drug po drugem:

karel mauser

Ljudje pod bičem

Pred petindvajsetimi leti je zgorel eden naših največjih pesnikov

Francè Balantič

Pesnik Balantič doživlja svoje bivanje kot napetost med nebom in peklom. Vsi čuti ga vlečejo na dno, a tam najde le smrt in nič. Z dna zahrepeni po očiščenju in Bogu, pa po materi in domu.

Glavna Balantičeva motiva sta smrt in ogenj. Smrt že zgodaj zasluti in si jo slika prav takšno, kot jo je kasneje doživel: v grozi ognja.

Po zreli in izvirni poeziji, po podob polnem jeziku in globokem doživljanju se Balantič uvršča med slovenske klasike.

Naj nekaj njegovih pesmi pokaže, kakšen pesnik je to bil.

*Kako doma je dobro in lepo,
vsi dnevi nosijo klobuk postrani,
dekletu sladki zlezli so v glavo,
da sanja le o svatbi razigrani.*

*Pa kaj bi ne! Njen oče dom pripravil,
pobelil vnovič izbe za sprejem,
zda le še čaka, da bi me pozdravil,
da jaz kot dedič mu oči zaprem.*

*Tovariš, daj, s pestjo me daj po glavi!
Kam raste sen, saj skoraj sem pozabil,
da sem preklet kot ves moj borni rod.*

*Ne bom je zrl v nevestini opravi,
očeta so zagrebli ji na Rabu
in jaz nekoč segnil bom bogve kod.*

*Ah, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji žeji.*

*Že čaka mati me
s povreslom svojih belih, belih las,*

*da z njimi moj poveže gabki pas,
ne sme čakati me.*

*Zato bom šel od tod,
ker bolna pesem duše ne nasiti,
nikamor nimam glave položiti,
zato le brž na pot!*

*Tu sanjal bi zaman
o sinjem kelihu, ki Bog v njem spi,
tu ni neba, le matere oči
so kakor encijan.*

*Ah, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji žeji.*

o

*Studencev močnih, čistih sem željan,
rad bi napil se iz sončnega korita
in rad bi, da bi luč bila razlita
šez vso kot ajdov hleb črno ravan.*

*Povsod pridelek moj je posejan,
kjer brodim z roko po valovih žita —
o, naj nikoli se ne prebudita
spet žgoči greh in smrtnoblazni dan!*

*Ah, da, moj Bog, rad vse trpim menjave,
živim naj reven ali pa brez truda,
samo naj, Dobri, bom kot Tvoja gruda.*

*Naj pestujem kot deklince glavo
Tvoj mir in kot samotno naj drevo
potapljam v dobre zemlje se vonjave.*

France Balantič se je rodil 29. novembra 1921 v Kamniku. Maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani in začel študirati slavistiko. Italijani so ga odpeljali v internacijo v Gonars. Kot svobodnjak je odklonil komunizem in se temu uprl z vstopom k Vaškim stražam. 24. novembra leta 1943 je zgorel še ne 22 let star v Grahovem v Krajčevi hiši, ki so jo zažgale Dakijeve čete.

Balantičeve poezije so izšle v miniaturni izdaji lani pri Mohorjevi družbi v Celovcu, kjer jih je mogoče naročiti.

novosti

Ljubo Sirc: NESMISEL IN SMISEL. Izšlo v založbi tiskarne Pika (Enfield, Anglija). Delo opisuje vso zlaganost slovenskega komunističnega sodstva in vso nečlovečnost zasliševanja ter težo zaporov v letih po vojni. Že naslovi posameznih poglavij povedo veliko: Uradni prevajavec, Neurad-

na opozicija, V rokah UDBE, Proces, Dve leti v samici, Komunisti podivjajo, Najhujša leta, Boj za zakonitost. Zasliševalci žrtev so bili: Mitja Ribičič, Ambrož, Niko Šilih, Marjan Simčič, Zdenko Roter, Viktor Avbelj, Martin Zalik, polkovnik Grkić, Maks Završnik in major Ronko. Naj nekaj avtorjevih stavkov naslika grozo procesa: „V celici je bilo strahotno vroče. Sredi poletja je gorela centralna kurjava. Poleg tega vedno ta strašna luč pono-

či... Dr. Nagode je v pismu Herriotu napisal: „Je nekaj hujšega kot vojna, komunizem“. Za doseg komunizma je dovoljena vsaka sleparija in vsako nasilje. V času „popuščanja napetosti“ in „mirne koeksistence“ prevladuje sleparjenje, v času vojne in revolucije nasilje. Politična policija je izvrševavec obeh politik v imenu Partije...“ Knjigo dobite v Mohorjevi knjigarni v Celovcu za 60 avstrijskih šilingov.

Slovenci po Evropi

Anglija

Gosarjeve sestre Marinka, Terezika in Anica iz Coventry-a občudujejo svojo najmlajšo sestrico Kristinico, ki je bila rojena 21. julija t. l. in krščena 28. julija v

cerkvi Kristusa Kralja v Coventry. Staršem čestitamo k veselemu dogodku, mali Kristinici pa želimo mnogo zdravja in božjega blagoslova.

Avstrija

Direktor slovenskih izseljenskih duhovnikov za Avstrijo želi vsem sobratom duhovnikom in vsem slovenskim vernikom blagoslovljen božič in srečno novo leto, polno božjega blagoslova in milosti.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Za Vse svete so šli skoraj vsi sezonski delavci domov na grobove svojih sorodnikov in znancev. Kar nas je ostalo v Linzu, smo se na Vse svete popoldne zbrali na pokopališču v St. Martinu pod križem. Popoldne smo položili lep venec s slovensko zastavo in napisom: „Mrtvim rojakom Slovenci iz Linza“. Zapeli smo žalostinko, nato je naš duhovnik govoril in se spominjal vseh izseljencev, ki počivajo po vseh celinah sveta. Za prenekateri grob ve le Bog sam. Tudi mi bomo šli za njimi z upom na bodoče vstajenje. Zmolil je molitve za mrtve, nato smo po pesmi „Nad zvezdami“ poslušali Pavlov nauk o vstajenju mrtvih iz pisma Korinčanom in zaključili z velikonočno pesmijo „Kristus je vstal“. Potem smo se tiho razšli.

Prvi sezonski delavci so že odšli domov. V novembru, zlasti če bo pritisnil mraz, bodo še mnogi, ki delajo na gradbiščih, odšli. Vsi pa nosijo v srcu skrb, kako bo drugo leto. Ali bodo mogli še priti na delo v Avstrijo? Že letos je bilo iz Slovenije mnogo manj delavcev kakor prejšnja leta. Pa ne da bi bili naši delavci na slabem glasu, vzrok je v tem, ker slovenski delovni uradi, ki posredujejo delovna razmerja, zahtevajo od podjetnikov do 450 šilingov takse za delavca. Podjetniki pa niso pripravljeni tega plačati, ker druge republike Jugoslavije tega ne zahtevajo in ker more po avstrijski zakonodaji vsak delavec delo prosto menjati. Delavci se sprašujejo, iz kakšnih razlogov uvaža ljubljanski delovni urad takse, ki jih druge republike ne poznajo. Razumeli bi, če bi doma bilo dosti dela in bi morale domače oblasti dohod v tujino zavirati.

Decembra nas bo obiskal sv. Miklavž. Na sveti večer bomo imeli večerno mašo kakor lani, zadnjo nedeljo v decembru pa božično prireditev, kamor so še prav posebej povabljeni vsi otroci.

HÖRSCHING — V poletju in v jeseni smo marsikatero cesto popravili in na novo asfaltirali, da se morejo avtomobilisti z užitkom voziti po cestah. „Cesarju dajemo, kar je cesarjevega“, pa tudi na Boga ne pozabimo. Krajevni župnik je kar zadovoljen z nami. Enkrat mesečno se pa zberemo k slovenski maši, da si ob domači besedi in ob slovenski pesmi spet nabereimo poguma za naprej. Saj imamo skoraj vsi družine doma in smo s srcem le bolj v naši severovzhodni Sloveniji. Zato, če je le priložnost, radi pohitimo domov.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Naši mladi v Salzburgu se pripravljajo, da nas bodo razveselili z igro. Tako se bo polagoma tudi naša skupnost v tem starem mestu razživela.

Novembra smo prvič imeli slovensko božjo službo popoldne ob štirih. Gospodinje so godrnjale, da je enajsta ura neprimerna. Popoldanska ura je tudi zato boljša, ker lahko ostanemo po maši skupaj in se kaj pogovorimo ter zapojemo.

Prav bi bilo, da bi vedno vsakdo še enega s seboj pripeljal. Potem nas bo kmalu toliko, da bo cerkev v azilu premajhna.

HALLEIN — Halleinski Slovenci smo kar živahni. Vedno več nas je pri maši in seveda tudi po maši v mali dvorani, ki smo jo dobili za naše zbiranje. Naš župnik se čudi, da tam lepše zapojemo kakor pa v cerkvi. Pa je to čisto naravno, saj ko so orgle namazane, tudi glas rajši poje.

V začetku oktobra se je vrnila domov zdravnica

gdč. Marinkova. V bolnici so jo imeli zelo radi, pa tudi nam je pomagala; prav zato jo vsi pogrešamo.

TENNECK—SCHWARZACH — V Tennecku se še vedno zbiramo, samo namesto tretje vsako drugo nedeljo. Nekateri od tukajšnjih rojakov so odšli za boljšim delom v Nemčijo, nekateri pa domov.

Pred dobrim mesecem se je zgodila v tovarni nesreča. Čez 500 kg težak kovinski valj je strl nogo rojaku Slavku Ogorevcu. Zdravi se v bolnici v Schwarzach. Prav tako je že 6 tednov v bolnici na zdravljenju prekmurski rojak Jože Ritonja. Obema želimo skorajšnje okrevanje.

Novembra je bila slovenska maša v Schwarzach. Tam je uslužbenih več naših deklet v perišnici in nekaj kot strežnih. Nekateri hodijo v šolo za bolniške sestre. Prav pred kratkim je uspešno končala to šolo gdč. Anica Dolšek, doma od Rogaške Slatine.

Po maši smo v sestrski dvorani malo martinovali in bili kar dobre volje.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — Nekoliko kronike. — V začetku leta, 16. januarja, je mlada Ornikova družina dobila novega člana. Vsi so bili male Marjetice veseli, posebno pa prvorojenka Marinka, ker ji bo sestra delala družbo, da ne bo tako sama. Čestitamo, mladi materi pa želimo trdnega zdravja in veliko uspehov pri vzgoji.

17. avgusta sta stopila pred poročni oltar pri Mariji Pomagaj na Brezjah g. Viktor Grintal, ki je posvetil svoje mlade moči ključavničarski stroki, in gdč. Marija Piškur. Mlada gospa je trenutno zaposlena v spitalski bolnici. Na novi življenjski poti jima želimo veliko sreče in uspehov, z željo, da bi vedno ohranila slovensko narodno zavednost.

In druga mladina slovenske skupine v Spittalu? Trije fantje si bistrijo uma svetle meče v slovenski gimnaziji v Celovcu: Tinko Habjan v osmi, Franček Florjančič v šesti in Lojzi Dolinar v četrti šoli. Fantje, le krepko naprej po načrtani poti!

Pa tudi drugi hitijo z veliko pridnostjo za svojim ciljem in poklicem. Marinka Habjan se že drugo leto pripravlja v Celovcu na poklic otroške vrtnarice. Marija Podržaj pod spretnim vodstvom g. Matveja Rems prodira v trgovsko vednost v Fianovi trgovini. Iz iste stroke pije znanje Anica Arko v trgovski hiši „Quelle“. Habjanov Janko se vadi v električno-strojnem podjetju More in Florjančičev Dorček v pečarstvu Fliesen-Mussnig. Ostali so bolj ali manj zaposleni v glavni in ljudski šoli, nekateri pa v otroškem vrtcu. Najmlajši še prodajajo platno kar doma pri svojih dobrih in skrbnih mamicah. Z veseljem jih človek gleda in prisluškuje njih srčnim utripom, pa se tudi s strahom vprašuje, ali bo ta mladi rod ostal slovenski? Če ne bo, kdo bo nosil krivdo? Okolje, še večjo pa mi sami, ker tako radi pozabimo, da smo Slovenci prav toliko vredni kot drugi narodi, in se čutimo manj vredne, posebno v družbi tujcev.

Tudi nesreča letos ni počivala. V začetku poletja je kar pri delu ohromel g. Jože Rajšp. Zaposlen je bil v podjetju Soravia. Kar cela leva stran, roka in noga, mu je ohromela. Po večtedenskem bivanju v beljaški bolnici je prišel zopet domov, kjer je v dobri oskrbi žene gospe Mice. Ohromelost popušča in zdravje se mu počasi vrača. Gospod Jože, samo dosti poguma in dobre volje, saj ste fant iz „zelene-ga Štajerja“!

Že dalj časa je bolehal doma. V prvi polovici oktobra pa je bila operirana na želodcu gospa Frida

Holozan. Čeprav je bila operacija težka in nevarna, se je bolnica že vrnila iz bolnišnice in zdravljenje hitro napreduje. Bog naj ji pomaga do popolnega okrevanja!

Gospa Marija Krulc (87) in gospa Marjana Kopač (83) pa čuvata vsaka svojo posteljo. Sta dobri prijateljici. Dokler smo bili še v taborišču, sta stanovali v isti baraki. Zato se še tudi zdaj zanimata ena za drugo. „Ali Kopačeva mati še kaj hodi v gozd?“, sprašuje Krulčeva. „Krulčeve mame pa nič ne vidim,“ ugotavlja Kopačeva, ki leži v drugem nadstropju. Da, stara ljubezen ne zarjavi. Saj sta obe dobri in vdano prenašata križ bolezni in starosti.

Za božič želimo vsem Slovencem v Spittalu in okolici veliko božičnega miru in veselja, v letu 1969 pa božjega blagoslova, sreče ter močnega in trdnega zdravja.

TIROLSKA IN PREDARLSKA

Prvi obisk ljubljanskega nadškofa dr. Jožefa Pogasnika, 20. oktobra, je vzbudil veliko veselja in navdušenja med našimi delavci na Tirolskem in Predarlsem. Pri skromni prireditvi na predvečer v župnijski dvorani fare Dreiehligen so g. nadškofa pozdravili ga. dr. Hermine Gager, p. Štefan, in g. Marijan Kopic, muzikanti so zasvirali svoje „viže“, naši pevci pa so zapeli več znanih domoljubnih pesmi. Kot že večkrat se je posebno ob tej priložnosti pokazalo, kako nujno potrebujemo za take in podobne prireditve veliko dvorano in stalno središče, kjer bi se naši delavci zbirali ob prostih dneh v večerih, kjer bi bilo več možnosti za kulturno in družabno življenje.

V kapeli usmiljenih sester, kjer se vsako nedeljo zbiramo k službi božji, je vse ljudstvo pelo pri nadškofovi maši, slovenski in hrvaški bogoslovci, ki študirajo v Innsbrucku, pa so ubrano, večglasno peli mašne speve. V pridigi je nadškof opozarjal, kako velike važnosti je v tujini ravno sv. maša v materinem jeziku, kako nujno je zakramentalno življenje s Cerkvijo, da se versko, moralno in narodno ne izgubimo, marveč utrdimo in vztrajamo.

Popoldne nas je ob krasnem sončnem vremenu vodila pot čez prelaz Arlberg. Na Predarlsem nas je in Rankweilu pred novo cerkvijo sv. Jožefa ča-

Linški škof dr. Zauner med otroki na romanju pri Mariji na Pöstlingbergu.

Prvi pozdrav ljubljanskemu nadškofu v Rankweilu

kala že cela gruča ljudi in tudi v cerkvi so bile spovednice oblegane. Ker je bilo več spovednikov na razpolago — bila sta ta dan med nami tudi generalni direktor iz Rima msgr. Ignacij Kunstelj in direktor za Avstrijo g. Ciril Lavrič — je bilo kmalu vsem pomagano. Kot dopoldan v Innsbrucku nas je tudi tu g. nadpastir poučeval, da le v življenju po veri, le po mnogih in raznolikih preskušnjah hitimo vsi k svojemu poslednjemu cilju.

Slavnostno prireditve v dvorani je z veliko skrbnostjo do podrobnosti pripravil in z znano temeljitostjo in dovršenostjo vodil dr. Anton Röger, rojak iz Bregenza, ki je g. nadškofa v imenu vseh Slovencev pozdravil in med drugim tudi recital prav za to priložnost tako primerno nadškofovo pesnitev iz davnih časov o češminu... Le škoda, da mnogi od navzočih tudi tokrat niso pokazali smisla za lepoto naših pesmi, tako da se je v hrumu in di-
rendanju mnogo zgubilo...

Za sprejem in prireditve se je g. nadškof v Innsbrucku in Rankweilu ponovno zahvalil in poudaril, kolikakega pomena so za nas take skupne prireditve, kjer se medsebojno spoznavamo in si pomagamo, kjer dobimo v tujini vsaj kosček domačnosti.

Prihod g. nadškofa ni bil brez uspeha. Želja vseh Slovencev na Tirolskem in Predarlškem je bila, da dobimo samostojnega, samo za delo med nami in za nas prostega slovenskega duhovnika. Po posredovanju g. nadškofa je bila dana obljuba, da pride v doglednem času med nas in se naseli na Predarlškem naš gorenjski rojak iz Bohinjske Bele g. Miha Bernot. Sedaj samo še čakamo njegovega prihoda in ga že vnaprej veselo pozdravljamo. Upamo, da bo z njegovim prihodom naše cerkveno, kulturno in družabno življenje še bolj zaživelo in se poglobilo. Bog daj srečo!

Belgija

LIMBURG-LIEGE

Društvo „Slomšek“ je poleti priredilo izlet v Luksemburg; slovenska šola iz Eisdena pa se je odpeljala v ardenske gozdove. Spotoma so obiskali ukrajinski dom, kjer so bili gostoljubno sprejeti.

„Slovenska skupnost“ v Genku je v septembru ime-la „vinsko trgatavo“, ki je prav lepo uspela. Sloven-ska šola v Zwartbergu je obiskala pravljčni gozd v Eftelingu v Holandiji. Njihove razigranosti niti celodnevni dež ni mogel ukrotiti.

Novi člani Cerkve: V družini g. Viktorja in ge. Marije Janič-Virant v Mechelenu se je rodil sinček Rudi. V Zwartbergu pa se družina g. Antona in ge. Angele Pažek-Trošt veseli male hčerke Hilde. — Obema družinama toplo čestitamo in želimo vso srečo.

Mnoge naše rudarje v Eisdeni in okolici muči sili-koza. G. Fortunat Kun že dolgo ne more več iz hiše. Bolehni so Sedejevi. V Lanakenu so bili na zdrav-niški preiskavi: g. Marolt, g. Alojz Gracar, g. Julij Alif in g. Ivan Kidjemet. Omenjenim in vsem našim bolnikom pošiljamo posebne pozdrave za božič.

Sveži grobovi: Mučno je v juliju odjeknila vest o nenadni smrti 30-letnega Petra Mirtiča iz Water-scheja, ki je postal žrtev avtomobilske nesreče. Zapu-šča vdovo go. Ireno Lis in tri otročiče. V Opglab-beeku je nepričakovano umrl g. Rudi Mihelič, zvest naročnik našega tiska. Zapušča tri hčerke. V Zwart-bergu je na operaciji umrl g. Rudi Medved, ki je vršil službo zakristana v župnijski cerkvi. Zaradi njegove vestnosti so ga vsi spoštovali. V Asu je za-tisnil oči g. Josip Vrljičak, upokojeni rudar iz Dal-macije, ki se je redno udeleževal naše službe božje. Zapušča ženo in hčerko. — Vsem žalujočim ome-njenih pokojnikov izrekamo iskreno sožalje. Spo-minjajmo se jih v molitvi!

VIII. SLOVENSKI DAN V BELGIJI

Društvo „Slomšek“ je v nedeljo, 27. okt. priredilo svoj VIII. slovenski dan. Slovesnost se je začela s službo božjo, ki jo je opravil g. Stanko Kavalar iz Francije ob sodelovanju mešanega zbora „Zvon“ iz Holandije. Nagovor je g. Kavalar posvetil škofu Frideriku Baragi. Kar sta brata Ciril in Metod bila nam, je bil Baraga indijanskim rodovom. Pomem-ben pa je tudi za Slovence. Njegova slava širi ugled slovenskega imena, njegov zgled pa bo še dolgo dvi-gal Slovence v domovini in tujini.

Po službi božji smo se zbrali v dvorani k bogatemu programu. Veliki sliki Barage in Cankarja, ki ju je izdelala spretna roka g. Kazimira Gaberca, sta nas opozarjali na osnovno misel letošnje prireditve.

Naša mladina je po jedrnatem besedilu dr. Tineta Debeljaka v zborni deklamaciji prikazala življenje škofa Barage ob stoletnici njegove smrti. Pisateljevo besedilo so poživeli zvonovi in trobenta.

V naslednji točki so naši najmlajši nastopili z na-rodno pesmijo. Želi so živahno odobravanje.

Slavnostni govornik se je spomnil Ivana Cankarja, mojstra slovenske besede, ob 50-letnici njegove smrti. Cankar je bil človek srca. S svojim prerobno je branil male, ponižane in zatirane. Ljubezni svoje svetniške matere je z globoko čutečo besedo postavil tak spomenik, da ga morda ni prekosil noben pisa-telj v svetovni literaturi. Cankar je bil nadalje oster kritik. Razgalil je samopašnost, bičal hlap-čevstvo in hinavščino. Bil je tudi prerok. Ko je s svojim narodom šel skozi kalvarijo velikega petka, ga je spodbujal ter mu napovedoval zmago veliko-nočnega jutra. Ni čudno, je sklepal govornik, da tudi svobodnjaki naših dni v njegovih spisih iščejo luči in poguma.

V dvorani je bilo že precej živčava, a je takoj vse napeto prisluhnilo, ko se je na odru pojavil moški

zbor „Jadran“ iz Charleroi pod vodstvom požrtvovalnega g. Ivana Kodeha. Ni jih veliko, a imajo krasne glasove. Podajajo mirno, a doživeto. Z veseljem smo jih poslušali in bogve, če je tedaj med občinstvom kdo pomislil na to, da je to blagodejno soglasje vzkliko iz izredno velikih žrtev. V naših razmerah morajo biti pevci in še prav posebej pevovodja ljudje junaške požrtvovalnosti. „Jadranu“ se toplo zahvaljujemo za obisk in za zvestobo slovenski pesmi. Petnajst let že prepeva. Veliko veselja je pripravil Slovincem, pri tujcih pa je dvignil ugled naše pesmi in našega imena. Naj prepeva še vsaj petnajst let!

Za zaključek kulturnega programa so nam „slom-skarji“ iz Eisdena v režiji g. Vilija Roglja zapeli opereto v treh dejanjih „Kovačev študent“. Z velikim užitkom smo jo poslušali.

Pri prosti zabavi, pri kateri je v splošno zadovoljstvo prisotnih igral Bonkov orkester, so rojaki, ki so prihiti iz vseh krajev Belgije, iz Holandije in Francije, poskušali srečo pri tomboli in okušali dobro popoprane kranjske klobase.

Prijetno je bilo.

Vsem toplá zahvala za udeležbo in sodelovanje!

Naj še pripomnimo, da je bila letos skupina iz Charleroi posebno močna. Njim izrekamo še prav posebno zahvalo.

Tak je bil VIII. slovenski dan v Belgiji. Za njegov bogat in pester program se mora prireditelj „Slomšek“ zahvaliti „Zvonu“ iz Holandije, „Jadranu“ iz Charleroi in mladini iz slovenskih šol v Eisdenu in Zwartbergu. Slovesnost je tedaj potekala v znamenju složnega sodelovanja. Tako naj bo tudi v prihodnje! Naša rešitev je v smislu za povezanost. Kdor tega ne razume, ne more postati koristen delavec za našo skupnost v tujini.

Namen slovenskih dnevoev je ob zgledih slovenskih mož iz preteklosti in ob važnih zgodovinskih dogodkih oblikovati in krepiti našo duševnost in se tako usposabljaati za naloge, ki nam jih nalaga čas. Ne pozablajmo! Naš čas potrebuje „odraslih“ ljudi s čutom za odgovornost. Mi vsi smo soodgovorni, kakšni bodo jutrišnji dnevi. Mi moramo razumeti, kaj se dogaja okoli nas.

Človek je po svoji naravi graditelj. Baraga je bil orjaški graditelj. Cankar je bil graditelj. Tudi mi smo graditelji. Graditelji za druge, ne samo zase. Pomagajmo graditi svet. KJER BO VEČ SVOBODE, VEČ PRAVIČNOSTI, VEČ RESNICE, VEČ LJUBEZNI IN VEČ MIRU, — SVET, KJER BO TUDI SLOVENSKI ČLOVEK IMEL MESTO, KI MU PRI-PADA.

V-ko

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Znova nekaj novic, starih in novih, s tega konca Belgije. Za prejšnjo številko so prišle novice prepozno na uredništvo; zato jih objavljamo danes skupaj z najnovejšimi. Oprostite zamudi!

Osebná novica. — Naš mladi rojak g. Franc Gjorek iz Berchem-St. Agathe (Bruxelles) je letos končal 4-letno inženirsko šolo in postal elektromehanični inženir. Prej se je šolal v Tournai (obrtné šole DON BOSCO) in bil gojenec zavoda N. D. de Réfugiés, ki ga vodijo slovaški salezijanci. Čestatimo k lepemu uspehu našega rojaka.

Smrt. — Na Marijin praznik — 8. septembra — je umrl v Couillet g. Jurij Zupanc, star 82 let. Rodil se je namreč leta 1886 na Ptujski gori. Mlad je šel po svetu in je delal nad 38 let po raznih rudnikih.

Penzijo je užival le 15 let. Ženi in ostalim svojcem naše sožalje. Naj počiva v miru!

Bolniki. — Pri prometni nesreči je bila težje ranjena gdč. Marija Kulzar iz Lodelinsart. Zdravi se v bolnici „Rayon de Soleil“ v Montignies-le-Tilleul. Kmalu bo okrevala. — Ga. Karlina Koncut, por. Pierini, iz Montignies-sur-Sambre se je tudi morala zateči v bolnico „Reina Fabiola“. Polagoma se ji zdravje izboljšuje.

Krst. — Prvorojenko so dobili v družini g. Felicijana Kokošar in ge. Marije Vouk iz Couillet. Rodila se je 22. oktobra v Charleroi in je bila krščena 16. novembra na ime Ana Marija. Srečni družini naše čestitke!

Pevski nastop. — Slovenski pevski zbor „Jadran“ iz Charleroi je žel lep uspeh v Eisdenu na VIII. slovenskem dnevu 27. oktobra. Krasno je zapel 5 slovenskih pesmi. Veliko rojakov je prišlo na slavlje v Eisden s skupnim avtokarom iz okolice Charleroi, iz Bruslja pa posamezniki.

Francija

NOVI PREDPISI ZA TUJE DELAVCE V FRANCIJI

Zaradi slabše gospodarske konjunktúre in zaradi naraščajočega števila brezposelnih so francoske pristojne oblasti pred kratkim vsem svojim uradom izdale nove predpise, kako postopati s tujimi delavci, ki pridejo iskat dela v Francijo brez delovne pogodbe. Predpise že dosledno izvajajo; izvzeti so samo Portugalci in Čehi ter Slovaki in seveda pripadniki držav, ki sestavljajo Skupni evropski trg (Marché commun — Beneluks, Francija, Italija in Nemčija); slednji lahko namreč od 9. novembra dalje delajo brez predhodnega dovoljenja v katerikoli državi te gospodarske skupnosti.

Za vse druge pa velja, da morajo — če hočejo dobiti delo v Franciji — priti v Francijo z delovno pogodbo in tej odgovarjajočo vizo. Z drugimi besedami: kdor pride v Francijo s turistično vizo, nima odslej več možnosti, da bi dobil dovoljenje za bivanje in dovoljenje za delo; lahko sicer podaljša turistično vizo kot vizo za določen čas, nima pa pravice, da bi stopil v delovni odnos; kdor pride brez potnega lista, na črno, mora zapustiti Francijo, razen če ima resne razloge in dokaze, da je bil doma preganjan in da je bila njegova svoboda v nevarnosti.

Poleg že zgoraj navedenih izjem so izvzeti še:

— služkinje in družinske pomočnice (torej tudi tiste, ki so „au pair“),

— visoko kvalificirani delavci kovinarske stroke (P 1, P 2, P 3),

— visoko kvalificirani delavci za zgradbe in javna dela (C 1, C 2, C 3),

— tisti, katerih poklic ne spada v kategorijo poklicev, za katere razni Pokrajinski delovni uradi tujcem trenutno ne izdajajo dovoljenja za delo, ker ni več prostih mest.

Praktično pa te izjeme za naše ljudi ne pridejo v poštev, ker noben delodajavec noče nikogar vzeti na delo, če nima delavske izkaznice, tudi če je delavec že prijavljen pri socialnem zavarovanju. Delodajavec namreč odgovarja sam za morebitne nesreče, dokler ni Delovno ministrstvo na zdravniškem pregledu dalo svojega pristanka. Ta postopek pa se vleče. Delodajavec mora poleg tega plačati

takso 300 F, česar se vsak brani. Tudi je skoro nemogoče dokazati, da je kdo visoko kvalificiran delavec, če nima pismenih dokazov. Pa tudi če bi dokazal, mu je pot zaprta zaradi neznanja francosčine.

Če upoštevamo, da so naši ljudje, ki so prihajali v Francijo, v največji meri, vsaj prvi čas, dokler se niso priučili jezika, morali prijeti za delo kot navadni delavci v katerikoli stroki ali kot delavci na zgradbah ali kot poljedelski delavci, sledi iz gornjega:

Kdor želi odslej priti v Francijo na delo iz domovine, si mora priskrbeti delovno pogodbo in vizo pri Francoskem imigracijskem uradu v Beogradu

Zgoraj: — Poroka Venčeslava Horvat in Simonke Matko v St. Jean-de-Braye (Loiret). — V sredini: — Jadran Marjan Butinar in Majda Konestabo sta v Nantesu izrekla svoj „da“ pred duhovnikom. — Spodaj: — Borislav Smrtnik je v Versaillesu pri krstu prejel obljubo večnega življenja.

ali pa dobiti delovno pogodbo iz Francije (ki mora biti v tem primeru potrjena od Delovnega ministristva v Parizu) ter na podlagi nje zaprositi za odgovarjajočo vizo pri francoskem konzulatu (zadnje velja tudi za vse tiste, ki želijo priti iz kake druge dežele na delo v Francijo). Vsak drug postopek je odslej brezuspešen in zaman, zlasti če pride kdo s turistično vizo in s tudi najboljšo voljo, da prime „za kakršnokoli delo“. Bi bilo res škoda, da bi kdo na podlagi napačnih informacij ali na podlagi meglenih obljub prišel gledat na uro v Francijo. Imel bi velike stroške s potjo, ki bi se končala v težkem razočaranju in skoro vedno v nemogočem položaju, ko ni več denarja ne za jelo ne za hotel in seveda tudi ne za povratek domov.

Tisti pa, ki že delajo v Franciji in želijo spremeniti poklic, naj se najprej informirajo, ali izdaja delovni urad dovoljenje za novi poklic.

PAS-DE-CALAIS

December je mesec družinskih praznikov, priprave na božič in novo leto. Datum praznovanja Miklavževega večera bomo objavili na vabilih. Vršil se bo kot vsako leto gotovo v dvorani Mlinar.

Duhovne obnove za božič se bodo vršile v vsakem kraju, kjer smo jih doslej imeli, po dogovoru.

Polnočnice bodo 24. decembra v Bruay ob 20. uri, v Liévinu ob 22. uri, v Méricourtu ob 24. uri.

27. oktobra je bil krščen v cerkvi N. G. Lurške v Liévinu Lucijan Mihael Desimir Zorko.

13. oktobra sta v kapeli Brezjanske Matere božje obhajala v krogu sinov in hčera, vnukov in pravnukov zlato poroko g. Rudolf in ga. Angela Kovač iz Noyelles-sous-Lens. Na mnoga in še zdrava leta! Zlatoporočencema naše prisrčne čestitke!

22. oktobra je v Liévinu zaspala v Gospodu Leopoldina Perko, zvesta bravka „Naše luči“ in slovenskega in nemškega dobrega berila. Kot vdova, mož je umrl v rudniku, je morala vzgojiti številno družino. Naj ji bo Gospod bogat plačnik za vse dobro in vse trpljenje. Družini in sorodnikom pa naše sožalje!

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sevres, Paris 6° (métro: Sevres-Babylone).

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Miklavževanje bomo imeli v nedeljo, 8. decembra, takoj po sveti maši.

Sveti večer, 24. decembra, spovedovanje od devetih zvečer naprej, ob pol desetih božične pesmi, polnočnica točno ob desetih.

Na Božič in Novo leto sveta maša ob petih popoldne. Poročila sta se Peter Hromec iz Domžal in Marie-Thérèse Romary iz Val d'Ajol v Vosges. Vse najboljše.

Naši misijonarji — Po krajšem bivanju v Franciji sta odšla v misijone na Madagaskar Franc Buh, lazarist, doma v Šmartnem pod Šmarno goro (v duhovnika je bil posvečen leta 1954 v Argentini, kjer je deloval kot profesor med Slovenci in Argentinci) ter Silvester Česnik, duhovnik koprške škofije, doma v Lokavcu pri Ajdovščini (v duhovnika je bil posvečen leta 1967, nato bil eno leto kaplan v Postojni). Naši izseljenci v Pas-de-Calais so na misijonsko nedeljo zbrali zanj 400 F. — V Parizu se pripravljajo na odhod v misijone na Mada-

gaskar tri slovenske sestre usmiljenke, ki so prišle septembra iz domovine: sestra Justina Rojc, doma v Radomljah pri Kamniku (k sestram je stopila leta 1943; leta 1958 je končala medicinsko fakulteto v Ljubljani in nato delovala kot sestra-zdravnica v bolnici v Peči na Kosmetu; kot zdravnica bo delovala med gobavci na Madagaskarju); sestra Božena Marija Pavlišič iz Črešnjevca pri Semiču (leta 1958 je končala bolničarsko šolo v Novem mestu, leta 1962 stopila k sestram in doslej delovala kot bolničarka v Peči), sestra Vincencija Terezija Pavlič, doma na Mrzli Planini pri Sv. Lenartu v Zabukovju (k sestram je stopila leta 1954 v Beogradu, kjer je končala bolničarsko in medicinsko šolo in nato delovala 12 let na otroški kliniki v Beogradu). Na misijonsko nedeljo smo v Parizu zbrali zanje 270 F, v La Machine pa 50 F. (Ob življenju naših novih misijonark se človeku nehoti postaviti vprašanje, zakaj redovnice z odprtimi rokami sprejemajo po bolnicah v pravoslavnih krajih Jugoslavije, v Sloveniji, kjer bi jih bolniki tudi želeli, pa so jih oblasti vrgle iz bolnice.)

Misijonski poklici med slovenskim narodom, za katere moramo biti Bogu hvaležni in na katere smo lahko ponosni, dokazujejo, da je Cerkev na Slovenskem živa in prežeta s pravim Kristusovim duhom. Ali mi molimo za duhovniške in misijonske poklice, ali podpiramo z molitvijo (in materialno!) tiste, ki se posvečajo Kristusovi službi?

LA MACHINE (Nievre)

Prihodnja služba božja za Slovence bo v nedeljo, 15. decembra.

Družini Cirila Potočnika izrekamo globoko sožalje ob težki izgubi hčerke Terezije, poročene Godfrin. V starosti 28 let je pokojna Terezija po kratki bolezni 30. 9. odšla v večnost in bila pokopana 2. 10. v Marsival pri Vernouillet (Yvelines). Za njo žalujejo Potočnikovi, njen mož in mlada hčerka.

MORESTEL (Isere)

V nedeljo, 20. oktobra, sta pri slovenskem bogoslužju, ki ga je vodil generalni vikar grenobelske škofije, izrekli dokončne redovne obljube dve sestri iz redovne družine frančiškank v Morestelu: sestra Chantal (Terezija Kurnik iz Sv. Ruperta v Slov. goricah) in sestra Anne-Marie (Vera Cigan iz Črensovcev v Prekmurju). Sestra Mateja (Marija Firbus iz Sv. Antona v Slov. goricah) pa je istočasno praznovala 25-letnico svojih obljub. Sestram čestitamo k temu lepemu dnevu z željo, da bi se še mnogo deklet odzvalo božjemu klicu na lepo, čeprav težko pot redovnega življenja, ki je tudi v našem času eden bistvenih izrazov ljubezni do Boga in bližnjega.

Lurški časopis „Journal de la Grotte“ je v septembrski številki prinesel lep članek in fotografije o slovenskem romanju v Lurdu. — Oktobrska številka revije „France-Migrations“, ki izhaja v Parizu, prinaša članek „Slovenski izseljenci in majski dogodki v Franciji“. Članek je napisal g. Čretnik.

Decembrski številki prilagamo položnice, da bo vsak lahko plačal naročnino za Našo luč. Naročnina je edino sredstvo, s katerim se naša revija vzdržuje.

LYON

Sveta maša je vsako nedeljo in zapovedan praznik v kapeli pri sestrah Notre Dame de Pellevoisin ob petih popoldne (v bližini železniške postaje Perrache).

Peter Hromec in Marie-Thérèse Romary po poroki v Parizu.

Zdajle proti koncu leta se spet oglašamo z novicami iz Lyona. Ponesrečil se je z motornim kolesom naš Aldo Vičič. Z motorjem se je pripeljal v mesto iz smeri St. Priest, toda pri bolnišnici Vinatier je pri obvozu s precej veliko brzino zadel v vogal gostilne. Ostal je pri zavesti, saj se je sam pobral. Imel je zlomljeno roko. Potem so ga prepeljali v bolnico Grange Blanche (Hopital Edouard Herriot), kjer so zdravniki ugotovili pretres možganov. Po enem tednu ležanja v bolnici je umrl. Že lansko leto je imel nesrečo na delu. Za Slovence v Lyonu je bil to zelo velik udarec, še večji pa seveda za njegove domače. Bil je zelo dober fant. Njegovo truplo so prepeljali v domovino, v rojstno vas blizu Ilirske Bistrice. Sestri in bratu v Lyonu ter bratom in sestram v Avstraliji pa mami v domovini, ki je prišla po njegovo truplo v Francijo, da ga spremlja v domovino, naše globoko sožalje!

Pater Ferdo Čolak bo opravil za pokojnega Alda sveto mašo v slovenskem jeziku 8. decembra ob 4. uri popoldne v cerkvi na Perrachu (10, rue Henri IV.).

G. France Dolenc je dal ob obletnici poroke krstiti hčerko Frančiško. Naše iskrene čestitke!

Letošnjemu vseslovenskemu romanju v Lurdu so se pridružili tudi nekateri iz Lyona: potovali so z avtobusi, nekaj pa z vlakom. Naši rojaki so bili presenečeni, ko so po dolgem času spet zaslišali slovensko Marijino pesem v Arsu v baziliki sv. arškega župnika, saj nekateri so jo slišali spet po desetih in več letih. Med romarji iz domovine so našli naši izseljenci svoje rojake, predvsem pa jih je spet povezala z oddaljeno domovino naša pesem. Zelo bomo veseli, če nam bodo rojaki iz domovine javili, kdaj bodo spet romali v Ars, Taizé, Paray-le-Monial, da se jim pridružimo tudi mi.

Letos bomo imeli Slovenci slovensko polnočnico, ki bo v isti kapeli, v kateri je maša ob nedeljah. Ker bo maša tudi v hrvaškem jeziku (koncelebracija s tremi duhovniki), prosita p. Ferdo in p. Ivan, da pridejo tudi Slovenci sedaj ob nedeljah k maši. Po maši bomo imeli pevske vaje za pripravo na božične praznike.

Lepo prosimo rojake, da obvestijo tudi svoje prijatelje in znance, da morejo prejeti zakramente, in jih opozorijo, da naj v čim večjem številu prihajajo k maši.

L. I.

Iz naše pisarne:

V decembru ste in boste gotovo še sprejeli v naših krajih celo vrsto vabil: prvo adventno nedeljo za praznovanje izseljenske nedelje, narodnega praznika, nato za praznovanje svete Barbare, ko se udeležijo društva z zastavami sv. maše svoje zaščitnice; slede Miklavževi večeri, vinske trgatve, Silvestrov večer, družabni večeri vseh vrst. Ob teh priložnostih se društva tako lepo spominjajo raznih vdov, sirot, bolnikov, upokojenecv z darili, kolikor pač morejo. Čeprav so resni časi, pa se mnoga srca razvesele, ko so deležna bratovske ljubezni.

Sredi teh vabil pa sprejmite še eno prijazno vabilo: da pohitite vsi brez razlike k ljubemu božjemu Detetu za božične praznike. Ves advent je priprava na milosti polno božično noč. Med preproste pastirce in izobražene Modre z vzhoda se pomešajmo tudi mi, da prejmemo znova tolažbo in veselje ob spominu na rojstvo Odrešenika sveta!

V adventnem času bodo zopet po vseh kolonijah *svete maše* in priložnost za spoved, kot bo to označeno po vseh kolonijah, kjer je redna sveta maša. Zopet pa sporočamo tu za novejšje kolonije: Cité des Chenes: nedelja pred božičem (22. decembra) ob 15. uri sv. maša, eno uro prej spoved. — Cité Behren: ponedeljek (23. decembra) ob 15. uri sv. maša, spoved od 14.—15. ure. — Farébersviller Cité: na božični praznik (25. decembra) sv. maša ob 15. uri, spoved od 14.—15. ure. — Vse pa povabimo na sam božič k sv. maši v Merlebach, Hospice Ste Elisabeth, kjer bo polnočnica — kot vsako leto — ob 22. uri, na božični praznik (25. decembra) pa v isti kapeli prva maša ob 10. uri in druga tiha maša ob 11. uri. Spoved v Merlebachu: v nedeljo (22. decembra) od 6. do 8. ure v merlebaški župnijski cerkvi, od 9. do 10. ure v kapeli pred mašo, v ponedeljek (23. decembra) v župnijski cerkvi od 6. do 8. ure, v torek (pred praznikom) od 14. do 16. ure v isti cerkvi, pred „polnočno“ sveto mašo od 21. do 22. ure v Hospice Ste Elisabeth, prav tam tudi 25. decembra od 9. do 10. ure. Vse druge svete maše in priložnosti za spoved bodo pravočasno oznanjene.

Upam, da se boste z veseljem odzvali tudi temu povabilu, saj Vam nobeno vabilo ne more prinesiti toliko notranje sreče in veselja kot to, ko Vas vabi božje Dete k sebi.

Kot smo že poročali, je letošnje leto zopet vse polno rojakov obiskalo našo domovino. Kamor pridem, mi tudi Francozi povedo, kako so bili zadovoljni na počitnicah v naših krajih. Nekateri gredo kar leto za letom. Dva domačina sta pripeljala nevesto, Slovenko, v Francijo. Drugi od njiju, Andrej Joseph Freibourgen, je zahajal rad v Piran. Tam je spoznal Marto Verčon in jo pripeljal v Behren Cité. Tu sta 26. oktobra sklenila cerkveni zakon. — Tu imamo skušnjo, da so v veliki večini mešani zakoni kar srečni. To želimo tudi dragemu Andreju in Marti!

Smrt je v zadnjem mesecu prizanesla našim rojakom, bolezen na polnjenje vse bolnice in polaga naše rojake v posteljo po domovih. V tem poročilu omenjamo posebno našega raznašavca „Naše luči“: Mihaela Mauc iz Habsterdicka. V raznih boleznih najde tolažbo pri Materi božji z Brezij in posebno v pogostem prejetanju Odrešenika v sv. obhajilu. Vsem bolnikom, posebno pa še splošno spoštovanemu in priljubljenemu Mihi želimo zdravja in božjega varstva.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem

Stanko iz Merlebacha

MONT-BONVILLER — Javljamo, da je 23. oktobra umrl naš priljubljeni Franc Jazbinšek, doma iz laškega okraja (Stajerska), v starosti 72 let. Sam je videl in vedel, da se mu bliža smrt; ker se je čutil vedno bolj slabotnega, zato je sam še par mesecev pred smrtjo poklical duhovnika, ki ga je previdel, da je tako, okrepljen s tremi zakramenti: sv. pokoro, sv. obhajilom in zakramentom za bolnike, mogel kljubovati sovražnikom in iti Bogu naproti. Tukajšnji župnik ga je prišel skoraj vsak dan obiskat, odkar je zvedel za njegovo bolezen. Naj mu Bog to bogato poplača. Franca smo pokopali 25. oktobra na tukajšnjem pokopališču ob veliki udeležbi župljanov in znancev. Izrekamo globoko sožalje soprogi Mariji in otrokom!

VINSKA TRGATEV V AUMETZU

Ta kulturna in zabavna prireditve je postala že kar tradicionalna. Brez velike reklame in propagande se zberemo Slovenci iz aumeške okolice vsako leto v rudniški dvorani. Vstopnina, „kraja“ grozdja, loterija, licitacija grozdnega venca, čevapčiči in pijača napolni blagajno, iz katere potem društvo krije stroške za Miklavžev večer, za izlete in razne podpore.

Mahovičev orkester se je kar dobro „odrezal“. Poslušali smo tudi lepo petje in gledali folklorno skupino, ki je izvajala naše narodne pleske.

Seveda popolnoma neskaljenega veselja ni še bilo, ga ni in ga nikdar na tem svetu ne bo. Mislili smo na tihem na dobre rajne matere in očete naših mladih prirediteljev, mislili smo zlasti na g. Kastelica in pevovodjo Biščaka. V večnosti so že, toda oni so svoj čas orali ledino in sejali na kulturnem polju. Mislili smo na stare, onemogle, ki bi se radi udeležili trgatve, pa jim bolezen ni pustila. Mislili smo na odpuščene delavce, ki so morali drugam s trebuhom za kruhom, še prav posebno smo pa mislili na naše najmlajše. Ali bodo v današnjih težkih, razrvanih razmerah vzgojeni tako, da jim tri besede, tri velike besede *Bog, domovina, narod* ne bodo stoodstotno tuje in neumljive.

Mladi naš izseljenski duhovnik g. Dejak, ki se prireditve vedno rad udeleži, pa tisti, ki prihajajo sem iz Slovenije, da nam z lepo godbo in pesmijo pričarajo košček domovine, nam dajejo upanje, da se morda le ne bodo uresničile strašne pesnikove besede „Grom in pekel naj pogreznega tega, kdor odpada!“

J. J.

DESET LET

Da, stodvajset mesecev že skrbi za naše duše izseljenski duhovnik g. Dejak. V Aumetzu stari, od tam potuje po številnih slovenskih „kolonijah“ severovzhodne Francije in male luksemburške deželice. Človek se kar začudi, ko povedo v kakem oddaljenem skritem kotičku: „Tudi mi ga poznamo, tudi pri nas je že bil.“ Bolnikov ne pozabi; k njim na dom gre ali pa jih poišče v bolnišnicah. Vrh tega pa še v Merlebach skoči od časa do časa, da nekoliko razbremenijo msgr. Grimsa in pomaga francoskemu župniku oskrbovati neko majhno župnijo.

Dobro vemo, da mu te vrstice ne bodo všeč, ker so vraži hvalo in čast, a „Naša luč“ mora kljub temu tu in tam posvetiti v delovanje naših pastirjev, da tako boljše vidimo njihovo požrtvovalno in nesebično delo in da poprosimo Vsemogočnega, naj jim da duhovnih in telesnih moči za izvrševanje dolžnosti, ki so si jih naložili v skrbi za nas.

GIRAUMONT — V Civilni bolnišnici v Briey leži rudar g. Jurjavčič. Srce ni v redu. Želimo, da bi se kmalu zdrav vrnil domov in bral te vrstice že pri domačem ognjišču.

TUCQUEGNIEUX-MARINE — V molitev priporočamo težko bolno go. Žigonovo in težko bolnega rudarja g. Bezgovška.

29. oktobra smo pokopali g. Zielinskega, po rodu Poljaka. Bil je pa tudi naš. Ko smo leta 1932 ustanovili pevski zbor, se nam je takoj pridružil. Z lahkoto se je priučil slovenski izgovorjavi in s svojim lepim basom obogatil naše petje. Bodi mu Vsemo-gočni obilen plačnik!

O Vseh svetih smo šli v velikem številu na staro in novo pokopališče. Spomnili smo se Lazarjeve sestre, ki je rekla Jezusu: „Gospod, ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umrl.“ — „Vstani!“ Ena sama Kristusova beseda je zadostovala, zato bo kar prav, če verujemo.

Naj se končno zahvalimo še msgr. Grimsu, ki je prišel k nam nekaj dni pred dnevom vernih duš. Obljubo, da nam bo še pred božičem posvetil zopet nekaj časa, za katerega je vedno v stiski, smo z veseljem sprejeli.

Nemčija

ESSEN

Zakrament sv. krsta so prejeli:

Essen: Marko Kavčič, sin Ivana in Marije Kavčič; Sonja Julijana Novak, tretja hčerka Marka in Ane Novak; Evelina Černuta, druga hčerka Konrada in Terezije Černuta; Brigita Mrkič, hčerka Dragana in Zofije Mrkič; Damir Mandžukić, sin Ivana in Mire Mandžukić; Peter Ivan Grabowski, sin Jožefa in Ivane Grabowski; Klaus Lenič, sin Marije Lenič, in Renata Prša, hči Anice Prša.

Schwelm: Pri Semeničevih smo krstili prvorojenca Marijana, sina Marijana in Rozine Semenič.

Solingen: Golobove v Solingenu je razveselila Andreja, hčerka Janeza in Ivane Golob.

ZAHODNI BERLIN

Nekdanje glavno mesto Nemčije je danes razdeljeno na vzhodni in zahodni del. Zahodni del, ki šteje nekaj nad dva milijona prebivalcev, uživa pod zaščito zahodnih zaveznikov veliko svobodo ter se ponaša s cvetočim gospodarskim življenjem. Nekatera velika industrijska podjetja, zlasti elektrotehnične stroke, imajo tam tovarne. Prvi jugoslovanski delavci v Berlinu so bili Slovenci. Že pred dvema letoma je prišlo tja nekaj skupin naših rojakov. V zadnjih mesecih so pa vsa velika podjetja zaposlila večje število jugoslovanskih delavcev.

V skrbi za versko življenje teh ljudi je berlinska škofija povabila slovenskega izseljenskega duhovnika iz Mannheima, Frančka

Prijatelja, naj obišče Berlin, da ugotovi, kako bi bilo mogoče urediti dušnopastirsko službo za jugoslovanske delavce. Med enotedenskim bivanjem v Berlinu je ugotovil naslednje:

V Berlinu je trenutno že okoli 3000 jugoslovanskih delavcev, od tega skoraj 800 Slovencev. Po večini so to žene in dekleta. Stanujejo skupaj v domovih, ki jim jih nudijo podjetja. Ker so od vseh tujih delavcev jugoslovanski delavci cenjeni in upoštevani kot zelo dobri in zanesljivi, se bo njih število v prihodnjih mesecih predvidoma dvignilo na pet do sedem tisoč. G. Prijatelj je obiskal nekatere skupine slovenskih rojakov in maševal zanje v bližini njihovih domov. 27. oktobra je povabil vse berlinske Slovence k skupni maši v cerkev sv. Ansgar-

V Hagnu sta se poročila g. Branko Hojan in gđc. Kristina Toplišek.

To je zopet lepo število Mladoslovenk in Mladoslovencev v Porurju. Bog jim naj nakloni zdravja, starši pa naj se potrudijo, da jih bodo materinega jezika naučili in tako vzgojili, da se nikdar ne bodo sramovali, da so slovenskega rodu.

Essen: Poroke: Jožef Klemenc iz Postojne se je poročil z Danico Bubanović iz Grabaraka v križevski škofiji. — Jožef Rožman je poročil Marijo Boženo Klemenc. Zenin je doma iz Brežic, nevesta pa iz Matenje vasi na Primorskem. — Branko Špiler iz Vidma ob Savi je stopil pred oltar s Prekmurko Gizelo Kocet.

Solingen: Ivan Rasteiger iz Slovenske Bistrice je poročil Heleno Fraczek iz Detmolda; Frančišek Stamžar iz Šmartnega pri Kranju pa Heidi Stroecke iz Erkratha pri Düsseldorfu; Janez Golob iz Dornave je poročil Ivanko Vučina iz Maribora. — Vsem parom naše iskrene čestitke! Na novi življenjski poti jim želimo srečo, zadovoljstva in božjega blagoslova.

ja v središče mesta. Povabilu se je odzvalo okoli 100 rojakov, ki so bili zelo veseli, da so bili zopet pri maši v domačem jeziku. Po maši so se zadržali v cerkveni dvorani z domačim duhovnikom v prijateljskem pomenku.

Ker za sedaj ni mogoče, da bi prišel v Berlin za stalno slovenski duhovnik, bodo slovenski duhovniki iz Zahodne Nemčije poskrbeli, da bo enkrat na mesec v Berlinu slovenska maša, po maši pa vselej družabni sestanek, če bo le mogoče.

Naša luč, ki si sedaj utira pot tudi med rojake v Berlinu, pozdravlja to novo slovensko izseljensko skupino in želi, da bi nje člani znali s poštenim delom in pametnim življenjem ohraniti dobro slovensko ime v svetu. Bog jih živi, naše berlinske Slovence!

Krsti: V družini Zvonimira Čuš in Terezije, roj. Roškar, stanujočih v Iselshausenu pri Nagoldu, so dobili naraščaj, hčerko Brigito, ki je bila krščena v Nagoldu 12. oktobra. Sedaj imajo pri Čuševih tri deklice: Jožico, Mileno in Brigito. Najstarejša, Jožica, je v maju prejela prvo sv. obhajilo. Sedaj pa Milena željno čaka tega dneva, saj se ji je že zadnjič tožilo, da ni mogla iti skupaj z Jožico, ker je bila še premajhna. Tri prav zdrave, živahne in pridne deklice, prvi dve vsekakor, in upamo, da bo tudi tretja Bogu in staršem v veselje. — V Ravensburgu sta dala krstiti svojo hčerkico, prvorojenko, Janževca Anton in Vida. Pri krstu je dobila ime Irena. — V Wendlingenu sta svoje druge hčerkice, Suzane, zelo vesela Ketiš Rudolf in Terezija. — Iz Toronta v Kanadi sta Divjak Anton in Ivanka poslala vest, da se jima je rodila hčerkica Tanja. Starši so do pred kratkim stanovali v Esslingenu. — Na prvo nedeljo v novembru smo v Pfullingenu krstili Karničnik Ireno, hčerkico Karoline. — In končno v Ulmu čestitamo Nahtigal Otonu in Marjanici k hčerkici Karmen.

Poroke: Zopet sta šla dva para praznovat poroko v domači kraj: Ciril Škufca iz Ratja se je poročil na Škofljici z Alenko Nered. Mlada žena je ostala doma, gospod Ciril pa se je vrnil v Stuttgart, da si prisluži še nekaj strojev za mizarstvo delavnico. — Iz Aalena sta se šla poročit v Starše pri Mariboru Vinko Kraner iz Vojnika in Anica Ogrizek iz Zlatoličja. — Tople čestitke!

V Nemčijo je prišel umret: V Weißenhornu pri Ulmu smo 19. oktobra pokopali slovenskega fanta Vojka Kačiča iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Šele šest tednov prej je prišel na delo v Nemčijo. Na lepem Pohorju bi si bil rad postavil hišico, zato je pridno zgrabil za delo. Postal pa je žrtev prometne nesreče in nenadna smrt mu je prekrizala lepe načrte. — Naj počiva v božjem miru!

Eno uro v Nigeriji: Afriška država Nigerija polni zadnje mesece strani časopisov in televizijskih oddaj. Z zanimanjem smo tudi Slovenci na Württemberskem sledili poročilom o bojih med staro Nige-

V Göppingenu v Nemčiji sta praznovali Rejčevi dvojčici Anita in Helenca svojo prvo obletnico rojstva. Ata Ciril in mamica Valerija ju imata tako rada, da bi ju za vse na svetu ne dala.

rijo in na novo ustanovljeno državo Biafro, ki bi si na vsak način rada ohranila neodvisnost.

V mesecu misijonov, oktobru, pa je naše zanimanje predvsem veljalo verskim razmeram v Nigeriji in delu naših misijonarjev v tej deželi. Skioptična predavanja v Göppingenu, Stuttgartu in Pfullingenu o misijonskem položaju mesta Ibadana v Zapadni Nigeriji so nam lepo osvetlila težavno delo katoliških misijonarjev med raznimi plemeni te afriške države. Pri tem smo občutili dolžnost, da misijonarjev ne pustimo samih, ampak jim priskočimo na pomoč.

Veseli večer v Ravensburgu: Za zaključek trgatve ob Bodenskem jezeru smo v Ravensburgu priredili veseli slovenski večer. Po mesečni maši (kapela je bila to pot nabito polna) smo prebili večer v lokalu pri Medvedu. Pa kako je bilo „lušno“! Poleg vselega petja in poskočnih „viž“ je bil na sporedu tudi srečolov: grozdje, knjige, fotoaparati, tranzistor. Ker je vsakdo računal, da bo zadel tranzistor, so bile srečke kar mimogrede razprodane.

BAVARSKA

1. novembra se nas je v Dachau zbrala prav lepa skupina k maši za slovenske medvojne in povojne žrtve nasilja. Prelepa je bila skupna molitev in pesem. Po maši smo se zbrali na grobovih nam neznanih rojakov, kjer smo zmolili molitve zanje. G. France Šeškar, sam žrtev medvojne preganjanja, nam je pojasnjeval, kakšno je bilo življenje v dachauskem taborišču in kako je bilo, ko so prišli Američani leta 1945 tja.

Letošnja vinska trgatve je zbrala v Münchnu čez 400 naših rojakov. Celotno prijetno ozračje je ustvarjal g. Robič s svojim kvartetom, ki nam je nudil skoraj samo domačo glasbo. Da ni bilo igranje za muzikante prenaporno, je včasih posegel vmes g. Fritz s harmoniko. On je že znan, da poseže vmes tam, kjer je najbolj potrebno, pa naj bo to pri napeljavi zvočnih naprav ali pri razdeljevanju tombolskih dobitkov, pri igranju na harmoniko ali pri prodaji tablic. Nastopala sta tudi dva prostovoljca-muzikanta: prvi, nam že poznan virtuoz na prav majhnih orglicah, drugi pa pevec in kitarist v modernem slogu. Oba sta navzoče prijetno presemetila innavdušila. — Nekaj časa je zavzela tombola s 30 ternami, 20 kvaternami, 10 činkvini in 3 tombolami. Vse tri tobole so šle na Štajersko: prva v Ptuj, druga v Maribor, tretja pa v Slovensko Bistrico. — Ves ostali čas je izpolnil ples, kramljanje in seveda pitje piva. Bilo je lepo. Za pusta se bomo spet srečali v isti dvorani.

Krst: V Augsburgu je bil krščen Feliks Kovačević, sin Rajka in Kristine, roj. Lesjak. Staršem iskreno čestitamo, fantku pa želimo vse dobro v življenju.

Poročni sliki Gerjevič Ivana iz Arnovega sela in Anice Pirc iz Krškega (oba sta na delu v Aalenu) ter Dukarič Šimuna iz Bednjice in Kolegar Jožice iz G. Mokrega polja. Prvi par je šel k poroki v ljubljansko stolnico, drugi pa v Kirchberg na Württemberskem. Ker imajo vsi veliko znancev po svetu, jih ob tej priliki prischčno pozdravljajo.

G. Jožko
in ga. Minka
Resnik
iz Hoens-
broecka
v Holandiji
slavita
40-letnico
poroke.

Nizozemska

V Hoensbroeku sta 14. novembra t. l. g. Jožko in ga. Minka Resnik slavila 40-letnico poroke. Prav je, da se njunega praznika spomni tudi Naša luč. Oba sta v teh 40 letih veliko časa posvetila slovenski skupnosti. G. Jožko je dolgoleten predsednik Društva sv. Barbare.

Lastnih otrok nista imela, a sta z veliko ljubeznijo odgojila zapuščeni deklici, Slovenko Olgo in Holandko Fini. Danes sta že obe poročeni, govorita lepo slovensko in se k Resnikovim vračata, kot se otroci vračajo na dom k svojim dragim staršem.

G. Jožko je bil za zvesto delo v rudniku in za človekoljubje med vojsko odlikovan od nizozemske kraljice Julijane.

Naj še omenimo, da so pri Resnikovih vsi slovenski duhovniki imeli vedno gostoljubno streho. Iskrena zahvala!

Slavlencema toplo čestitamo in kličemo: „Na mnoga leta!“

V družini Taschauer-Strman Karel in Tini se je prismebljala sreča. Dobili so ljubko hčerko Nadjo Stanislavo. — V družini Ramšak-Kajbič Jernej in Fanika iz Heksenberga pa so bili blagoslovljeni s prvorojencem, ki je pri krstnem kamnu dobil ime Pavel Gregor. — Obema družinama toplo čestitamo in želimo božji blagoslov.

Z žalostjo sporočamo, da smo spet zgubili zvestega člana naše skupnosti. Po dolgi bolezni je umrl g. Johan Zohar. Dokler so mu moči dopuščale, se je redno udeleževal vseh naših narodnih in cerkvenih slovesnosti. Na zadnji poti ga je spremljalo lepo število rojakov in Nizozemcev. Zapušča užaloščeno soprogo go. Marijo in štiri sinove, katerim izrekamo globoko krščansko sožalje.

Švedska

Krst: 13. oktobra je v Göteborgu prejela krstno milost Marjana Ratajc. Njen oče Stanislav je doma iz Grobelnega, mati, Ana, r. Drofenik, pa iz Šmarja pri Jelšah. — Iskreno čestitamo.

Umrli v domovini: 17. septembra je v Magozdu pri Brežnici na Primorskem umrl v 74. letu starosti g. Jožef Koren. Njegova hči Marija je že več let na Švedskem in se pridno udeležuje slovenskega kulturnega življenja. Posebno je znana kot marljiva cerkvena pevka. Njej in vsem sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, rajnemu pa želimo večno plačilo pri Bogu.

Maše v decembru: 2. nedeljo v decembru (8. 12.) ob 17. uri v Göteborgu, Parkg. 14.

3. nedeljo v decembru (15. 12.) ob 11. uri v Kinna, Sparbankens Fritidslokal.

4. nedeljo v decembru (22. 12.) ob 12,15 v Landskroni, ob 17. uri v Hälsingborgu.

5. nedeljo v decembru (29. 12.) ob 11,30 v Örebro, ob 15,30 v Köpingu, NTO.

1. nedeljo v januarju (4. 1. 69.) ob 11. uri v Eskilstuna, ob 16. uri v Katrineholmu.

Za božič, Štefanovo in za Novo leto boste dobili posebej sporočila tja, kjer bo maša.

Veselica v Göteborgu: V soboto, 28. decembra bo ob 18. uri zvečer slovenska veselica v dvorani Fridtsgard na Artidsgatan 42—48 v Kortedali. Kdor nima avta, lahko pride do tja s tramvajem štev. 7 ali pa z avtobusom za Kortedalo. Vsi ste lepo vabljeni, od blizu in daleč, če ne bo preveč snega in preveč slaba pot!

Slovenski izseljenski duhovnik na Švedskem Vam želi vsem blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1969.

Švica

Švica postaja privlačna točka za vedno več naših ljudi ne samo iz naše ožje domovine Slovenije, ampak iz cele Jugoslavije. Ceni se, da je danes vseh Jugoslovancev v Švici okoli trinaest tisoč, od tega samo Slovencev okoli dva tisoč. Švica ima poleg Švedske v Evropi danes najvišji življenjski standard, kar se nujno odraža seveda tudi v zaslužku posameznika, pa naj bo njegova dejavnost na kateremkoli področju.

Toda zadnja leta se uveljavljajo vedno bolj ukrepi zvezne vlade v Bernu kakor tudi še posebej kantonalnih, da se čimbolj zavre najmanjše tujih delavcev, z izjemo zdravstva, gostinstva in poljedelstva. Eden od vzrokov za to je tudi strah pred potujčevanjem švice, zlasti od Italijanov.

Zadnje čase tudi naš človek ne dobi lahko zaposlitve v Švici, razen v zgoraj omenjenih poklicih, čeprav je na splošno silno pomanjkanje delovne sile in imajo časopisi kar po več listov oglasov za prosta delovna mesta.

Ker je značaj slovenskega človeka v vsem neverjetno podoben švicarskemu, predvsem nemško govorečemu Švicarju (Švicar noče veljati za Nemca, ampak je le nemško govoreči Švicar), je na tistih področjih, kjer ni zaposlovanje tujcev omejeno, zanj še vedno delo. V zadnjih letih res vedno več naših mladih ljudi prihaja semkaj na zaposlitev. V splošno se vsi izkažejo pri delu zelo vestne in Švicarji jih zelo radi sprejemajo.

Prav iz tega razloga je bilo vedno bolj pereče vprašanje dušnopastirskega delovanja med njimi. P. Fidelis se je tega dela lotil z vso nožrtvovalnostjo. Čeprav za njegovo urejeno preživljanje tukaj še zdavnaj ni vse urejeno oz. skoraj nič. Sreča je v tem, da so mu njegovi redovni bratje kapucini v Seebachu-Zürich na stežaj odprli gostoljubni kapucinski samostan, kjer je vsaj za začetek oskrbljen z najpotrebnejšim. Bodrilno pa je tudi dejstvo, da se pristojni cerkveni organi trudijo, da bi čimprej novsem uredili pogoje za njegovo tako potrebno delovanje med našimi ljudmi. Njegov naslov je: o. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstr. 15, 8052 Zürich, Schweiz.

naša lučka

Večerna deklica

Večerno deklico sem srečavala večer za večerom, takoj ko so se prižgale luči v mestu in se je to naše navadno mesto spremenilo v Zlato mesto. Večerne luči je ovijalo hrepenenje po nečem lepem. To je bilo podobno rahlim belim meglicam in kakor da so Večerno deklico rodile prav te meglice in jo rahlo postavile na pločnik, sem jo ugledala vsak večer, ko sem šla po tej ulici.

Spoznala sem jo po rdeči rutici na glavi, po rdečem plaščku in po majhni šolski torbici. Takoj sem vedela, da hodi v šolo. V Zlatem mestu hodijo otroci v šolo, pa če so še tako majhni.

Pomahala sem ji in takoj me je opazila. Že je hotela pribežati k meni prek ceste, pa sem ji zaklicala, naj me počaka. Preveč ljudi se je vrtelo tam okoli in preveč avtomobilov je hitelo po cesti, pa je bilo bolje, da sem ji šla naproti.

Ko sem jo v množici dosegla, sem ji obrisala solzico.

„Zakaj si jokala?“ sem jo vprašala.

„Mislila sem, da te ne bo,“ mi je rekla.

Prijela me je za roko in sva odšli. Če bi naju kdo gledal, bi mislil, da sva se med množico ljudi zgubili, pa se nisva. Le hodili sva, hodili in mala Večerna deklica je poznala vsako hišo v mestu. Govorila je:

„O, to je tista hiša s črno streho, o, to je rumena hiša z belo streho in to je bela hiša z rdečo streho in to je marmorna hiša z velikimi izlozbbami...“

Ob izlozbi se je ustavila, pritislila nasek k šipi in gledala, gledala.

„Kupi mi nekaj,“ mi je rekla. Vstopili sva in sva kupili svilen papirnat prtiček.

„Hvala za prtiček,“ mi je rekla, „a prosim, kupi mi še zlato barvico.“

„Ne, zlate barvice ti danes ne kupim.“

Mislila sem, da ji moram tako reči, ker je še majhna in še nič ne razume in ker ji bom morala še velikokrat odreči kakšno prošnjo.

A ona me je pogledala pametno in razumevajoče in me je zopet prijala za roko. Zlate barvice ni več omenila. Nadaljevali sva svojo večerno pot po razsvetljeni ulici Zatega mesta. Veliko ljudi sva srečavali, ki so se sprehajali in si ogledovali izlozbe. In veliko hiš. Gledali sva, kako so se bliskala razsvetljena okna.

„Za nocoj je dovolj,“ sem ji rekla. „Hladno postaja in doma naju čaka večerja.“

„Rada bi jedla pečene kostanje,“ si je želela.

„Mleko boš pila,“ sem ji rekla, a mi je bilo takoj bridko, ko sem videla, da me je zopet razumela. Mleka vseeno nisem zamenjala s pečenimi kostanji, ona pa me je čvrsto držala za roko. Majhni otroci imajo tople roke.

Obrnili sva se proti domu.

Prišli sva že do vrta. Stopili sva na stezico, kjer

se je belil poslednji jesenski cvet. Sklanjal se je k tlom in se z rožnimi listi dotikal mrzle zemlje.

„Je roža zaspala?“ me je vprašala Večerna deklica. Razgrnila je majhen svilen papirnat prtiček, ki sva ga kupili, in pokrila z njim utrujeni cvet.

In prav tako, kakor je Večerna deklica pokrila rožo na vrtu, sem doma jaz pokrila njo, ko je legla v posteljo, z mehko belo odejo.

Sladko je zaspala, zjutraj pa je nisem več našla.

Morda se je potopila v noči, kakor se potopi in ugasne večerna luč?

Morda pa je odšla v šolo?

Čakala sem jo do večera.

Čakala sem jo vsak dan do večera, ko so se prižgale luči v mestu in se je to naše vsakdanje mesto spremenilo v Zlato mesto. Tedaj so jo bele meglice rahlo postavile na pločnik in hitela sem ji naproti.

Ela Peroci

Starček čas

Prišel je starček. Mahal je z rokavom in spuščal ptice. Vsaka ptica je imela svoje ime.

Starček je mahnil prvič. Izletele so prve tri ptice. Zadihala sta hlad in mraz.

Starček je zamahnil drugič. Izletela je druga trojica. Sneg se je začel tajati. Na poljanah so se pokazale cvetlice.

Starček je zamahnil tretjič. Izletela je tretja trojica. Postal je vroče in soparno. Kmetje so začeli žeti rž.

Starček je zamahnil četrtič. Izletele so še tri ptice. Zapihal je hladen veter. Začelo je deževati. Padle so megle.

To niso bile navadne ptice. Vsaka je imela štiri perutnice. V vsaki perutnici je bilo sedem peres. Vsako pero je imelo svoje ime. Prva polovica peresa je bila bela, druga črna. Če je zamahnila enkrat, je postalo svetlo. Če je zamahnila dvakrat, je postalo temno.

Ruska pravljica

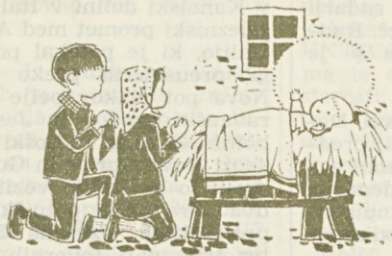
Igrajmo se!

Igravci se postavijo na eni strani igrišča v ravno vrsto. Vsak vzame v roko kuhavnico (ali v obliki kuhavnice izrezano deščico), ki jo prime za ožji del. Na široki del položi vodnik jabolko. Na znamenje stečejo vsi k cilju. Zmaga tisti, ki pride prvi z jabolkom na kuhavnico do cilja.

Vodnik lahko postavi igravce tudi v dve vrsti, drugo poleg druge, in tekmujejo v obliki izmenškega teka. Vsaka vrsta dobi svojo kuhavnico in svoje jabolko, in sicer prvi v vsaki vrsti. Na znamenje stečeta prva dva do določenega znamenja in nazaj, predasta kuhavnico naslednjemu v svoji vrsti, nato mora ta teči isto pot itd. Zadnji odda kuhavnico vodniku. Zmaga vrsta, katere igravec pride prvi k vodniku s kuhavnico (in seveda z jabolkom).

Pri jaslicah

Petero jih je bilo, dvoje fantov in troje deklet. Vsi drobni, bledikasti, ozkolični. Svetle oči so gledale kakor iz sanj. Sedeli so v krogu na široki peči, tesno drug ob drugem. Sami so bili. V prostrani, skoraj prazni izbi je bil mrak.

„Pogovarjajmo se!“

„O božiču!“

Stisnila sta se tesneje drug k drugemu. Zunaj stoji zima v kožuhi in mežika smehljaje skozi okno.

Trije dnevi so še do svetega večera. Na delo je treba za jaslince. „Vidva v hrib po mah. Vidva režita in lepita pisane podobe, štalico, sveto Družino, svete tri kralje, pastirje in ovce. Ti, ki si največji, pa naslikaj pisan prt, da bo tako lep kakor lani in ga pride gledat vsa soseščina.“

Jaslince stoje v kotu, velike in svetle kakor kapelica. Zvečer, kadar gori samo še rdeča lučka pred njimi in je vse tiho, prihajajo po prstih, postavijo mizo pod jaslince in polagajo pred štalico rozine in orehe. Za Jezusa, ki je ubog in lačen. Ponoči, kadar spé vsi in nihče ne vidi in ne sliši in je zunaj sneg, vstane Marija...

„Jaz sem slišal... Vzbudil sem se, pa je šumelo, kakor da bi kdo hodil in luč pred štalico je močno svetila...“

„Kaj si videl?“

„Kako bi gledal... Marijo? Zaprl sem oči in sem molil. Strah pa me nič ni bilo...“

„Jaz pa sem videl angela, ki je molil pred jaslincami.“

„Kakšen je bil?“

„Ko je odmolil, je šla luč, okrogla in svetla kakor sekira, vse po izbi in skozi okno proti nebu. Med zvezde je šla...“

Od Svetega Pavla zvoni. Daleč se razlega pesem v zimo in noč. Blizu je polnočnica. Zunaj je sneg. Kadar se vda tenka ledena skorja, se pogrezne noga do kolena. Nobena hiša ni temna: okno do okna, luč do luči. Vrata se odpirajo tu, tam. Skoraj že gre procesija po belem snegu, pod belim nebom, še belejšimi zvezdami. Tisti, ki so prišli iz daljnih krajev, nosijo svetilke in mahajo z njimi, kakor da bi večje begale kraj poti.

Cerkev je žarko razsvetljena. Tudi na velikem lestencu goré sveče. Vse je, kakor da se je bil Jezus rodil prav ta večer. Srce se vzdrami, vzdigne se, gre samo, visoko visoko, vse polno sreče, ki ji ni mere ne imena. Luči trepečejo v dišavah, ki se vijejo kakor bela megla proti stropu. Kor odpeva oltarju — ena sama radostna pesem, ki se razlega iz daljave v daljavo. Pred štalico kleče pastirji in prepevajo. Visoko nad njimi sveti mirno zvezda repatica. Noč je svetla kakor dan. Vse teme so ugasnile. Nič več skrbi, nič več žalosti. Nič več ne joka mati, kadar kleči zvečer pred posteljo.

Ivan Cankar

Zakaj je smreka zelena

Okoli betlehemskega hleva je raslo mnogo dreves.

Nekega dne je bilo božje Dete zaspano. Mati Marija ga je uspavala. Ko so ptičice zapazile, da hoče Bogec zaspati, so utihnile, ovčke polegale na tla, še angelci si niso upali ganiti svojih kril, da ne bi motili Jezuščkovega spanja. Vse je bilo tiho in mirno. Božje Dete je zaspalo in Marija ga je pokrila z mehkim ogrinjalom.

Nenadoma je zatulil veter in drevje se je zganelo.

„O, usmilite se spečega Deteta! Ne motite njegovega spanja! Poplašal vam bo!“ je Marija lepo prosila.

Veter se ni zmenil za njeno prošnjo in drevesa so še vedno majala veje in vrhove. Le vitko drevo, ki je stalo tik ob hlevčku, se je je usmilo. Razprostrlo je svoje veje nad hlev, da šum drugih dreves ne bi zbudil božjega Sina.

Marija se je hvaležno ozrla na drevo in dejala: „Bodi poplašana tvoja dobrota! Ljudje te bodo spoštovali in imenovali smreka. Poleti in pozimi boš okrašena z zelenjem. Veter se bo ljubeznivo poigraval s teboj. Tvoje cvetje bo dajalo sladek med.“

Narodna

ZIMA

Glavo je dvignila,
burji namignila
zima za belo goro.

Burja čez polje gre,
kar še ostalo je,
trga z ledeno roko.

Burja med drevje gre,
liste, ki še visé,
v divji požene ples.

Liste vrtinči vse,
pota in vse stezé
krije že čez in čez.

Dane Zajc

novice od doma

BOHINJ — Začeli so obnavljati nihalno žičnico na Vogel. Med drugim bodo namestili nove, večje kabine in povečali zmogljivost žičnice od 120 na 350 oseb na uro. Računajo, da bodo z deli končali do 20. decembra.

CELJE — Tovarna perila Toper izvaža kar 70 odstotkov svoje letne proizvodnje na zahodni trg, kjer si je že pred leti s kakovostjo utrdila sloves. Letos jim je tudi uspelo izvoziti 300.000 srajc, izdelanih iz domače tkanine, kar je za lahko konfekcijo vsekakor velik napredek.

CERKNICA — Čeprav na cerkniškem turističnem zavodu računajo, da bodo dela pri ojezeritvi jezera končana že prihodnje leto, je prišlo do določenega zastoja. Po začetku del so strokovnjaki ugotovili, da je sestava jezerskega dna drugačna, kot so upali. Stroški so se povečali skoraj še za enkrat in zato obstaja možnost, da bodo dela za določen čas ustavili, če investitorji ne bodo dobili manjkajočega denarja. Zaenkrat pa načrt ojezeritve napreduje po načrtani poti.

ČATEŠKE TOPLICE — Lani so v zdravilišču Čateške Toplice prodali 84.000 kopalnih kart, letos se je to število v devetih mesecih povečalo že na 125.000. Kaže, da so bazeni s termalno vodo najbolj donosni, zato namerava podjetje zgraditi poseben bazen za otroke in še enega za odrasle. Tudi število gostov, ki prenočujejo, je letos večje kot lani.

ČRNOMELJ — Novembra so zapeljali prvi avtomobili po novi asfaltirani cesti med Kanižarico in Vinico. Asfaltni trak je dolg 16,80 km. Prihodnje leto bodo delavci novomeškega cestnega podjetja utrdili še robnike, postavili prometne znake in polili zaporni sloj asfalta.

ČRNOMELJ — V letošnjih devetih mesecih so v Rudniku rjavega premoga v Kanižarici nakopali

95.000 ton premoga, lani v enakem obdobju pa 78.000 ton; se pravi, da so črnomaljski rudarji letos nakopali za petino več. Rudniški učinek na moža pa se je dvignil za četrtno.

DOBROVNIK — Prebivavci Dobrovnika in okoliških vasi, predvsem Kobilja, so v tej sezoni zaslužili z gobami precej denarja. Gob je bilo veliko po nastopu toplega vremena. Gobe je odkupovala kmetijska zadruga.

DRAVOGRAD — Obrtno podjetje „Meža“ iz Dravograda je z upravo carine v Beogradu podpisalo pogodbo o ureditvi carinarnice v Dravogradu. Vsa dela — ureditev centralne kurjave, kanalizacije, strehe, fasade, električne napeljave in nekaterih drugih del, ki jih bodo končali spomladi prihodnjega leta, bodo veljala 270.000 dinarjev. Vrednost del, ki jih bodo opravili še letos, znaša 185.000 dinarjev.

GORIČANE PRI LJUBLJANI — Slovenski etnografski muzej je odprl v gradu Goričane razstavo japonskega slikarstva in sicer zbirko Klare in dr. Frančka Kosa. Grad Goričane je last ljubljanskega nadškofa, ki ga je nacistični okupator med vojno zoplenil in ga komunistična oblast lastniku ni vrnila.

GORNJA RADGONA — V anketi skrbstvenega organa občine ugotavljajo, da živi v občini 2848 občanov, starih nad 60 let. Med njimi je kar 171 takih, ki nimajo nikakršnega zavarovanja. Ugotavljajo tudi, da število nezavarovanih občanov narašča zaradi tega, ker mnogi za delo nesposobni kmetje prodajajo svoja posestva.

IZOLA — Delavski svet Delamarija je odobril za kulturo in športno dejavnost v občini iz sklada skupne porabe 13.000 dinarjev; to je drugi letošnji prispevek te delovne organizacije v ta namen.

JESENICE — Zaradi hudega znižanja plač so v oktobru stavkali delavci v obratu hladne valjarne in žičarne jeseniške železarnice.

JESENICE — Kljub večji proizvodnji je dohodek jeseniške železarnice letos manjši, rentabilnost pa se je znižala za tretjino. Devetmesečni obračun je pokazal, da ima podjetje 32 milijonov Ndin izgube.

JESENICE — Ker je septembra povodenj porušila železniški most v Kanalski dolini v Italiji, so ves železniški promet med Avstrijo in Italijo, ki je potekal po tej progi, preusmerili preko Slovenije. Nova pot vlakov pelje skozi karavanški predor in Jesenice, po bohinski progi in Soški dolini ter skozi Novo Gorico in Gorico. Med Avstrijo in Italijo vozita na dan dva para brzih potniških vlakov proti Rimu, oziroma Benetkam, ter trije pari tovornih vlakov.

KOMEN — Od Komna do Štanjela so odprli preurejeno, modernizirano cesto Gorjansko—Komen—Štanjel, s katero je dobil ta del Krasi sodobno cestno zvezo proti vzhodu. Tako je bil zgrajen prvi del ceste, ki povezuje Jadransko morje pri Nabrežini do gorskega sveta v Sloveniji. Iz Štanjela je krenil proti Komnu na dan slovesne otvoritve dolg sprevod vozil. Med njimi je bilo tudi nekaj kočij, ki so jih vlekle čistokrvni lipicanci. Na njih so se vozili v pestre kraševske narodne noše oblečeni fantje in dekleta. V vseh vseh od Komna do Štanjela so prebivavci pričakali in mu pripravili pod mlaji ter slavaloki prijetne sprejeme. Prebivavci teh vasi so večidel s svojimi prispevki tudi uredili cestne odcepe v svoje vasi in je tudi s te plati ta dan zanje pomenil velik dogodek.

KOPER — V letošnjem oktobru so v koprski luki pretovorili 110.000 ton blaga, česar niso zabeležili še noben mesec, odkar posluje koprski Luka. Do konca leta računajo, da bodo v koprski Luki dosegli promet okoli en milijon stotisoč ton blaga. Prihodnje dni bo pripeljal v pristanišče za tekoče tovore prvi tanker.

KOPER — Predstavniki koprške Luke so podpisali pogodbo s tujim poslovnim partnerjem, za katerega bodo od januarja do aprila pretovorili 100.000 ton južnega sadja, namenjenega večinoma v srednjo Evropo. Računajo, da bi v tem času prispeli v pristanišče po dve ladji južnega sadja na dan. Samo za tega poslovnega partnerja naj bi v tem času prek koprškega pristanišča odpravili dnevno 1500 ton južnega sadja.

KOPER — V koprsko pristanišče je pripeljala v začetku novembra libanonska tovorna ladja Katina. Pripeljala je 25.300 ton nafte. To je prva ladja, ki se je ustavila ob novem koprskem pristanišču za tekoče tovore. Nafto vozijo v

rafinerijo v Slavonski Brod. Tako vozi odslej po novi koprski železnici dnevno več vlakov z nafto.

KRANJ — Iz primerjave podatkov, ki jih je v zadnjih „Informacijah“ objavila Gorenjska turistična zveza, je videti, da število gostov na Gorenjskem iz leta v leto vztrajno raste. Leta 1961 je to število prvič preseglo 200 tisoč gostov, lani pa jih je bilo že 317 tisoč. Letos v osmih mesecih je obiskalo Gorenjsko 234 tisoč turistov in tako sklepajo, da bo lansko število preseženo.

KRANJSKA GORA — V Kranjski gori so se odločili, da bodo letos zgradili še 8 novih žičnic in to: tri vlečnice in eno sedežnico v Kranjski gori, sedežnico od Koče na Gozdu na Vršiču, nihalno žičnico z Vršiča na Mojstrovko in dve vlečnici na Vršiču. Poleg tega bodo v Kranjski gori zgradili še dvorano za prireditve, vodovod, zimski kopalni bazen in hotel B kategorije z 200 posteljami.

LENDAVA — Tovarna umetnih lepil že nekaj časa preizkuša desetonski reaktor za izdelovanje lepil. S pomočjo novega reaktorja bodo povečali proizvodnjo karbamidnih lepil tako, da bodo zadovoljili potrebam jugoslovanskega trga.

LJUBLJANA — Čeprav je imelo turistično gospodarstvo v Sloveniji letos do konca septembra zaradi slabših rezultatov v septembru le za okrog 3 odstotke več prenočitev inozemskih gostov kakor lani v tem obdobju, je devizni dotok od turizma dosegel 621,7 milijona na novih dinarjev ali 49,7 milijona dolarjev. To je za 25,5 odstotkov več kot lani. Samo v štirih mesecih turistične sezone (junij—september) je prinesel turizem za 411 milijonov din deviz, v petih mesecih (januar—maj) pa skupaj le 211 milijonov. Precejšen del celotnega dotoka deviz — 128,8 milijona din — je odpadel na devizni dotok v maloobmejnem prometu, ki ga izkazujejo obmejne menjalnice. Od prodaje datuma za devize z 10 odstotnim popustom v trgovini je v tem obdobju priteklo za 71,5 milijona deviz. Omeniti je še devizni dotok od lovskih taks, ki je do konca septembra znašal sicer le 1,6 milijona din, vendar je treba upoštevati, da je lovni turizem na višku jeseni in pri teh računih še ni upoštevan.

LJUBLJANA — Te dni se je končal v Milanu šesti mednarodni natečaj „Deseta muza“, na katerem pod pokroviteljstvom UNESCO predstavljajo svoje filme le mladi do dvajsetega leta starosti. Oddelek za filmsko vzgojo v ljubljanskem Pionirskem domu, je dobil iz Milana veselo sporočilo, da je bronasta medalja na tem mednarodnem srečanju pripadla svojiskemu domiselnemu risanemu filmu izolskih mladih „Ribič“. Film, posnet v kinoklubu „Zarja“ na osnovni šoli v Izoli, je zmagal tudi na letošnjem slovenskem republiškem srečanju pionirskega filma, bil pa je nagrajen še na zvezni reviji pionirskih filmov.

LJUBLJANA — V Beogradu so se 11. oktobra uspešno končala pogajanja o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v Zvezni republiki Nemčiji in o ureditvi socialnega zavarovanja med državama. Pogajanja so se začela marca 1965 leta v Beogradu, nadaljevala pa so se marca letos v Bonnu.

LJUBLJANA — Zvezni tajnik za gospodarstvo je sporočil, da se bo z novim letom podražil bencin za 10 ali za 20 par. Zavarovalni zavodi so napovedali, da se bo podražilo avtomobilsko zavarovanje za 30 do 70 odstotkov. Obeta se tudi podražitev registracije avtomobilov. Napovedano je, da se bo moral povečati tudi prispevek za ceste.

LJUBLJANA — Slovenski telovadec Miro Cerar je častno zastopal naš narod na olimpijskih tekmah v Mehiki. Bil je prvi, pred Fincem in Rusom, in si je tako zaslužil zlato medaljo na konju z ročaji. Njegova zmaga je toliko bolj pomembna, ker je prvak že od leta 1962, ko si je priboril prvo mesto na svetovnem prvenstvu v Pragi, ga potrdil na olimpiadi 1964 v Tokiu in obdržal na svetovnem prvenstvu 1966 v Dortmundu. Cerar si je tako drugič priboril olimpijsko zlato in je edini izmed tokijskih zmagovalcev, ki so tudi v Mehiki stopili na najvišjo stopnico zmagovalnega odra.

LJUBLJANA — Vlada in partija si prizadevata, da bi se gospodarska podjetja, ki imajo podobne ali iste cilje, združila v velika in močna podjetja. Računajo, da se bodo na ta način zmanjšali upravni stroški in da bodo podjetja bolj konkurenčna. Takšna

združevanja so bila deloma že izpeljana v bankarstvu, železni industriji in gostinstvu. Bodočnost bo pokazala, če bo združenje res koristno.

LJUBLJANA — V oktobru je poslalo Ustavno sodišče Slovenije republiški skupščini pismo s predlogom, naj ukrene vse potrebno, da bi državno tajništvo za zunanje zadeve (zunanje ministrstvo) uveljavilo ustavna določila o enakopravnosti jezikov jugoslovanskih narodov. Slovincem zunaj meja je le v malokaterem jugoslovanskem zastopništvu omogočeno sporazumevanje v materinščini. Zunaj meja republike Slovenije živi več kot 650.000 oz. skoraj tretjina vseh Slovencev, kar nalaga Sloveniji — kakor je rečeno v pismu — posebne dolžnosti do teh rojakov.

LJUBLJANA — S 1. novembrom so se podražile vse vrste kave, kavni izvleček, vse cigarete tipa „Morava“, čokolada in čokoladni izdelki. Pocenili so se pa cigarete tipa „Vardar“ za 10 par.

LJUBLJANA — Na nedavnem mednarodnem tekmovanju v Zenevi je mladi ljubljanski trobentač Tone Grčar, član orkestra Slovenske filharmonije, v konkurenci 32 solistov iz več dežel dosegel izreden uspeh. V skupini štirih tekmovalcev, ki so po izbirnem tekmovanju nastopili na zaključni prireditvi, je osvojil odlično drugo mesto. Prvo in tretje mesto sta dosegla francoska trobentača.

LJUBLJANA — V Narodni galeriji v Ljubljani so razstavljeni slikarski, rezbarski in kiparski spomeniki, umetnostno obrtni izdelki ter v fotografijah izbrani arhitekturni primerki umetnosti 17. stoletja na Slovenskem. Razstava, s katero je Narodna galerija proslavila petdesetletnico obstoja, bo odprta do 15. decembra.

LJUBLJANA — Ker se po odločbi Narodne banke s 1. oktobrom vzamejo iz prometa bankovci, ki se glase na stare dinarje (po 5000, 1000 in 500 starih din z datumom 1. maj 1955 in 1. maj 1963), ki od začetka prihodnjega leta ne bodo več zakonito plačilno sredstvo, je zvezna skupščina sprejela odlok, ki določa obliko in besedilo novih bankovcev po 50, 10 in 5 novih din. Pri besedilu novih bankovcev je dosledno uveljavljena enakopravnost jezikov jugoslo-

vanskih narodov ter cirilice in latinice. V tem smislu bodo spremenjeni tudi kovanci po 1 din, ki bodo imeli označbo „dinar“ v latinici in cirilici.

LJUTOMER — V Ljutomeru dokončujejo gradnjo nove mrtvašnice, ki jo je zgradila krajevna skupnost s pomočjo samoprispevka občanov. Mrtvašnica je zelo lepa in je stala okoli 200.000 dinarjev.

LJUTOMER — Zadnje čase je v Pomurju vedno več italijanskih lovcev, ki se še posebej ustavljajo pri ljutomerski lovski družini, kjer so bogata lovišča. Lovska družina Ljutomer je sklenila, da bo izdelala poseben pravilnik za love iz tujine, po katerem se bodo morali ravnati, zlasti pa bo v pravilniku določen odstrel in drugi pogoji lova.

LJUTOMER — Ponekod je zaradi stalnega deževja začelo pred trgatvijo grozdja gniti. Na pomoč pri obiranju grozdja so priskočile tudi nekatere šole. Vinogradniki so zadovoljni s količino in kakovostjo letošnje letine.

SV. LOVRENC NA POHORJU — Društvo upokojencev v Sv. Lovrencu šteje več kot 300 članov. Ker nimajo vsi upokojenci urejenih stanovanj, se je društvo odločilo za najetje kredita in gradnjo novega stanovanjskega bloka, v katerem naj bi bila manjša in cenejša stanovanja.

MARIBOR — Pred dvajsetimi leti je v Mariboru začela delovati tovarna „Elektrokovina“. Zdaj je v njej zaposlenih 1670 ljudi, vrednost bruto proizvoda pa bo znašala več kot deset milijard starih din. Podjetje izdelke tudi izvažajo

vrednost lanskega izvoza je bila 813.532 dolarjev. Posebne delovne uspehe je dosegla tovarna prav v jubilejnem mesecu. Tokrat se je vrednost mesečne proizvodnje tesno približala eni milijardi starih dinarjev, kar je doslej največji delovni uspeh tega podjetja. Delovna skupnost mariborske Elektrokovine bo slavila dvajseto obletnico ustanovitve podjetja ob koncu letošnjega leta.

MORAVSKE TOPLICE — Zdravilnost termalne vode v Moravcih pri Murski Soboti je spodbudila gostinsko podjetje Zvezda, da se je odločilo urediti v tem kraju sodobno kopališče. Skladno z ureditvenim načrtom so že letos začeli z graditvijo bazena, ki bo imel površino nad 600 kvadratnih metrov. Kopavci se bodo lahko kopali v njem poleti in pozimi. Začetek sezone v novem bazenu

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklepe in dokumente in se zмени s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

razno

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling. (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvoje pism v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševalcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-REVODI, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München 27, Kufsteinerstr. 2/III., tel. 48 69 01.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje

in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifterstr. 21, tel. 54 13 702.

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAČ** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. **MARTIN SAPOTNIK**, 413 Moers-Meerbeck, Luisenstraße 23, Rhld.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, tel. 69 31 43.

Marljivo **SLOVENSKO DEKLE** (28 let, 170 cm), že dalj časa v Nemčiji, išče sebi primernega, inteligentnega, vernega fanta, ki tudi strmi po mirnem, poštenem družinskem življenju. Naslov posreduje uredništvo Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod št. 92.

DVOSTANOVANJSKA HIŠA s 60 ari zemlje zelo ugodno na prodaj v Trgovišču, ob asfaltni cesti, zraven železniške postaje. Eno stanovanje takoj vseljivo. Informacije pri Elizabeti Zabavnik, Šmarje pri Jelšah 65, Slovenja, Jugoslavija.

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škroplilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff. — Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem podjetje **VIPAVC**.

napovedujejo za konec marca prihodnjega leta.

MURSKA SOBOTA — Pomurska kreditna banka in Ljubljanska kreditna banka in hranilnica sta sklenili dokončni dogovor o strnitvi obeh bančnih zavodov.

MURSKA SOBOTA — Reševalna služba v Pomurju je sedaj opremljena s sodobnimi radijskimi oddajniki in sprejemniki, ki bodo veliko prispevali za bolj hitro in učinkovito posredovanje rešilnih avtomobilov. Gre za novo ultrakratko valovno radijsko omrežje, ki povezuje vse štiri reševalne postaje v pomurskih središčih z rešilnimi avtomobili. Reševalne postaje lahko usmerjajo kar sedem rešilnih avtomobilov in avtomobil za prevoz zdravnika v Soboti.

NOVO MESTO — Po sedanjem voznom redu pripelje vsak dan na novomeško avtobusno postajo nič manj kot 244 avtobusov in jih toliko seveda tudi odpelje. Če računamo, da vsak avtobus pripelje ali odpelje povprečno le 15 potnikov, pomeni to nad 7000 potnikov dnevno. To pa je dvakrat toliko, kot je imelo Novo mesto pred vojno prebivavcev.

NOVO MESTO — Predel ob Ločenski cesti, rezerviran za tovarno zdravil „Krka“ Novo mesto, je eno samo gradbišče. Poleg sedanjih zgradb građe nove ali pa dozidavajo stare. Tja bodo postopoma, verjetno že prihodnje leto, premestili iz mesta vse proizvodne obrate, kot zadnje pa tudi upravne prostore.

ODRANCI — Kmetje v Odrancih in sosednjih vaseh tožijo, da je cena mleka, ki jim jo plača zbiralnica in tovarna mlečnega prahu v Murski Soboti, prenizka. Vprašujejo se, zakaj dobijo za liter mleka le po 40 par, ko ga morajo mestni prebivavci plačevati po 1,35 do 1,50 dinarja.

ORMOŽ — 20. oktobra so odkrili v Ključarovcih na rojstni hiši pisatelja Ksaverja Meška spominsko ploščo. O pisateljevem delu in življenju je govoril dr. Bratko Kreft, ki je v imenu Društva slovenskih pisateljev in Slavističnega društva Slovenije ploščo odkril.

PETIŠOVCI — Zaradi reguliranja Lendave in Kobiljskega potoka so morali porušiti stari most v Zataku. Vaščani so s pomočjo INA—Nafte Lendava zgradili nov

most z železno konstrukcijo, ki je dolg 38 metrov.

PTUJ — Prihodnje leto bodo 17. maja v Ptuj proslavili 100-letnico obstoja gimnazije. Priredili bodo srečanje bivših dijakov in profesorjev ptujske gimnazije, ki živijo v raznih krajih Jugoslavije.

RATEČE — V osmih mesecih so imeli v zasebnih sobah, počitniških domovih ter v hotelu in gostilni skupaj 13.200 prenočevanj, kar je za 900 več kot v istem času lani. Najbolj se je povečal obisk v zasebnih turističnih sobah.

RATEČE — „Petro“ bo ob mejnem prehodu med Jugoslavijo in Italijo odprl novo bencinsko črpaliko. Že so začeli z gradbenimi deli, sedaj pa morajo namestiti še črpalke in drugo opremo.

RAVNE NA KOROŠKEM — V železnarni se je v drugem polletju povečala produktivnost na zaposlenega, merjena po vrednosti prodanega blaga. V primerjavi s prvim polletjem je 4,6 odstotka večja.

RAVNE NA KOROŠKEM — V železnarni so osvojili predlog odbora za združitev slovenskih železnarn, ki predvideva, da bi dosedanj direktor jeseniške železarne delal izključno za združitev železnarn v Sloveniji, obenem pa za stopal korist železarne Ravne pri predstavniških organih zveze in republike, pri zbornicah in pri izvršnem odboru združenja jugoslovanskih železnarn v Beogradu.

ROGAŠEVCI — V krajevnem središču Rogoševci na Gorenjskem so z velikim ljudskim slavljem proslavili otvoritev 15 km modernizirane ceste, ki povezuje mednarodni mejni prehod na jugoslovansko-avstrijski meji v Kuzmi s Pomurjem in notranjostjo naše dežele. Ta mednarodna cesta od Sobote čez Gederovec, Cankovo in Rogoševce do mednarodnega mejnega prehoda v Kuzmi pomeni začetek novega življenja za to obrobno področje Goričke.

ŠT. JOŠT NAD VRHNIKO — V oktobru so v tem kraju odprli novo šolo; sodobno cesto, ki veže Št. Jošt s Horjulom, so izročili prometu isti dan in še avtobus je začel redno voziti. Pri gradnjah so vaščani sodelovali s prostovoljnimi delovi in denarnimi prispevki.

ŠKOFJA LOKA — Na Trati v Škofji Loki, nedaleč od škofje-loške železniške postaje, že več mesecev gradi ljubljansko gradbeno podjetje „Tehnika“ novo tovarno mineralne volne za podjetje Termika. Nova tovarna bo precej velika, saj imajo proizvodni obrati več kot 8000 kvadratnih metrov površine. Termika je tudi že naročila opremo za proizvodnjo mineralne volne, ki jo bo veččinoma dobavila znana švedska tovarna Jungers.

TRBOVLJE — Zasavski premo-govniki so omogočili nakup posebnih strojev za pakiranje premoga. Kupec bo lahko odslej kupil v vreči okrog 10 kg premoga, pozneje pa se bo teža zavrtkov gleda na zanimanje večala ali manjšala. Potekajo tudi dogovori o nakupu posebnih dostavnih avtomobilov.

TRBOVLJE — Od 1. novembra letos pa do 28. februarja prihodnjega leta bodo prodajali premog zasavskih premo-govnikov po takto imenovanih zimskih cenah, za 10 odstotkov višjih od „poletnih cen“, ki veljajo od 1. marca do 31. avgusta.

TRŽIČ — Letos je minilo sto let od smrti Ignacija Holzapfla, tržiškega literata in ustanovitelja ljubljanske gluhonemnice. Tržičani so vnegov spomin pripravili razstavo o njegovem življenju in delu. Na procelju njegove rojstne hiše na Trgu svobode so odkrili spominsko ploščo. V okviru tedna muzejev so v tržiškem muzeju pripravili spominsko razstavo, na kateri je moč videti gradivo o Holzapflovem življenju in delu.

TRŽIČ — Občinska skupščina je uvedla prisilno upravo v kmetijski zadrugi Tržič, ki deluje na območju občine. Za ta ukrep, s katerim je soglašalo več kot 9 desetih odbornikov, so se odločili zaradi finančne izgube, neurejenega poslovanja in slabega gospodarjenja v zadrugi.

ZIROVNICA — Konec oktobra so začeli z gradnjo 1,6 km nove ceste na gorenjski magistrali. Nova cesta bo odpravila nevarne ovinke v Mostah pri Zirovnici. Stara cesta je bila na nekaterih mestih le 4 m široka. Poleti je promet zaradi teh oziroma močno zastajal. Čez Završnico bodo zgradili 151 m dolg most, ki bo kakih 40 m nad potokom. Dela so preračunana na 4 milijone novih dinarjev in bodo predvidoma končana sredi prihodnjega leta.

NASA LUC, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 17. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Opremo platnic je izdelal Kladij Palčič. — List izide desetkrat v letu (vsak mesec razen julija in avgusta). — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 2,50 ameriških dolarjev, 2,50 avstralskih dolarjev, 2,50 kanadskih dolarjev. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.-Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körner-Straße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Zakelj, rue des Anglais 33, Liege, (Telefon 01/23-39-10). — Kazimir Gaberc, 19 Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), (Telefon 07/36-77-54).

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20, (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15, (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalir, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

NEMČIJA — Ljode Skraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestraße 18, (Telefon 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schönefeldstraße 36. (Telefon 29-13-95). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 7 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35-31-77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZEMSKA — Vinko Zakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).